Rada
Európskej únie

V Bruseli 10. decembra 2024
(OR. en)

15834/1/24
REV 1

LIMITE

COPEN 492
JAI 1691
CATS 107
EJN 32
EVAL 27
EUROJUST 89

PUBLIC

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Predmet:	**ZÁVEREČNÁ SPRÁVA O DESIATOM KOLE VZÁJOMNÝCH HODNOTENÍ vykonávania európskeho vyšetrovacieho príkazu (EVP)**

V súlade s článkom 2 jednotnej akcie 97/827/SVV z 5. decembra 1997[1] sa Koordinačný výbor v oblasti policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach (CATS) po neformálnom postupe po svojom zasadnutí 10. mája 2021 dohodol, že desiate kolo vzájomných hodnotení sa zameria na vykonávanie smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/41/EÚ z 3. apríla 2014 o európskom vyšetrovacom príkaze v trestných veciach (ďalej len „smernica“).

V tejto záverečnej správe, ktorú v mene predsedníctva vypracoval Generálny sekretariát Rady, sa zhrnuli kľúčové zistenia, závery a odporúčania správ o jednotlivých krajinách a sformulovali odporúčania pre členské štáty a inštitúcie a orgány EÚ. V záverečnej správe sa takisto zdôrazňujú niektoré najlepšie postupy identifikované v kontexte hodnotení, o ktoré sa môžu členské štáty podeliť.

[1] Jednotná akcia z 5. decembra 1997 prijatá Radou na základe článku K.3 Zmluvy o Európskej únii, ktorý stanovuje mechanizmus na hodnotenie uplatňovania a vykonávania medzinárodných záväzkov v boji proti organizovanému zločinu na národnej úrovni.

Výbor CATS po zasadnutí 5. novembra 2024 a následných písomných postupoch schválil záverečnú správu 21. novembra 2024.

Coreper/Rada sa informujú o výsledkoch 10. kola vzájomných hodnotení, ktoré sa uvádzajú v záverečnej správe uvedenej v prílohe.

V súlade s článkom 8 ods. 4 uvedenej jednotnej akcie sa záverečná správa pošle na informačné účely aj Európskemu parlamentu.

PUBLIC

PRÍLOHA

PUBLIC

ZÁVEREČNÁ SPRÁVA

O DESIATOM KOLE VZÁJOMNÝCH HODNOTENÍ

vykonávania európskeho vyšetrovacieho príkazu (EVP)

Obsah

1. ZHRNUTIE 7

2. ÚVOD 11

3. PRÍSLUŠNÉ ORGÁNY 13

3.1. Vydávajúci a vykonávajúci orgán 13

3.2. Právo podozrivej alebo obvinenej osoby alebo obete požiadať o EVP 15

4. ROZSAH PÔSOBNOSTI EVP A VZŤAH K INÝM NÁSTROJOM 18

4.1. EVP v súvislosti s inými nástrojmi 18

4.2. EVP v súvislosti s výmenou informácií 20

4.3. EVP v súvislosti s rôznymi štádiami konania 21

5. OBSAH A FORMA 23

5.1. Všeobecné výzvy 23

5.2. Jazykový režim a otázky súvisiace s prekladom 26

6. ZASLANIE EVP A PRIAMY KONTAKT 29

6.1. Identifikácia príslušného vykonávajúceho orgánu 29

6.2. Spôsoby zasielania 31

6.3. Priamy kontakt 33

6.4 Povinnosť informovať – príloha B 33

7. NEVYHNUTNOSŤ, PRIMERANOSŤ A POUŽITIE INÉHO VYŠETROVACIEHO OPATRENIA 35

8. UZNÁVANIE A VÝKON EVP, FORMÁLNE NÁLEŽITOSTI A PRÍPUSTNOSŤ DÔKAZOV 37

8.1. Uznávanie a výkon v súlade so zásadou vzájomného uznávania 37

8.2. Dodržiavanie formálnych náležitostí a prípustnosť dôkazov 38

8.3. Lehoty a naliehavosť 39

8.4. Náklady 41

9. ZÁSADA ŠPECIALITY 43

PUBLIC

9.1. Použitie dôkazov v inom konaní vydávajúcim štátom 43

9.2. Začatie nového vyšetrovania trestných činov po vykonaní EVP 44

10. DÔVODY NEUZNANIA ALEBO NEVYKONANIA 46

10.1. Všeobecne 46

10.2. Obojstranná trestnosť 49

10.3. *Zásada ne bis in idem* 50

10.4. Imunity alebo výsady 50

10.5. Základné práva 52

11. OPRAVNÉ PROSTRIEDKY 54

11.1. Opravné prostriedky vo vydávajúcom a vykonávajúcom štáte 54

11.2. Rozsudky vo veciach *Gavanozov* 55

12. JEDNOTLIVÉ VYŠETROVACIE OPATRENIA 59

12.1. Všeobecne 59

12.2 Dočasné odovzdanie 60

12.3. Výsluch formou videokonferencie 62

12.3.1. Výsluch podozrivej/obvinenej osoby v štádiu vyšetrovania a súdneho konania na dôkazné účely 63

12.3.2. Výsluch formou videokonferencie s cieľom zabezpečiť účasť obvineného na hlavnom pojednávaní 65

12.3.3. Výsluch formou videokonferencie bez vydania EVP 68

12.3.4. Praktické výzvy 69

12.4. Výsluch formou telefonickej konferencie 70

12.5. Informácie o bankových a iných finančných účtoch a bankových a iných finančných operáciách 71

12.6. Odpočúvanie telekomunikačnej prevádzky 73

12.6.1. Význam a rozsah pojmu „odpočúvanie telekomunikačnej prevádzky“ 74

12.6.2. Mechanizmus informovania podľa článku 31 75

12.6.3. Zasielanie výsledkov odpočúvania 77

PUBLIC

12.7. Cezhraničné sledovanie 78
12.8. Utajené vyšetrovania 79
13. ŠTATISTIKA 82
14. ODBORNÁ PRÍPRAVA 84
15. ZOZNAM ODPORÚČANÍ 89
15.1. Odporúčania členským štátom 89
15.2. Odporúčania pre Komisiu, EJS, EJTN a Eurojust 94

PUBLIC

1. ZHRNUTIE

Desiate kolo vzájomných hodnotení bolo zamerané na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2014/41/EÚ z 3. apríla 2014 o európskom vyšetrovacom príkaze v trestných veciach (ďalej len „smernica“).[2] Smernica bola reakciou na dobre identifikovanú praktickú potrebu komplexného systému na získavanie dôkazov v prípadoch s cezhraničným rozmerom, ktorý by sa zakladal na vzájomnom uznávaní. Nahradila predchádzajúci roztrieštený systém získavania dôkazov, pričom sa zohľadnila flexibilita tradičného systému vzájomnej právnej pomoci.

Cieľom hodnotenia bolo zvážiť nielen právne otázky, ale aj praktické a prevádzkové aspekty spojené s vykonávaním smernice. Poskytlo cennú príležitosť na určenie oblastí, v ktorých je potrebné zlepšenie, ako aj najlepších postupov, ktoré sa majú vymieňať medzi členskými štátmi.[3]

Toto kolo hodnotení ukázalo, že členské štáty používajú smernicu často a že v praxi smernica vo všeobecnosti funguje dobre, najmä vďaka pragmatickému a flexibilnému prístupu príslušných orgánov pri uplatňovaní európskeho vyšetrovacieho príkazu (EVP). Odhodlanie členských štátov zabezpečiť efektívne fungovanie tohto nástroja je zjavné z mnohých najlepších postupov identifikovaných počas týchto hodnotení, pričom všetky boli zamerané na posilnenie justičnej spolupráce pri získavaní dôkazov.

Identifikovali sa však kľúčové oblasti, v ktorých je žiaduce zlepšenie a rozvoj a ktorými je potrebné sa zaoberať na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ.

Jedným z hlavných záverov tohto hodnotenia je, že nasledujúcim kritickým otázkam by prospelo objasnenie alebo zásahy do právnych predpisov EÚ.

---

2 Smernica bola zmenená dvakrát, a to smernicou (EÚ) 2022/228, pokiaľ ide o jej zosúladenie s pravidlami Únie o ochrane osobných údajov, a smernicou (EÚ) 2023/2843, pokiaľ ide o digitalizáciu justičnej spolupráce.

3 Smernica o EVP sa nevzťahuje na Dánsko a Írsko, preto sa nezúčastnili na tomto kole hodnotení.

PUBLIC

Uplatňovanie (alebo neuplatňovanie) zásady špeciality. Niektoré členské štáty v súčasnosti považujú za potrebné získať súhlas vykonávajúceho štátu na použitie dôkazov získaných prostredníctvom EVP v inom trestnom konaní; iné členské štáty zastávajú názor, že zásada špeciality sa v súvislosti s EVP neuplatňuje. S cieľom zaistiť konzistentnosť v tejto dôležitej otázke sa Komisia vyzýva, aby objasnila, či sa v súvislosti s EVP zásada špeciality uplatňuje, a aby v prípade potreby predložila legislatívny návrh na zmenu smernice.

Odpočúvanie telekomunikačnej prevádzky. Hodnotenia potvrdili, že členské štáty majú rozdielne prístupy k otázke, či opatrenia dohľadu vykonávané technickými prostriedkami, ako je sledovanie pomocou GPS a inštalovanie odpočúvacích zariadení do vozidiel, spadajú pod pojem „odpočúvanie telekomunikačnej prevádzky“. Táto neistota spôsobuje značné ťažkosti, najmä pri uplatňovaní mechanizmu informovania stanoveného v článku 31 smernice. Hodnotiace tímy preto vyzvali Komisiu, aby predložila legislatívny návrh na zmenu smernice a objasnila pojem „odpočúvanie telekomunikačnej prevádzky“. Veľká väčšina odborníkov z praxe a expertov však vyjadrila názor, že opatrenia dohľadu, ako je sledovanie pomocou GPS a inštalovanie odpočúvacích zariadení do vozidiel, by mali byť podporené mechanizmom informovania podobným mechanizmu stanovenému v článku 31 smernice pre prípady, keď sa od členského štátu, v ktorom sa nachádza cieľ opatrenia, nevyžaduje technická pomoc.

Cezhraničné sledovanie a článok 40 Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda (Schengenský dohovor). Vzťah medzi smernicou a článkom 40 Schengenského dohovoru sa v oblasti cezhraničného sledovania ukázal ako pomerne problematický. Medzi členskými štátmi existujú rozdiely, pokiaľ ide o to, či a do akej miery je cezhraničné sledovanie opatrením policajnej spolupráce alebo justičnej spolupráce. Odborníci z praxe a experti sa zhodli na potrebe legislatívnej zmeny s cieľom objasniť, či sa smernica vzťahuje na cezhraničné sledovanie vykonávané na účely získavania dôkazov v trestnom konaní.

EVP v súvislosti s výmenou informácií. Medzera v smernici, na ktorú poukázali niektoré členské štáty počas hodnotení, sa týka neexistencie ustanovenia upravujúceho postup, podľa ktorého by bolo možné vydať a vykonať EVP s cieľom požiadať o súhlas s použitím informácií, ktoré si predtým vymieňali orgány presadzovania práva alebo ktoré sa získali prostredníctvom spontánnej výmeny informácií, ako dôkazu v trestnom konaní a s cieľom udeliť takýto súhlas. Toto je osobitne dôležité v prípadoch, keď právny poriadok štátu konajúceho súdu vyžaduje, aby sa takýto súhlas získal na to, aby sa informácie, ktoré sa už poskytli na policajnej úrovni, použili ako dôkaz v trestnom konaní.

Príloha A. Odborníci z praxe z viacerých členských štátov vyzvali na legislatívny zásah zameraný na zlepšenie používateľskej ústretovosti prílohy A a navrhli niekoľko možných zmien, ktoré by podľa nich uľahčili vypĺňanie prílohy A a zlepšili komunikáciu medzi vydávajúcimi a vykonávajúcimi orgánmi.

Ďalšia téma, o ktorej sa podrobne diskutovalo počas hodnotení, sa týka využívania videokonferencií na zabezpečenie účasti obvinenej osoby z iného členského štátu na súdnom konaní. Niektoré členské štáty vydávajú a vykonávajú EVP na účely zabezpečenia účasti obvinenej osoby na súdnom konaní na diaľku prostredníctvom videokonferencie, zatiaľ čo iné členské štáty sa domnievajú, že to nepatrí do rozsahu pôsobnosti smernice, keďže sa to nie (vždy) týka získavania dôkazov. Niektoré členské štáty okrem toho vyjadrili výhrady, pokiaľ ide o zlučiteľnosť účasti obvinených osôb na súdnom konaní na diaľku prostredníctvom videokonferencie s právom na spravodlivý proces a so všeobecnými zásadami ich vnútroštátnych právnych systémov. Hodnotenia však naznačujú, že by bolo vhodné túto tému podrobnejšie preskúmať s cieľom nájsť možné legislatívne riešenia na úrovni EÚ.

Hoci smernica bola prijatá s úmyslom mať jediný nástroj na účely získavania dôkazov, odborníci z praxe sa často stretávajú s EVP, ktoré sa (sčasti) vydávajú na iné účely. Vyskytujú sa aj situácie, keď účel požadovaného opatrenia nie je jednoznačný alebo sa môže v priebehu vyšetrovania zmeniť, napríklad v prípade vecí zaistených na účely získavania dôkazov, ktoré v neskoršom štádiu môžu byť predmetom zmrazenia na účely konfiškácie. Členské štáty by ocenili podrobnejšie usmernenia na úrovni EÚ týkajúce sa pôsobnosti EVP a jeho vzťahu k iným nástrojom justičnej spolupráce v trestných veciach.

Členským štátom bolo predložené aj niekoľko operatívnych odporúčaní s cieľom ešte viac posilniť vzájomnú dôveru a zlepšiť bezproblémové uplatňovanie EVP. V tejto súvislosti sa členské štáty vyzvali, aby okrem iného podporovali špecializáciu v rámci svojich príslušných orgánov; aby zabezpečili, že vydávajúce orgány uvedú v prílohe A jasne štruktúrovaný a zrozumiteľný opis skutkových okolností a požadovaných opatrení, ako aj primeraný preklad; aby prijali pružnejší jazykový režim; uprednostňovali priamy kontakt medzi vydávajúcimi a vykonávajúcimi orgánmi a uplatňovanie konzultačných postupov v plnej miere, ako sa predpokladá v smernici, a zlepšili dodržiavanie lehôt na vykonanie EVP a formálnych náležitostí požadovaných vydávajúcimi orgánmi.

PUBLIC

Napokon treba poznamenať, že počas hodnotení odborníci z praxe nahlásili len veľmi málo prípadov, keď sa uplatnili dôvody neuznania alebo nevykonania EVP. Dôvod nevykonania týkajúci sa porušenia základných práv, ktorý je teraz po prvýkrát stanovený v nástroji vzájomného uznávania, sa takmer nikdy neuplatnil. Zatiaľ čo v smernici sú všetky dôvody nevykonania nepovinné, niekoľko členských štátov vo svojich transpozičných právnych predpisoch stanovilo, že všetky alebo niektoré z nich sú povinné. Okrem toho niektoré členské štáty zaviedli dodatočné dôvody nevykonania, ktoré nie sú stanovené v smernici. Odporučilo sa, aby členské štáty zosúladili svoje transpozičné právne predpisy so smernicou.

PUBLIC

2. ÚVOD

Prijatím jednotnej akcie 97/827/SVV z 5. decembra 1997[4] (ďalej len „jednotná akcia“) sa ustanovil mechanizmus na hodnotenie uplatňovania a vykonávania medzinárodných záväzkov v oblasti boja proti organizovanému zločinu na národnej úrovni.

V súlade s článkom 2 uvedenej jednotnej akcie sa Koordinačný výbor v oblasti policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach (ďalej len „CATS“) neformálnym postupom po svojom zasadnutí 10. mája 2021 dohodol, že 10. kolo vzájomných hodnotení sa zameria na EVP.

Identifikáciou nedostatkov a oblastí, v ktorých je potrebné zlepšiť uplatňovanie smernice, spolu s najlepšími postupmi sa toto kolo hodnotení zameriava na zabezpečenie účinnejšieho a konzistentnejšieho uplatňovania zásady vzájomného uznávania vo všetkých štádiách trestného konania v celej Únii.

Súdržnejšie a účinnejšie vykonávanie tejto smernice by ešte viac posilnilo vzájomnú dôveru medzi príslušnými orgánmi členských štátov a zlepšilo by fungovanie cezhraničnej justičnej spolupráce v trestných veciach v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti. Tento hodnotiaci proces by okrem toho mohol byť pre členské štáty užitočným príspevkom, pokiaľ ide o vykonávanie smernice.

Ako sa stanovuje v poradí návštev členských štátov, ktoré výbor CATS prijal 29. júna 2022 zjednodušeným písomným postupom[5], návštevy na mieste sa začali v januári 2023 a skončili v apríli 2024.

---

4 Jednotná akcia z 5. decembra 1997 prijatá Radou na základe článku K.3 Zmluvy o Európskej únii, ktorý stanovuje mechanizmus na hodnotenie uplatňovania a vykonávania medzinárodných záväzkov v boji proti organizovanému zločinu na národnej úrovni.

5 ST 10119/22.

PUBLIC

Podľa článku 3 jednotnej akcie vypracovalo predsedníctvo zoznam expertov pre jednotlivé hodnotenia, ktoré sa mali vykonať, na základe určenia expertov s významnými znalosťami v hodnotenej oblasti zo strany členských štátov. Hodnotiace tímy pozostávali z troch národných expertov, ktorým pomáhal jeden alebo viacerí zamestnanci Generálneho sekretariátu Rady a pozorovatelia. Pre toto kolo vzájomných hodnotení sa dohodlo, že Európska komisia a Agentúra Európskej únie pre justičnú spoluprácu v trestných veciach (ďalej len „Eurojust“) by mali byť prizvané ako pozorovatelia[6].

V tejto správe, ktorú v mene predsedníctva vypracoval Generálny sekretariát Rady, sa zhrnuli kľúčové zistenia, závery a odporúčania správ o jednotlivých krajinách a sformulovali odporúčania pre členské štáty a inštitúcie a orgány EÚ, pričom sa zohľadnili odporúčania, ktoré sa v správach o hodnotených členských štátoch považujú za najdôležitejšie a/alebo opakujúce sa. V správe sa takisto zdôrazňujú niektoré najlepšie postupy identifikované v kontexte tohto kola vzájomných hodnotení, o ktoré sa môžu členské štáty podeliť.

PUBLIC

6 ST 10119/22.

3. PRÍSLUŠNÉ ORGÁNY

3.1. Vydávajúci a vykonávajúci orgán

V článku 2 smernice sa stanovuje vymedzenie pojmov vydávajúci orgán a vykonávajúci orgán v súvislosti s EVP. Podľa smernice môže byť vydávajúcim orgánom sudca, súd, vyšetrujúci sudca alebo prokurátor alebo akýkoľvek iný príslušný orgán určený vydávajúcim štátom, ktorý v príslušnej veci plní funkciu vyšetrovacieho orgánu v trestnom konaní (napríklad polícia alebo správny orgán). Ak ako vydávajúci orgán koná orgán uvedený v rámci druhej kategórie, musí EVP pred jeho zaslaním vykonávajúcemu štátu vždy overiť justičný orgán.[7] Súdny dvor Európskej únie tiež objasnil[8], že EVP, ktorých cieľom je získať prevádzkové a lokalizačné údaje súvisiace s telekomunikačnou prevádzkou, nemôže vydať prokurátor, ak má v podobnom vnútroštátnom prípade výlučnú právomoc prijať vyšetrovacie opatrenie na získanie prístupu k takýmto údajom sudca. Zistilo sa však, že niektoré členské štáty ešte len prijímajú zmeny svojich vnútroštátnych právnych predpisov tak, aby ich zosúladili s týmto rozsudkom, a niektoré ďalšie členské štáty v nadväznosti na tento rozsudok zaviedli prax pripájania príslušného súdneho rozhodnutia, ktorým sa nariaďuje vyšetrovacie opatrenie, alebo žiadania o to, aby ho vydávajúci štát zaslal.

Vykonávajúci orgán je orgán, ktorý má v súlade so smernicou a s postupmi platnými v podobnom vnútroštátnom prípade právomoc uznať EVP a zabezpečiť jeho vykonanie.

Okrem toho smernica poskytuje členským štátom možnosť určiť ústredný orgán (alebo niekoľko ústredných orgánov), ktorý bude pomáhať príslušným orgánom. Členský štát môže tiež poveriť svoj ústredný orgán/ústredné orgány administratívnym zasielaním a prijímaním EVP, ako aj ďalšou úradnou korešpondenciou súvisiacou s EVP (článok 7 ods. 3 smernice).

---

7 Pozri ďalšie rozsudky Súdneho dvora vo veci C-584/19 PPU Staatsanwaltschaft Wien/A. a i., vo veci C-16/22 Staatsanwaltschaft Graz a vo veci C-670/22 M.N. (EncroChat).

8 Rozsudok vo veci C-724/19, trestné konanie proti HP.

PUBLIC

V rámci transpozície smernice existujú medzi členskými štátmi rozdiely v spôsobe, akým organizovali zasielanie a prijímanie EVP. Z hodnotenia však vo všeobecnosti vyplynulo, že väčšina členských štátov má systém, v ktorom má počas prípravného konania právomoc vydať alebo potvrdiť EVP prokurátor a v štádiu súdneho konania má právomoc vydať EVP súd a/alebo sudca. Podobný prístup sa uplatňuje aj pri výkone EVP, hoci nie je nezvyčajné, že členské štáty určili jeden príslušný orgán na prijatie rozhodnutia o uznaní a vykonaní EVP (často prokuratúra), ktorý ho môže v súlade s vnútroštátnymi postupmi postúpiť na vykonanie inému orgánu.

Niekoľko členských štátov určilo ústredný orgán alebo ústredné orgány, ale ich právomoci sa značne líšia. Celkovo sa zistilo, že ak bolo ako ústredný orgán určené ministerstvo spravodlivosti, jeho právomoc bola obmedzená na štatistické úlohy alebo v prípade potreby uľahčovanie priameho kontaktu medzi vydávajúcim a vykonávajúcim orgánom. Existujú členské štáty, ktoré formálne neurčili ústredný orgán, ale napriek tomu majú vysoko centralizovaný systém, ktorý vyžaduje, aby všetky prichádzajúce a odchádzajúce EVP prechádzali jediným orgánom. Týmto jediným orgánom je často prokuratúra a zistilo sa, že zohráva významnejšiu úlohu, pričom často poskytuje kontrolu kvality a inak významne prispieva ku všetkým záležitostiam týkajúcim sa EVP.

Bez ohľadu na to, ktoré orgány sa považujú za príslušné vydávať/vykonávať EVP v rôznych členských štátoch, z desiateho kola vzájomných hodnotení vyplýva, že vysoký stupeň špecializácie má veľmi pozitívny vplyv na úspešné uplatňovanie EVP v praxi. Hodnotiace tímy v tejto súvislosti identifikovali viacero najlepších postupov. Členským štátom sa vyjadrilo uznanie za to, že prokurátori, sudcovia, úradníci a vyšetrovacie orgány sa špecializujú na medzinárodnú spoluprácu, a zdôraznilo sa, že zriadenie špecializovaných útvarov zodpovedných za vydávanie a/alebo vykonávanie EVP je mimoriadne prospešné. Odborníci z praxe, ktorí sa každodenne nezaoberajú EVP, ocenili možnosť požiadať svojich špecializovaných kolegov o radu, a tým zabezpečiť správne a konzistentné uplatňovanie EVP. Určitý stupeň špecializácie na oboch stranách okrem toho prospieva priamej komunikácii medzi vydávajúcimi a vykonávajúcimi orgánmi.

PUBLIC

Na druhej strane sa v niekoľkých správach o jednotlivých krajinách dospelo k záveru, že na účely riešenia nedostatočnej špecializácie je potrebné odporúčanie. Hoci mnohým členským štátom bolo vyjadrené uznanie za vysokú úroveň špecializácie v jednom príslušnom orgáne, výnimočnejšie bolo nájsť rovnakú úroveň špecializácie vo všetkých ostatných príslušných orgánoch, ktoré sa zaoberajú EVP v danom členskom štáte.

Okrem toho sa ukázalo, že pre úspešné získanie dôkazov v cezhraničných vyšetrovaniach je rovnako dôležitá koordinácia medzi rôznymi (špecializovanými) orgánmi v rámci toho istého členského štátu. EVP vyžadujúce viaceré vyšetrovacie opatrenia musí často vykonať niekoľko rôznych vykonávajúcich orgánov, napríklad v závislosti od druhu požadovaného opatrenia a/alebo väzby k určitému územiu. Z hľadiska vydávania členské štáty poukázali na výzvy, ktoré sa vyskytli pri EVP, v ktorých sa žiadalo o viaceré vyšetrovacie opatrenia, napríklad nadviazanie priameho kontaktu so všetkými zúčastnenými orgánmi vo vykonávajúcom štáte a získanie komplexného prehľadu o stave vykonania EVP. Bol vyjadrený záujem o lepšiu koordináciu medzi všetkými stranami, ktoré sa zaoberajú EVP. Veľmi dôležitá je dôkladná koordinácia na vnútroštátnej úrovni v rámci vykonávajúceho štátu, a to nielen medzi rôznymi vykonávajúcimi orgánmi na justičnej úrovni, ale aj na úrovni polície. V rovnakom duchu boli za takúto prax ocenené členské štáty, ktoré majú jasnú úpravu týkajúcu sa orgánu zodpovedného za koordináciu vykonávania EVP.

3.2. Právo podozrivej alebo obvinenej osoby alebo obete požiadať o EVP

Podľa článku 1 ods. 3 smernice môže o vydanie EVP požiadať podozrivá alebo obvinená osoba alebo obhajca v jej mene. Pri transpozícii tohto ustanovenia v členských štátoch neboli zistené žiadne problémy. Hoci sa zistili rozdiely v príslušných postupoch, všetky hodnotené členské štáty umožňujú podozrivým alebo obvineným osobám požiadať o získanie dôkazov, a to aj prostredníctvom EVP.

PUBLIC

V praxi však obhajoba v ktoromkoľvek členskom štáte využíva túto možnosť veľmi zriedka. Hodnotitelia boli v tejto súvislosti upozornení na niekoľko dôvodov. Po prvé, zástupcovia niekoľkých advokátskych komôr uviedli, že v prípravnom konaní má obhajoba obmedzené práva a prístup k spisu, čo obmedzuje používanie takýchto žiadostí v praxi. Po druhé bola v niektorých prípadoch ako obmedzujúci faktor uvedená lehota na podanie takýchto žiadostí obhajobou. Zdá sa však, že najvýznamnejším faktorom pri vysvetľovaní, prečo sa takéto žiadosti podávajú len zriedkavo, sú nedostatočné znalosti obhajcov. Viacerí zástupcovia advokátskych komôr uviedli, že jednoducho nevedia, kedy a ako podávať takéto žiadosti. V dôsledku toho sa len zopár členských štátov mohlo podeliť o svoje praktické skúsenosti v tejto oblasti. V týchto členských štátoch však boli odborníci z praxe na oboch stranách vo všeobecnosti spokojní s existujúcimi postupmi.

Smernica neobsahuje žiadne podobné ustanovenie, ktoré by priznávalo právo požiadať o vydanie EVP obetiam. Otázka, či by sa smernica mala v tejto súvislosti zmeniť, bola príležitostne nastolená, nenašiel sa však široký konsenzus. Zistilo sa však, že vnútroštátne právo väčšiny členských štátov určitým spôsobom umožňuje obetiam podať žiadosti o získanie dôkazov a následne o vydanie EVP. Tento postup bol opakovane uznaný ako najlepší postup, keďže sa považuje za doplnok k právu obete predložiť dôkazy podľa smernice 2012/29/EÚ.

PUBLIC

ODPORÚČANIA

– ***Členské štáty sa vyzývajú, aby zachovali a podľa možnosti zvýšili úroveň špecializácie všetkých svojich orgánov, ktoré pracujú s nástrojmi medzinárodnej spolupráce vrátane EVP. V záujme toho by členské štáty, ktoré tak ešte neurobili, mohli zvážiť zriadenie špecializovaných úradov a/alebo útvarov, v rámci ktorých by sa takýmito prípadmi zaoberali špecializovaní odborníci z praxe, ako sú prokurátori, sudcovia, policajti a administratívni úradníci.***

– ***Hoci členské štáty opätovne potvrdzujú význam priameho kontaktu medzi vydávajúcimi a vykonávajúcimi orgánmi pre optimálne vykonávanie EVP, nabádajú sa, aby zabezpečili zavedenie právnych a/alebo prevádzkových opatrení na účinnú koordináciu medzi svojimi vnútroštátnymi vykonávajúcimi orgánmi v prípadoch, keď sa EVP vydávajú na viaceré vyšetrovacie opatrenia zahŕňajúce rôzne príslušné vykonávajúce orgány, s cieľom zlepšiť účinné uplatňovanie EVP a uľahčiť komunikáciu s vydávajúcim orgánom.***

PUBLIC

4. ROZSAH PÔSOBNOSTI EVP A VZŤAH K INÝM NÁSTROJOM

4.1. EVP v súvislosti s inými nástrojmi

V smernici sa stanovuje, že EVP sa môže vydať na účely jedného alebo viacerých konkrétnych vyšetrovacích opatrení, ktoré sa majú vykonať v inom členskom štáte s cieľom získať dôkazy. EVP sa môže vydať aj na účely získania dôkazov, ktoré sa už nachádzajú v držbe príslušných orgánov vykonávajúceho štátu. Podľa článku 3 smernice sa EVP okrem toho vzťahuje na všetky vyšetrovacie opatrenia s výnimkou zriadenia spoločného vyšetrovacieho tímu (ďalej len „SVT“).

V skutočnosti však členské štáty uviedli, že sa pravidelne dostávajú EVP vydané na iné účely ako získanie dôkazov, napríklad v situáciách, keď by správnym nástrojom bola žiadosť o vzájomnú právnu pomoc. Vyskytujú sa aj tzv. hybridné EVP, v ktorých sa požadujú vyšetrovacie opatrenia na získanie dôkazov spolu s inými opatreniami, ktoré vlastne nepatria do rozsahu pôsobnosti smernice.

Hoci sa často zdôrazňoval význam dodržiavania rozsahu pôsobnosti EVP, zistilo sa, že väčšina členských štátov akceptuje a pravidelne vykonáva EVP v prípadoch, keď by správnym nástrojom bola žiadosť o vzájomnú právnu pomoc, napríklad v prípade žiadosti o doručenie písomností na iné účely ako účely dokazovania. Takýto prístup sa odôvodňuje tým, že pri žiadostiach o vzájomnú právnu pomoc sa neuplatňujú formálne náležitosti a odborníci z praxe sa rozhodnú akceptovať EVP ako žiadosť o vzájomnú právnu pomoc pod podmienkou, že sú splnené všetky náležitosti. Tento flexibilný prístup sa často oceňuje ako najlepší postup, pretože prispieva k efektívnosti medzinárodnej spolupráce v trestných veciach a zabraňuje dodatočným žiadostiam a potenciálnym nákladom (prekladom).

Pokiaľ ide o európsky zatykač, mnohé členské štáty dostali európske zatykače súbežne s EVP. V týchto prípadoch sa EVP niekedy zasiela výlučne na účely lokalizácie osoby, zatiaľ čo v európskom zatykači sa žiada o zatknutie osoby. Väčšina členských štátov to však považuje za zbytočné a tvrdí, že európsky zatykač umožňuje aj opatrenia na lokalizáciu osoby na účely zadržania (vykonania európskeho zatykača). Okrem toho sa na tento účel môžu použiť policajné kanály. Na druhej strane členské štáty zvyčajne neodmietajú vykonať EVP na účely lokalizácie osoby na účely jej následného zatknutia na základe európskeho zatykača.

PUBLIC

Niektorí odborníci z praxe uviedli, že sú zvyknutí zvažovať, či by na účely výsluchu podozrivej/obvinenej osoby na účely dokazovania nebolo namiesto európskeho zatykača efektívnejšie vydať EVP Tento prístup sa riadi duchom odôvodnenia 26 smernice a hodnotitelia ho ocenili.

Pokiaľ ide o zmrazenie a zaistenie majetku, z hodnotenia vyplynulo, že rozlišovanie medzi zaistením majetku na účely dokazovania a zaistením na účely konfiškácie spôsobuje v praxi problémy. Značný počet členských štátov oznámil, že im boli doručené EVP na zaistenie majetku, ktorý sa má následne skonfiškovať, hoci o toto opatrenie sa musí požiadať prostredníctvom osvedčenia k príkazu na zaistenie podľa nariadenia (EÚ) 2018/1805. Odborníci z praxe uznávajú, že účel zmrazenia alebo zaistenia majetku môže byť zmiešaný a v priebehu vyšetrovania sa môže zmeniť. Súbežné/súčasné využívanie dvoch nástrojov môže byť v praxi mätúcim a odďaľujúcim faktorom. Ďalším problémom bola skutočnosť, že osvedčeniu k príkazu na zaistenie často predchádza EVP, vďaka ktorému sa zistila existencia relevantného majetku a miesto, kde sa nachádza. Tieto otázky sa ďalej komplikujú, keď orgány príslušné zaoberať sa EVP a osvedčením k príkazu na zaistenie nie sú tie isté.

Počas niekoľkých hodnotiacich návštev sa uskutočnili diskusie o takých druhoch majetku, ako sú luxusné predmety a peniaze. Niektoré členské štáty tvrdili, že by sa nemali zaistiť na základe EVP, zatiaľ čo v prípade iných členských štátov by sa tieto veci mohli v niektorých prípadoch použiť na účely dokazovania.

Pokiaľ ide o SVT, väčšina členských štátov nemala žiadne ťažkosti. Ak je v rámci SVT potrebné získať dôkazy od nezúčastneného členského štátu, považuje sa za osvedčený postup, že sa v EVP vždy uvádza, že vyšetrovanie vykonáva SVT a že výsledky vykonania EVP sa poskytnú všetkým účastníkom. Táto prax vo všeobecnosti nevyvoláva žiadne problémy pre členov SVT ani pre nezúčastnený vykonávajúci štát. Jeden členský štát tvrdil, že v súvislosti s EVP sa neuplatňuje zásada špeciality, a preto dôkazy, ktoré sa získavajú prostredníctvom EVP vydaného členom SVT, možno poskytnúť nielen ostatným členom SVT, ale aj mimo SVT. Niekoľko členských štátov uviedlo, že v prípadoch, keď sa vyšetrovania dostatočne neprekrývajú, uprednostňujú používanie iných nástrojov spolupráce, ako je napríklad EVP, a nie SVT.

Počas týchto návštev viacerí odborníci z praxe poukázali na to, že prepojenie s inými nástrojmi justičnej spolupráce môže byť náročné a môže spôsobiť prieťahy v konaniach. Platí to najmä v prípade, keď sa cieľ opatrenia zmení v priebehu trestného konania. Experti a odborníci z praxe sa však zhodli na tom, že vydávajúce orgány by mali v prílohe A vždy uviesť, či sa v súvislosti s tým istým prípadom používajú iné právne nástroje (pozri aj kapitolu 5).

Tvrdilo sa, že väčšia pozornosť by sa mala venovať vzájomnému vzťahu medzi rozličnými nástrojmi, aby sa medzi nimi udržal bezproblémový vzťah, ako sa zdôrazňuje aj v odôvodnení 34 smernice. V niektorých správach o jednotlivých krajinách sa uviedla požiadavka, aby Komisia vypracovala príručku alebo usmernenia a/alebo aby Európska sieť odbornej justičnej prípravy (EJTN) poskytovala viac odbornej príprava v tejto oblasti.

4.2. EVP v súvislosti s výmenou informácií

Členské štáty sa stretávajú s prichádzajúcimi a odchádzajúcimi EVP, ktoré žiadajú o súhlas s použitím informácií, ktoré boli predtým získané prostredníctvom policajnej spolupráce, ako dôkazu v trestnom konaní. Vykonávajúce štáty sú vo všeobecnosti ochotné poskytnúť súhlas, hoci vznikajú problémy, pokiaľ ide o vhodný postup, ako by sa mal takýto súhlas udeliť. Smernica neobsahuje takýto postup súhlasu, zatiaľ čo v rámcovom rozhodnutí 2006/960/SVV a v smernici (EÚ) 2023/977, ktorá ho nahradí, sa uvádza možnosť udeliť súhlas, ale neuvádza sa v nich spôsob, ako ho možno udeliť.

Spontánnu výmenu informácií medzi justičnými orgánmi neuvádzali členské štáty tak často ako formu žiadosti o súhlas s použitím informácií, ktoré boli predtým získané prostredníctvom policajnej spolupráce. Podobne sa však tvrdilo, že ani táto otázka nie je v smernici upravená[9], a členské štáty majú rozdielne názory na to, či je vždy potrebné vydať EVP na účely použitia dôkazov získaných spontánnou výmenou informácií.

[9] Na rozdiel napríklad od článku 7 Dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie ((2000/C 197/01).

Celkovo niekoľko hodnotiacich tímov dospelo k záveru, že túto otázku je potrebné objasniť, a preto by bolo prospešné, keby sa v smernici stanovila jasná možnosť požiadať o súhlas s použitím informácií, ktoré si predtým vymieňali orgány presadzovania práva alebo ktoré sa získali prostredníctvom spontánnej výmeny informácií medzi justičnými orgánmi, ako dôkazu v trestnom konaní.

4.3. EVP v súvislosti s rôznymi štádiami konania

Smernica sa vzťahuje na všetky štádiá trestného konania vrátane štádia súdneho konania. Z hodnotenia však vyplynulo, že medzi členskými štátmi neexistuje konsenzus o používaní EVP po konečnom rozhodnutí, ktoré bolo vydané po trestnom konaní. Niektoré členské štáty sa domnievajú, že smernicu možno vykladať tak, že EVP môže zahŕňať aj určité opatrenia po konečnom rozhodnutí, napr. získanie údajov o mieste, kde sa zdržiava odsúdená osoba, s cieľom kontaktovať ju, v rámci samostatného finančného vyšetrovania zameraného na výkon príkazu na konfiškáciu alebo v konaní týkajúcom sa výkonu alternatívnych sankcií a probačných rozhodnutí.

Okrem toho niekoľko členských štátov tvrdilo, že sa nikdy nestretli s EVP v rámci výkonu konečného rozhodnutia, ale teoreticky nevidia žiadne prekážky, ktoré by bránili vydaniu/vykonaniu EVP v tomto štádiu, pokiaľ je to na účely dokazovania a EVP je v skutočnosti správnym nástrojom, ktorý sa má použiť.

Na druhej strane sa niekoľko členských štátov kategoricky vyjadrilo, že EVP by sa nikdy nemal používať v štádiu výkonu konečného rozhodnutia, keďže nepatrí do rozsahu pôsobnosti smernice, a že na tento účel sú k dispozícii iné nástroje. V praxi sa zdá, že EVP sa v tejto fáze používajú veľmi zriedka, takže aj skúsenosti s touto záležitosťou (a súvisiacimi otázkami) sú obmedzené. Niekoľko členských štátov uviedlo príklady prípadov, keď požiadali vydávajúci štát, aby na svoju žiadosť použil iný uplatniteľný nástroj, a orgány zvyčajne dospeli k dohode prostredníctvom priamych konzultácií.

PUBLIC

ODPORÚČANIA

– ***Komisia sa vyzýva, aby zvážila vydanie príručky alebo usmernení o EVP a jeho vzťahu k iným nástrojom justičnej spolupráce v trestných veciach vrátane rámcového rozhodnutia o európskom zatykači a nariadenia (EÚ) 2018/1805 o príkazoch na zaistenie a konfiškáciu. Okrem toho sa EJTN nabáda, aby zvýšila informovanosť a zintenzívnila dialóg o vzťahoch medzi týmito nástrojmi.***

– ***Komisia sa vyzýva, aby zvážila predloženie legislatívneho návrhu na zmenu smernice, v ktorom by sa stanovovala možnosť požiadať o súhlas s použitím informácií, ktoré si predtým vymieňali orgány presadzovania práva alebo ktoré sa získali prostredníctvom spontánnej výmeny informácií medzi justičnými orgánmi, ako dôkazu v trestnom konaní.***

PUBLIC

5. OBSAH A FORMA

5.1. Všeobecné výzvy

Podľa článku 5 smernice sa EVP môže vydať len vyplnením a podpísaním formulára uvedeného v prílohe A. Vypracovala sa príloha A, ktorá je k dispozícii vo všetkých jazykoch EÚ, aby sa orgánom poskytol konzistentný a účinný spôsob zahrnutia všetkých relevantných informácií pre vykonávajúci štát. Cieľom samostatných oddielov a políčok, ktoré sa majú označiť, je poskytnúť prehľad o prípade a požadovaných opatrení. Počas návštev odborníci z praxe uviedli, že v priebehu rokov sa čoraz lepšie oboznámili s formulárom uvedeným v prílohe A a zvykli si na jeho vypĺňanie. Hodnotenie však ukázalo, že mnohí odborníci z praxe v rôznych členských štátoch majú ťažkosti s prílohou A. Cieľom tejto podkapitoly je poskytnúť prehľad najčastejších problémov.

- **Neúplné/nejasné EVP** Takmer všetky členské štáty uviedli, že často dostávajú EVP, ktorý je neúplný, nekonzistentný alebo nejasný. Nie je nezvyčajné vidieť EVP, ktoré neobsahujú základné informácie o skutkových okolnostiach, čase a mieste a/alebo odôvodnení požadovaného opatrenia (opatrení). V niektorých prípadoch je zhrnutie skutkových okolností nezrozumiteľné, pretože vydávajúci orgán jednoducho skopíroval dlhé a zložité vety z podkladových vnútroštátnych dokumentov. Môžu sa vyskytnúť nesprávne čísla bankových účtov alebo údaje týkajúce sa podozrivého. Vydávajúci orgán niekedy uvádza opatrenia, ktoré chce dať vykonať, ale neoznačí príslušné políčka v oddiele C. Okrem toho sa v texte nachádzajú nezrovnalosti týkajúce sa napríklad opisu postavenia osoby, ktorá má byť vypočutá (svedok/obeť/podozrivá osoba). Mnohé správy obsahujú odporúčanie všetkým členským štátom, aby venovali osobitnú pozornosť zabezpečeniu toho, aby sa skutkové okolnosti a požadované opatrenia v EVP uvádzali jasne štruktúrovaným a zrozumiteľným spôsobom, pričom treba brať ohľad na čitateľa. Takisto sa navrhlo, aby vydávajúce orgány používali krátke vety a presný jazyk na uľahčenie správneho prekladu. Hodnotiace tímy však poukázali na to, že nedostatky v obsahu EVP, ako sú nedostatočné informácie alebo chyby v preklade, by nemali viesť k nevykonaniu EVP, ale skôr ku konzultácii s vydávajúcimi orgánmi.

PUBLIC

- **Oddiel D.** Tento oddiel umožňuje členským štátom informovať vykonávajúce orgány o tom, že EVP súvisí so skorším EVP. Smernica však neobsahuje osobitný oddiel, v ktorom by sa uvádzalo, že EVP súvisí s inými žiadosťami o justičnú spoluprácu/príkazmi, ako je európsky zatykač, SVT, osvedčenie k príkazu na zaistenie alebo akákoľvek žiadosť o vzájomnú právnu pomoc, hoci hodnotiace tímy a odborníci z praxe sa často zhodli na tom, že informovanie o iných relevantných žiadostiach/príkazoch je rovnako dôležité na zabezpečenie účinného vykonania EVP. Napríklad nie je nezvyčajné, že sa prostredníctvom EVP žiada o domovú prehliadku, ktorá sa musí koordinovať s európskym zatykačom, v ktorom sa žiada o zatknutie osoby žijúcej v tomto dome. Azda netreba uvádzať, že príslušné vykonávajúce orgány (ktoré sa môžu líšiť v závislosti od nástroja) by mali byť informované o všetkých žiadostiach s cieľom hladko koordinovať vykonanie. Vo viacerých správach odborníci z praxe vyjadrili želanie mať v prílohe A oddiel, v ktorom môžu uviesť vzťah k predchádzajúcim žiadostiam/príkazom. Členské štáty sa zároveň vyzvali, aby s oddielom D zaobchádzali tak, ako keby už poskytoval priestor na uvedenie iných relevantných žiadostí bez ohľadu na ich právny základ.

PUBLIC

- **Používateľská ústretovosť formulára** Vo viacerých správach sa uviedlo, že je potrebné, aby bola príloha A používateľsky ústretovejšia. Niektoré členské štáty uviedli, že oddiely C a G sa často zamieňajú, a pýtajú sa, či by nemal byť jeden uvedený bezprostredne za druhým. V oddiele C sa vyžaduje, aby vydávajúci orgán najprv na začiatku formulára uviedol, ktoré opatrenia je potrebné vykonať, a až ďalej vo formulári (v oddiele G) môže vydávajúci orgán poskytnúť odôvodnenie týchto opatrení. V niektorých správach sa navrhlo zahrnúť do oddielu C zaškrtávacie políčka pre ďalšie opatrenia, najmä prehliadky, keďže ide o často používané vyšetrovacie opatrenie. Okrem toho sa navrhlo zlepšiť oddiel G tým, že sa umožní označiť políčko na označenie štádia vyšetrovania (prípravného konania alebo súdneho konania). Okrem toho sa zistilo, že v oddieloch C a H sa niektoré veci zbytočne opakujú a že odborníci z praxe musia dvakrát uviesť, o aký druh opatrenia sa žiada. Pokiaľ ide o políčka, viaceré orgány by uprednostnili, aby podozrivá osoba a obvinená osoba boli uvedené oddelene, a aby v oddiele C mali k dispozícii políčko pre svedkov a obete pre každé opatrenie. Niekoľko členských štátov argumentovalo, že by mal existovať oddiel pre otázky, ktoré sa majú klásť svedkovi/podozrivej/obvinenej osobe, alebo by malo byť možné označiť políčko s odkazom na priložený zoznam otázok. V tejto súvislosti sa za užitočné považuje vytvorenie samostatného oddielu pre zoznam všetkých príloh (ako je napríklad príkaz vnútroštátneho súdu). Napokon sa v rôznych správach zdôraznilo, že mnohí odborníci z praxe považujú prílohu A za príliš dlhú a ocenili by možnosť skrátenia alebo „skrytia“ oddielov, ktoré nie sú v konkrétnych prípadoch potrebné.

Jeden členský štát uviedol konkrétny problém s podpisom EVP. V priamej súvislosti so zvýšeným nebezpečenstvom, ktoré predstavuje organizovaná trestná činnosť, sa odborníci z tohto členského štátu rozhodli podpisovať EVP v najcitlivejších prípadoch anonymne číslom na ochranu svojej totožnosti. Nebolo však jasné, či je tento postup v súlade so smernicou.

Počas návštev bola členským štátom položená otázka, ako reagujú na naliehavé situácie a či môžu vykonať vyšetrovacie opatrenia na základe telefonického hovoru s kolegom v zahraničí. Väčšina členských štátov (s niekoľkými výnimkami) uviedla, že neakceptujú EVP, ktoré boli oznámené ústne, s výnimkou prípravných úkonov, nekonajú ani nevykonávajú žiadne vyšetrovacie opatrenie pred doručením EVP v písomnej forme.

Celkovo z hodnotenia vyplynulo, že výzvy týkajúce sa formulára EVP sú dvojaké. V prvom rade sa vo viacerých správach uviedlo, že je potrebné, aby bola príloha A používateľsky ústretovejšia. Po druhé, členské štáty by mali vynaložiť väčšie úsilie a vypĺňať formulár EVP jasne a konzistentne a poskytovať zrozumiteľné informácie.

5.2. Jazykový režim a otázky súvisiace s prekladom

V článku 5 ods. 2 smernice sa stanovuje, že každý členský štát uvedie okrem svojho úradného jazyka či jazykov jeden alebo viacero jazykov spomedzi úradných jazykov inštitúcií EÚ , ktoré sa môžu použiť pri vypĺňaní alebo preklade EVP v prípade, keď je dotknutý členský štát vykonávajúcim štátom. V odôvodnení 14 sa členské štáty vyzývajú, aby zahrnuli aspoň jeden jazyk, ktorý sa bežne používa v EÚ a nie je ich úradným jazykom.

Z hodnotenia vyplynulo, že niektoré členské štáty sú flexibilné, pokiaľ ide o jazykový režim. Napríklad jeden členský štát oficiálne akceptuje EVP až v štyroch jazykoch. Iný členský štát akceptuje EVP v troch jazykoch a okrem toho v akomkoľvek inom jazyku za predpokladu, že neexistujú prekážky pre ich akceptovanie. Angličtina je najbežnejším ďalším jazykom, ktorý členské štáty uvádzajú. Z návštev však vyplynulo, že niektoré členské štáty zahrnuli do svojho oznámenia iný jazyk (často angličtinu), ale v praxi sa zdá, že EVP v tomto ďalšom jazyku neakceptujú.

Napriek zneniu článku 5 ods. 2 niektoré členské štáty uviedli len svoj vlastný úradný jazyk ako jazyk, v ktorom akceptujú EVP. Niekoľko členských štátov súhlasilo s akceptovaním EVP v jazyku susednej krajiny pod podmienkou reciprocity.

Väčšina správ vyzvala všetky členské štáty, aby do svojich oznámení o jazykovom režime zahrnuli okrem svojho úradného jazyka aj iný jazyk bežne používaný v Únii, a to v duchu článku 5 ods. 2 a odôvodnenia 14 smernice. Veľký počet odborníkov z praxe a hodnotiteľov uviedol, že angličtina je bežne používaným jazykom v medzinárodnej justičnej spolupráci.

PUBLIC

Mnohé členské štáty uviedli ťažkosti v súvislosti s prekladom EVP. Z hľadiska vykonávania sa odborníci z praxe stretávajú s (strojovými) prekladmi veľmi nízkej kvality, čo v niektorých prípadoch takmer znemožňuje pochopiť skutkové okolnosti a požadované opatrenie (opatrenia). V týchto prípadoch sa od vydávajúceho štátu zvyčajne požadujú objasnenia alebo nový preklad, čo spôsobuje prieťahy pri výkone. V niekoľkých správach sa považovalo za osvedčený postup pripojiť k prekladu pôvodnú verziu EVP, aby vykonávajúci štát mohol v prípade potreby sám preložiť EVP (ich časti). Niektoré členské štáty uviedli, že by uprednostnili EVP (dobre) preložený do angličtiny než nekvalitný preklad do ich úradného jazyka.

Z hľadiska vydávania uviedli odborníci z praxe, že je ťažné nájsť kvalifikovaného prekladateľa pre určité jazyky. Niektoré orgány majú interné prekladateľské služby, ale často nie pre každý úradný jazyk, ktorým sa hovorí v EÚ. Preto je v niektorých prípadoch ťažké a nákladné nájsť kvalifikovaného prekladateľa. V niektorých správach boli dokonca identifikované situácie, v ktorých sa zdalo, že EVP nebolo možné vydať, pretože ich jednoducho nebolo možné preložiť do úradného jazyka vykonávajúceho štátu.

Vzhľadom na kapitolu 5.1 možno tvrdiť, že kvalita prekladov je ovplyvnená aj mätúcimi, nezrozumiteľnými a neúplnými informáciami v pôvodnej verzii EVP. Na druhej strane sa v mnohých správach všetky členské štáty vyzvali, aby vyvinuli väčšie úsilie na zabezpečenie a zvýšenie kvality prekladov.

PUBLIC

ODPORÚČANIA

– ***Vydávajúcim orgánom členských štátov sa odporúča, aby venovali osobitnú pozornosť zabezpečeniu jasne štruktúrovaného a zrozumiteľného opisu skutkových okolností a požadovaných opatrení v EVP a aby sa snažili brať ohľad na čitateľa.***

– ***Vydávajúcim orgánom členských štátov sa odporúča, aby pri vydávaní EVP v prílohe A uviedli všetky súvisiace žiadosti o justičnú spoluprácu/príkazy, ako sú skoršie/súbežné európske zatykače, osvedčenia k príkazu na zaistenie alebo SVT.***

– ***Komisia sa vyzýva, aby predložila legislatívny návrh na zmenu smernice, ktorým by sa zlepšila používateľská ústretovosť a účinnosť prílohy A a zároveň by sa zohľadnili zistené nedostatky.***

– ***Členské štáty sa vyzývajú, aby vo svojom vyhlásení o jazykovom režime okrem svojho úradného jazyka uviedli aj iný jazyk bežne používaný v Únii v duchu článku 5 ods. 2 a odôvodnenia 14 smernice.***

– ***Vydávajúcim orgánom členských štátov sa odporúča, aby zabezpečili dobrú kvalitu prekladov. Okrem toho sa im odporúča pripojiť k prekladu pôvodnú verziu EVP.***

PUBLIC

6. ZASLANIE EVP A PRIAMY KONTAKT

V rámci tohto kola hodnotení sa riešili dve hlavné témy týkajúce sa zasielania EVP: i) identifikácia príslušného orgánu vykonávajúceho štátu, ktorému sa má zaslať EVP; ii) spôsoby zasielania, t. j. či postačuje zaslanie EVP v elektronickej podobe a za akých podmienok, alebo či je potrebné (aj) zaslanie originálu EVP v papierovej podobe.

Hoci boli hlásené niektoré príležitostné ťažkosti, z hodnotení vo všeobecnosti vyplynulo, že identifikácia príslušného vykonávajúceho orgánu nepredstavuje žiadne závažné problémy.

Ukázalo sa, že otázka bezpečného spôsobu zasielania je náročnejšia: v správach sa zdôraznilo, že medzi členskými štátmi existujú rôzne a niekedy protichodné názory a prístupy, čo by mohlo mať rozhodujúci vplyv na bezproblémové uplatňovanie EVP. Z tohto kola hodnotení jasne vyplynulo, že úplné zavedenie elektronického systému na bezpečnú komunikáciu medzi príslušnými orgánmi členských štátov (digitálny systém výmeny elektronických dôkazov – e-EDES) by malo výrazne zvýšiť efektívnosť, rýchlosť a bezpečnosť zasielania EVP.

6.1. Identifikácia príslušného vykonávajúceho orgánu

Hodnotenia potvrdili, že justičný atlas Európskej justičnej siete (ďalej len „atlas EJS“) je nepostrádateľným zdrojom. Vydávajúce orgány členských štátov pravidelne a aktívne využívajú atlas EJS na identifikáciu a nadviazanie priameho kontaktu s príslušnými vykonávajúcimi orgánmi iných členských štátov. Poukázalo sa však na to, že informácie o príslušných orgánoch v atlase EJS sú niekedy neúplné alebo neaktuálne. Odborníci z praxe zdôraznili, že tieto informácie by mali vždy obsahovať správne e-mailové adresy a telefónne čísla príslušných orgánov, aby sa uľahčil priamy kontakt.

Odborníci z praxe z jedného členského štátu navrhli, aby EJS zvážila sprístupnenie atlasu vo všetkých úradných jazykoch EÚ. Okrem toho bola EJS v jednej správe vyzvaná, aby zvážila zlepšenie atlasu v súvislosti s prípadmi, keď sa EVP vydáva na účely vykonania viacerých vyšetrovacích opatrení.

PUBLIC

Vzhľadom na to, že všetci odborníci z praxe sa zhodli, že atlas EJS sa osvedčil ako cenný nástroj, a vzhľadom na význam nadväzovania priameho kontaktu podľa smernice sa odporúčalo, aby členské štáty zabezpečili, aby ich informácie o príslušných orgánoch v atlase EJS boli správne, úplné a aktuálne.

Vydávajúce orgány sa však niekedy stretávajú s ťažkosťami pri určovaní vykonávajúceho orgánu, najmä v členských štátoch, ktoré nemajú ústredné miesto na doručovanie EVP v prípadoch, keď sa požadujú viaceré vyšetrovacie opatrenia, pre ktoré sú vo vykonávajúcom štáte príslušné rôzne orgány, alebo keď nie je známe miesto, kde sa má požadované opatrenie vykonať. Ak sa v takýchto prípadoch vyskytnú ťažkosti, vydávajúce orgány v súlade s článkom 7 ods. 5 smernice využívajú iné zdroje.

Podľa zistení tohto kola hodnotení vydávajúce orgány často žiadajú o pomoc kontaktné miesta EJS alebo v zložitejších prípadoch príslušné národné zastúpenie v Eurojuste. Takisto si môžu vyžiadať informácie od ústredných orgánov, ak sú určené, od ministerstva spravodlivosti alebo od styčných sudcov prítomných v ich členskom štáte alebo vyslaných do zahraničia. Vo viacerých členských štátoch sú skupiny/útvary/siete odborníkov z praxe, ktorí sa vysoko špecializujú na justičnú spoluprácu, pripravené pomáhať svojim kolegom pri riešení záležitostí týkajúcich sa cezhraničných prípadov vrátane určenia príslušného vykonávajúceho orgánu. Niekedy sa na identifikáciu príslušného vykonávajúceho orgánu používajú policajné kanály.

Treba poznamenať, že v prípadoch, keď orgány, ktorým sa doručuje EVP vo vykonávajúcom štáte, nemajú právomoc ho uznať a vykonať, vo všeobecnosti dodržiavajú článok 7 ods. 6 smernice a z vlastného podnetu postúpia EVP príslušnému vykonávajúcemu orgánu. Vskutku, až na niekoľko výnimiek, odborníci z praxe nehlásili žiadne prípady, v ktorých bol EVP vrátený vydávajúcemu orgánu, pretože bol zaslaný orgánu vykonávajúceho štátu, ktorý nebol príslušný ho uznať alebo vykonať. V niektorých správach sa dôsledné dodržiavanie článku 7 ods. 6 označilo za najlepší postup a odporúčalo sa všetkým členským štátom.

PUBLIC

6.2. Spôsoby zasielania

Väčšina členských štátov transponovala článok 7 ods. 1 smernice takmer doslovne do svojich právnych predpisov, podľa ktorých by mal vydávajúci orgán zaslať EVP vykonávajúcemu orgánu spôsobom, ktorý umožňuje vyhotovenie písomného záznamu za podmienok, ktoré vykonávajúcemu štátu umožňujú overiť jeho pravosť.

Odborníci z praxe sa vo všeobecnosti zhodujú na tom, že elektronické zasielanie EVP je oveľa lepším riešením ako zasielanie písomností poštou, čo je zo svojej podstaty pomalšie a spôsobuje zvýšené náklady. Keďže však povinnosť príslušných orgánov členských štátov komunikovať na účely EVP prostredníctvom decentralizovaného informačného systému ešte nenadobudla účinnosť[10], príslušné orgány naďalej čelia problémom týkajúcim sa bezpečných kanálov, ochrany údajov a pravosti.

Príslušné orgány väčšiny členských štátov vo všeobecnosti zasielajú EVP e-mailom a akceptujú EVP zaslané e-mailom za predpokladu, že môžu potvrdiť ich pravosť (napríklad prostredníctvom elektronického podpisu alebo rovnocennej formy overenia).

Niektoré členské štáty objasnili, že ako vykonávajúce orgány akceptujú EVP zaslané e-mailom, pokiaľ nevzniknú pochybnosti alebo problémy týkajúce sa pravosti; v takýchto prípadoch požiadajú vydávajúci orgán, aby EVP zaslal iným dohodnutým alternatívnym spôsobom.

Niektoré členské štáty však trvajú na tom, aby sa originál EVP doručil poštou, pokiaľ sa nezasiela zabezpečenými kanálmi, ako sú napríklad kanály Eurojustu. V naliehavých prípadoch je možné začať s výkonom EVP pred jeho doručením poštou na základe kópie odoslanej elektronicky. V tejto súvislosti niektoré hodnotiace tímy nabádali členské štáty, aby akceptovali EVP zaslané elektronickými prostriedkami, pokiaľ sú v súlade s článkom 7 smernice, a nielen tie, ktoré boli zaslané poštou.

Príslušné vydávajúce orgány viacerých členských štátov oznámili, že originály EVP zasielajú poštou/doručovateľom, a to aj v prípadoch, keď ich najprv zaslali elektronicky. Len málo členských štátov je v tejto súvislosti obzvlášť prísnych a neposiela EVP e-mailom z dôvodu nedostatku bezpečných kanálov a z dôvodov ochrany údajov.

10 Podľa článku 26 ods. 3 nariadenia o digitalizácii.

Treba tiež poznamenať, že k otázke prenosu majú odlišný prístup nielen príslušné orgány z rôznych členských štátov; dokonca aj odborníci z praxe z toho istého členského štátu majú niekedy odlišné názory na to, ako by sa EVP mali zasielať a prijímať. Počas návštevy na mieste v jednom členskom štáte väčšina odborníkov z praxe vyjadrila názor, že zasielanie EVP e-mailom je dostatočné, zatiaľ čo iní odborníci z praxe vyjadrili názor, že EVP by sa mali zasielať elektronicky len vtedy, ak sa zasielajú prostredníctvom Eurojustu.

Očakáva sa, že akékoľvek problémy týkajúce sa bezpečného zasielania EVP sa vyriešia po úplnom zavedení decentralizovaného informačného systému na základe jednotného právneho rámca vytvoreného nariadením o digitalizácii[11]. Od 17. januára 2028 sa cezhraničná komunikácia podľa smernice bude spravidla uskutočňovať prostredníctvom tohto decentralizovaného informačného systému. Členské štáty sa môžu rozhodnúť, že vyvinú alebo prispôsobia svoje vlastné vnútroštátne informačné systémy, aby sa mohli pripojiť k decentralizovanému informačnému systému, alebo že budú používať referenčný implementačný softvér, ktorý má na tieto účely vyvinúť Komisia. Vzhľadom na výhody, ktoré môže priniesť bezpečný komunikačný prostriedok, sa odporúčalo, aby členské štáty do sprevádzkovania decentralizovaného informačného systému pre EVP podľa nariadenia o digitalizácii využívali systém e-EDES, ktorý vyvinula Komisia na podporu výmen podľa smernice. Predpokladá sa, že systém e-EDES, ktorý sa v súčasnosti používa ako dobrovoľný nástroj, sa stane referenčným implementačným softvérom podľa nariadenia o digitalizácii.

V súčasnosti je používanie systému e-EDES dobrovoľné: nie všetky členské štáty sa pripojili k pilotnému projektu a nie všetky orgány v členských štátoch zapojených do pilotného projektu sú pripojené. Hodnotiace tímy ocenili členské štáty, ktoré sa už zúčastňujú na pilotnom projekte e-EDES, a takisto ich vyzvali, aby k systému pripojili všetky príslušné orgány, čo sa v niektorých členských štátoch javí ako dosť náročné z dôvodu nedostatku primeranej digitálnej infraštruktúry.

Odborníci z praxe používajúci e-EDES uviedli určité ťažkosti, s ktorými sa stretli, ako aj prvky systému, ktoré by sa mohli zlepšiť (ako problematickú uviedli napr. povinnosť vyplniť formulár EVP priamo v systéme e-EDES; takisto uviedli, že systém e-EDES nezohľadňuje potrebu uchovávať EVP vo vnútroštátnych justičných databázach). Hodnotiace tímy preto vyzvali Komisiu, aby zvážila zlepšenie systému, zaoberala sa identifikovanými problémami a návrhmi predloženými počas tohto kola hodnotení.

---

11 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/2844 z 13. decembra 2023 o digitalizácii justičnej spolupráce a prístupu k spravodlivosti v cezhraničných občianskych, obchodných a trestných veciach a o zmene niektorých aktov v oblasti justičnej spolupráce.

6.3. Priamy kontakt

Po zaslaní EVP sa vo veľkej väčšine prípadov komunikácia uskutočňuje priamo medzi vydávajúcim a vykonávajúcim orgánom, najčastejšie e-mailom alebo telefonicky. V niektorých správach hodnotiace tímy ocenili príslušné orgány dotknutých členských štátov za to, že sa počas výkonu EVP vždy snažili nadviazať priamy kontakt s cieľom riešiť akékoľvek pochybnosti alebo vyriešiť akékoľvek problémy, ktoré by mohli vzniknúť. Navrhlo sa tiež, aby členské štáty zabezpečili, aby kontaktná (-é) osoba (-y) uvedená (-é) v EVP hovorila (-ili) po anglicky na dostatočnej úrovni, aby sa umožnila účinná priama komunikácia (pozri aj kapitolu 14).

Kontakt sa uskutočňuje prostredníctvom Eurojustu, EJS alebo ústredného orgánu, alebo s ich pomocou, ak sa vyskytnú problémy s komunikáciou, v zložitých alebo naliehavých prípadoch alebo v prípade osobitnej potreby koordinácie (napr. EVP týkajúce sa viacerých vyšetrovacích opatrení alebo vyšetrovacích opatrení, ktoré sa majú vykonať v rôznych členských štátoch). Odborníci z praxe počas tohto kola hodnotení často zdôraznili pridanú hodnotu Eurojustu a EJS pri uľahčovaní komunikácie a koordinácie, najmä v zložitých a/alebo mnohostranných prípadoch.

6.4 Povinnosť informovať – príloha B

Článok 16 ods. 1 smernice ukladá vykonávajúcemu štátu povinnosť potvrdiť doručenie EVP do jedného týždňa od jeho doručenia vyplnením a zaslaním formulára uvedeného v prílohe B. Účelom prílohy B je informovať vydávajúci štát o tom, že EVP bol riadne doručený; je kľúčovým prvkom pri nadväzovaní priameho kontaktu medzi vykonávajúcimi a vydávajúcimi orgánmi.

Väčšina členských štátov sa domnieva, že príloha B je vhodná na daný účel, hoci niekoľko správ obsahovalo návrhy na zmeny, ako napríklad povinné uvedenie e-mailovej adresy alebo odstránenie potreby podpísať formulár. Keďže formulár obsahuje priestor vyhradený pre akékoľvek ďalšie informácie, ktoré sa považujú za užitočné pre vydávajúci orgán v záujme úspešného výsledku postupu spolupráce, predpokladá sa, že toto miesto by sa mohlo použiť na upozornenie vydávajúceho orgánu na neúplné alebo nesprávne vyplnenie formulára uvedeného v prílohe A a požiadanie vydávajúceho orgánu, aby vykonal všetky potrebné alebo vhodné doplnenia a/alebo opravy.

PUBLIC

Niektoré členské štáty tvrdili, že kontaktné údaje vyplnené vykonávajúcim štátom boli často neúplné alebo nesprávne. V správach sa tiež uvádza, že niektorí odborníci z praxe sa rozhodli potvrdiť prijatie inými prostriedkami, než je formulár uvedený v prílohe B, napríklad jednoduchým zaslaním e-mailu.

Hoci niektorí odborníci z praxe pripustili, že príležitostne ich pracovné zaťaženie alebo iné faktory spôsobili, že zabudli zaslať prílohu B, hlavným (ironickým) záverom k tejto téme je, že sa zdá, že príloha B sa vždy zasiela, ale nikdy nie je doručená. Vydávajúce orgány viacerých členských štátov uviedli, že často museli zaslať upomienky vykonávajúcemu štátu, keďže im príloha B nebola doručená.

Vzhľadom na dôležitú úlohu, ktorú má príloha B pri nadväzovaní priameho kontaktu, boli v mnohých správach všetky členské štáty vyzvané, aby prílohu B systematicky zasielali a poskytovali vydávajúcemu štátu úplné a správne kontaktné údaje.

ODPORÚČANIA

- ***Členské štáty by mali zabezpečiť, aby informácie v justičnom atlase EJS boli správne, úplné a aktuálne s cieľom uľahčiť identifikáciu príslušného vykonávajúceho orgánu a umožniť priamy kontakt medzi vydávajúcim a vykonávajúcim orgánom.***

- ***Príslušné orgány členských štátov sa vyzývajú, aby podľa možnosti zasielali EVP elektronickými prostriedkami a prijímali EVP prijaté elektronickými prostriedkami za predpokladu, že sú splnené podmienky článku 7 smernice.***

- ***Kým nebude funkčný decentralizovaný informačný systém pre EVP podľa nariadenia o digitalizácii a ak na účely nariadenia o digitalizácii členské štáty plánujú používať referenčný implementačný softvér, odporúča sa, aby tieto členské štáty urýchlili vykonávanie pilotného projektu e-EDES a pripojili k tomuto systému všetky príslušné orgány, aby sa zabezpečilo rýchle a bezpečné zasielanie EVP, súvisiacej komunikácie a dôkazov.***

- ***Vykonávajúce orgány členských štátov a prípadne aj ústredné orgány by mali zasielať prílohu B systematicky. Okrem toho by mali v prílohe B uvádzať správne a úplné kontaktné údaje a vždy uviesť aj e-mailovú adresu.***

7. NEVYHNUTNOSŤ, PRIMERANOSŤ A POUŽITIE INÉHO VYŠETROVACIEHO OPATRENIA

V súlade s článkom 6 ods. 1 smernice môže vydávajúci orgán vydať EVP len vtedy, ak je to potrebné a primerané na účely konania a ak by vyšetrovacie opatrenie (opatrenia) mohlo (-i) byť nariadené za rovnakých podmienok v podobnom vnútroštátnom prípade. V smernici sa posúdenie, či sú tieto podmienky splnené, ponecháva na vydávajúci orgán (článok 6 ods. 2). Ak má vykonávajúci orgán dôvod domnievať sa, že podmienky uvedené v odseku 1 nie sú splnené, môže sa poradiť s vydávajúcim orgánom, ale v smernici sa vydávajúcemu orgánu ponecháva možnosť, aby po takejto konzultácii rozhodol, či EVP vezme späť, čo znamená, že nesplnenie podmienok uvedených v odseku 1 by nemalo predstavovať dôvod na nevykonanie (článok 6 ods. 3).

Z hodnotenia vyplynulo, že väčšina členských štátov pri posudzovaní toho, či je vydanie EVP nevyhnutné a primerané, uplatňuje viac-menej rovnaké kritériá. Najdôležitejšími prvkami tohto posúdenia sú vo všeobecnosti závažnosť trestného činu, rušivosť opatrenia, to, či dôkazy možno získať inými prostriedkami, a význam dôkazov pre vyšetrovanie. V niektorých členských štátoch sa uplatňuje zásada legality, ktorá môže mať vplyv na nevyhnutnosť a primeranosť vydania EVP. Takéto členské štáty majú zvyčajne výnimky zo zásady legality, ktoré im napriek tomu umožňujú vykonať primerané posúdenie.

Členské štáty, ktoré majú systém, v ktorom má vyšetrovací orgán právomoc vydať EVP s následným overovacím konaním, sa príležitostne stretávajú s prípadmi, v ktorých má overujúci orgán pochybnosti o tom, či sú splnené zásady nevyhnutnosti a primeranosti. V takýchto prípadoch sa overujúci orgán môže rozhodnúť neoveriť EVP, ale podľa odborníkov z praxe sa to v praxi stáva zriedka, keďže orgány sa zvyčajne môžu spoločne dohodnúť na ďalšom postupe. Niektoré členské štáty majú centralizovaný systém a vyžadujú, aby sa všetky EVP, ktoré sa majú vydať, zasielali prostredníctvom špecializovaného útvaru, často v rámci prokuratúry. Konštatovalo sa, že špecializovaní odborníci z praxe môžu svojim kolegom radiť v otázkach nevyhnutnosti a primeranosti, čo hodnotitelia často oceňujú.

Hoci sa vykonávajúce orgány občas stretávajú s EVP, pri ktorých je podľa ich názoru nevyhnutnosť a primeranosť otázna, z hodnotenia vyplynulo, že vo väčšine prípadov sa uplatňuje konzultačný postup a vykonávajúci orgán EVP napokon vykoná, v niektorých prípadoch po dohode o alternatívnom ďalšom postupe s vydávajúcim orgánom. Vykonávajúce orgány však niekedy odmietli vykonať EVP aj na základe vlastného posúdenia zásady primeranosti, či už explicitne alebo implicitne.

Okrem toho článok 10 smernice umožňuje vykonávajúcemu orgánu využiť iný druh vyšetrovacieho opatrenia v prípadoch, keď vyšetrovacie opatrenie vo vykonávajúcom štáte neexistuje, nebolo by k dispozícii v podobnom vnútroštátnom prípade alebo ak by sa vyšetrovacím opatrením zvoleným vykonávajúcim orgánom dosiahol rovnaký výsledok menej rušivými prostriedkami. Vo všetkých týchto prípadoch sa v článku 10 ods. 4 ukladá vykonávajúcemu orgánu povinnosť najprv informovať vydávajúci orgán, ktorý sa môže rozhodnúť vziať EVP späť alebo ho doplniť.

Vo viacerých správach sa však poukázalo na to, že keď sa vykonávajúce orgány rozhodnú použiť menej rušivé opatrenie, nie vždy informujú vydávajúci orgán. Odborníci z praxe vysvetlili, že nevidia potrebu informovať, keďže sa menej rušivým opatrením dosiahol úplne rovnaký výsledok, ako by sa bol dosiahol požadovaným opatrením. Ako však zdôraznili hodnotitelia, táto prax by mohla mať nepredvídané dôsledky vo vydávajúcom štáte, a preto hodnotiace tímy opakovane odporúčali vždy informovať vydávajúci orgán v súlade s článkom 10 ods. 4.

ODPORÚČANIA

– ***Vykonávajúce orgány členských štátov by mali v prípade použitia iného vyšetrovacieho opatrenia vždy informovať vydávajúci orgán v súlade s článkom 10 ods. 4 smernice.***

PUBLIC

8. UZNÁVANIE A VÝKON EVP, FORMÁLNE NÁLEŽITOSTI A PRÍPUSTNOSŤ DÔKAZOV

8.1. Uznávanie a výkon v súlade so zásadou vzájomného uznávania

V súlade s článkom 9 ods. 1 smernice musí vykonávajúci orgán uznať EVP bez toho, aby bolo potrebné splniť ďalšie formálne náležitosti, a zabezpečiť jeho vykonanie rovnakým spôsobom, ako keby bolo vyšetrovacie opatrenie nariadené vo vykonávajúcom štáte. Z hodnotenia vyplynulo, že väčšina členských štátov nerozlišuje medzi uznaním a vykonaním a jednoducho prijíma rozhodnutie o vykonaní EVP bez ďalších formálnych náležitostí, pokiaľ neexistujú dôvody na neuznanie, nevykonanie alebo odklad. Niekoľko členských štátov rozlišuje medzi uznaním a výkonom, čo často vedie k dvom formálnym rozhodnutiam. V niektorých správach sa uvádzalo, že vždy, keď existujú dôvody na neuznanie alebo nevykonanie, malo by sa prijať výslovné rozhodnutie, v ktorom sa uvedú dôvody vzťahujúce sa na daný prípad.

Počas návštev sa často diskutovalo o zaslaní príslušného vnútroštátneho súdneho rozhodnutia. V smernici sa nestanovuje povinnosť vydávajúceho orgánu pripojiť k EVP vnútroštátne súdne rozhodnutie.

Mnohí odborníci z praxe totiž zdôraznili, že vzhľadom na zásadu vzájomnej dôvery by sa nemalo vyžadovať postúpenie príslušného súdneho rozhodnutia a mal by postačovať samotný odkaz na toto rozhodnutie v prílohe A. V praxi sa však zdá, že niektoré vykonávajúce štáty vyžadujú príslušné súdne rozhodnutie a podmieňujú vykonanie EVP jeho doručením. To môže spôsobiť prieťahy a zmätok, najmä v prípadoch, keď súdne rozhodnutie neexistuje. Hodnotiace tímy vo viacerých správach považovali za potrebné odporučiť, aby vykonávajúce orgány nevyžadovali príslušné súdne rozhodnutie ako prílohu k EVP, keďže takúto povinnosť zo smernice nemožno odvodiť. V niekoľkých správach bola Komisia vyzvaná, aby sa touto otázkou zaoberala v príručke o EVP.

PUBLIC

Počas týchto návštev mnohé členské štáty uviedli, že pri doručení výsledkov od vykonávajúceho štátu bolo často ťažké určiť, či bol EVP vykonaný úplne alebo čiastočne, najmä preto, že výsledky sú v jazyku vykonávajúceho štátu a môžu zaberať mnoho strán. Často sa za najlepší postup, ktorý sa má odporučiť vykonávajúcim orgánom, považovalo priložiť pri zasielaní výsledkov sprievodný list, v ktorom sa vysvetlí, či bol EVP vykonaný úplne alebo čiastočne, a v prípade čiastočného vykonania tiež, ktoré vyšetrovacie opatrenia stále prebiehajú. Pokiaľ ide o konzultačný postup stanovený v článku 9 ods. 6 smernice, niektoré členské štáty boli tiež pochválené za prax priebežného zasielania čiastočných výsledkov v závislosti od naliehavosti prípadu a potrieb vydávajúceho orgánu.

8.2. Dodržiavanie formálnych náležitostí a prípustnosť dôkazov

Ako sa uvádza v článku 9 ods. 2 smernice, vykonávajúce orgány musia splniť formálne náležitosti určené vydávajúcim orgánom, pokiaľ nie sú v rozpore so základnými zásadami právneho poriadku vykonávajúceho štátu.

V súvislosti s touto témou členské štáty počas návštev poukázali na niekoľko výziev. Z hľadiska vydania bolo opísaných niekoľko prípadov nedodržania základných formálnych náležitostí. Tu sú niektoré z najčastejších príkladov:

- Vykonávajúci štát nezabezpečil prítomnosť sudcu, obhajcu alebo svedkov pri domovej prehliadke alebo výsluchu, a to napriek tomu, že táto povinnosť vyplýva z práva vydávajúceho štátu.
- Vykonávajúci orgán bez predchádzajúcej konzultácie zmenil procesné postavenie osoby, ktorá má byť vypočutá, a tým aj procesné formálne náležitosti spojené s jej postavením (napr. svedok verzus podozrivý), čo nepriaznivo ovplyvnilo vyšetrovanie vo vydávajúcom štáte.
- Písomnosti obsahujúce práva alebo formálne oznámenie o procesnom postavení neboli dotknutej osobe doručené napriek tomu, že to vyžaduje právny poriadok vydávajúceho štátu.
- Výsluch sa neuskutočnil pod prísahou, hoci to bolo nevyhnutné pre prípustnosť takéhoto výsluchu ako dôkazu vo vydávajúcom štáte.

PUBLIC

Nedodržanie požadovaných formálnych náležitostí malo nežiaduce dôsledky, ako napríklad povinnosť zaslať ďalší EVP na opakovanie požadovaného opatrenia, alebo závažnejšie dôsledky, ako je napríklad neprípustnosť dôkazov, alebo ešte horšie – zrútenie celého vyšetrovania.

Podľa viacerých odborníkov z praxe a hodnotiteľov niektoré orgány vykladajú „základné zásady právneho poriadku“ veľmi široko, pričom odmietajú určité formálne náležitosti len preto, že v ich vlastnom právnom poriadku neexistujú. Toto sa považovalo za problematické a za odporujúce smernici.

Z hľadiska vykonávania odborníci z praxe označili niektoré formálne náležitosti za ťažkopádne a nepohodlné. Niektoré členské štáty spochybňujú hodnotu doručenia písomnosti fyzickej osobe, keď nie sú príslušné odpovedať na jej prípadné otázky. Okrem toho členské štáty tvrdili, že niekedy je veľmi ťažké pochopiť formálne náležitosti, ktoré vydávajúci štát požaduje. Uplatniteľné procesné právo môže byť v jednotlivých členských štátoch úplne odlišné a zdĺhavé, zložité alebo niekedy nedostatočné vysvetlenia ešte viac komplikujú záležitosti.

V mnohých správach sa zdôrazňuje význam dodržiavania požadovaných formálnych náležitostí, keďže sú kľúčové pre prípustnosť dôkazov vo vydávajúcom štáte. Preto sa členské štáty opakovane vyzývajú, aby v čo najväčšej miere dodržiavali požadované formálne náležitosti a aby pojem „základné zásady právneho poriadku“ vykladali reštriktívne. Zároveň sa však považovalo za vhodné odporučiť, aby vydávajúce orgány jasne opísali požadované formálne náležitosti a ich význam v oddiele I prílohy A, pričom treba mať na pamäti, že čitateľ pravdepodobne nepozná trestné právo procesné daného členského štátu.

Okrem zistených problémov týkajúcich sa formálnych náležitostí sa v rámci tohto hodnotenia nezistili žiadne ďalšie závažné problémy týkajúce sa prípustnosti dôkazov v súvislosti s EVP.

8.3. Lehoty a naliehavosť

Viacerí odborníci z praxe zastávajú názor, že lehoty stanovené v článku 12 smernice výrazne zvýšili rýchlosť cezhraničnej spolupráce v porovnaní s režimom vzájomnej právnej pomoci. Odborníci z praxe vo viacerých členských štátoch zaznamenali zmenu v mentálnom nastavení a zvýšené zapojenie Eurojustu a kontaktných miest EJS pomohlo zlepšiť dodržiavanie lehôt.

Napriek tomu bolo identifikovaných niekoľko výziev. Odborníci z praxe poznamenali, že niektoré členské štáty lehoty zvyčajne dodržiavajú, zatiaľ čo iné podľa všetkého lehoty stanovené v smernici často prekračujú. Okrem toho mnohé vydávajúce orgány zistili, že v prípade omeškania boli zriedkavo informované o dôvodoch a vykonávajúci orgán často neodpovedal na upomienky alebo žiadosti o aktuálne informácie. Vo viacerých správach sa vyjadril názor, že vykonávajúce orgány by mali dodržiavať lehoty a v prípade omeškania by mali informovať vydávajúci orgán a uviesť dôvody. Zdá sa, že dôvody odkladu stanovené v článku 15 smernice sa v praxi uplatňujú zriedkavo.

Z hľadiska vykonávania členské štáty uviedli, že lehoty boli niekedy prekročené v dôsledku zložitosti požadovaného opatrenia (opatrení), nahromadenia nevybavených prípadov a nedostatku zdrojov alebo v dôsledku skutočnosti, že od vydávajúceho štátu sa vyžadovali dodatočné informácie.

V oddiele B prílohy A sa vydávajúcemu štátu umožňuje označiť políčko označujúce naliehavosť. Počas návštev všetky členské štáty uviedli podobné kritériá na označenie EVP za naliehavý: blížiaci sa termín pojednávania, lehoty týkajúce sa väzby podozrivej osoby, nebezpečenstvo zničenia dôkazov a pod. Na druhej strane sa javí, že odborníci z praxe v celej EÚ čelia pri výkone EVP, ktoré sú označené ako naliehavé, rovnakým výzvam. Uviedli, že hoci bolo políčko „naliehavé“ začiarknuté, naliehavosť často nebola vysvetlená a dôležité informácie, ako napríklad dátum súdneho pojednávania alebo uprednostňovaný termín vykonania opatrenia neboli nikde uvedené. V takýchto prípadoch hodnotiace tímy odporúčajú, aby všetky členské štáty pri označení EVP za „naliehavý“ poskytli relevantné informácie odôvodňujúce túto naliehavosť. Zároveň sa odporúča, aby členské štáty používali označenie „naliehavé“ uvážlivo, aby nestratilo svoj význam.

Okrem toho sa v niekoľkých správach uvádzalo, že riešenie naliehavých prípadov by sa výrazne uľahčilo, ak by sa národným členom udelila právomoc stanovená v článku 8 ods. 3 písm. b) a ods. 4 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1727 zo 14. novembra 2018 o Agentúre Európskej únie pre justičnú spoluprácu v trestných veciach (Eurojust) a o nahradení a zrušení rozhodnutia Rady 2002/187/SVV (nariadenie o Eurojuste).

8.4. Náklady

V článku 21 smernice sa stanovuje, že náklady na vykonanie EVP na území vykonávajúceho štátu by mal znášať výlučne tento štát. Zákonodarca však zohľadnil, že vykonanie EVP môže pre vykonávajúci štát znamenať mimoriadne vysoké náklady. V takýchto situáciách sa vykonávajúci orgán môže poradiť s vydávajúcim orgánom o tom, či a ako by sa náklady mohli rozdeliť alebo či by sa mal EVP zmeniť. Ako sa zdôrazňuje v odôvodnení 23, mimoriadne vysoké náklady by nemali predstavovať ďalší dôvod odmietnutia a nemali by sa zneužívať na prieťahy vo vykonaní EVP alebo ako prekážka brániaca vykonaniu EVP. Ak nie je možné dosiahnuť dohodu, smernica tak ponecháva na vydávajúcom orgáne, aby rozhodol o späťvzatí EVP (alebo jeho časti) alebo znášaní nákladov, ktoré sa považujú za mimoriadne vysoké.

V praxi sa väčšina členských štátov nestretla so žiadnymi veľkými ťažkosťami, pokiaľ ide o mimoriadne vysoké náklady. Počas niektorých návštev boli uvedené príklady, keď boli konzultácie potrebné na riešenie otázok súvisiacich s nákladmi, ako je žiadosť o veľké množstvo údajov, komplexné znalecké posudky alebo dlhé obdobie odpočúvania. Tieto prípady sa vo všeobecnosti vyriešili prostredníctvom konzultácií medzi vykonávajúcim a vydávajúcim orgánom. Vo viacerých správach sa okrem toho zdôraznilo, že náklady na povinnú obhajobu by sa nemali vykladať ako mimoriadne vysoké. Niekoľko členských štátov tvrdilo, že je ťažké vymedziť pojem „mimoriadne vysoké náklady“, a vyjadrilo názor, že by v tejto oblasti mohli byť užitočné usmernenia na úrovni EÚ.

PUBLIC

ODPORÚČANIA

– ***Odporúča sa, aby vykonávajúce orgány členských štátov nežiadali, aby vydávajúci štát zaslal príslušné vnútroštátne súdne rozhodnutie ako prílohu k EVP.***

– ***Vykonávajúce orgány členských štátov sa vyzývajú, aby pri zasielaní výsledkov vydávajúcemu štátu priložili sprievodný list, v ktorom sa uvedie, či bol EVP vykonaný úplne alebo čiastočne. Pokiaľ ide o konzultačný postup stanovený v článku 9 ods. 6 smernice v prípade čiastočného vykonania, vykonávajúce orgány členských štátov sa nabádajú, aby s vydávajúcim štátom konzultovali o priebežnom zasielaní výsledkov v závislosti od naliehavosti prípadu a potrieb vydávajúceho orgánu.***

– ***Vykonávajúce orgány členských štátov by mali zabezpečiť, aby boli požadované formálne náležitosti v čo najväčšej možnej miere splnené a ich splnenie odmietnuté len vtedy, ak sú v rozpore so „základnými zásadami právneho poriadku“, a mali by tento pojem vykladať reštriktívne, čo znamená, že splnenie požadovaných formálnych náležitostí by sa nemalo odmietnuť len preto, že v ich vnútroštátnom právnom poriadku neexistujú. Zároveň sa odporúča, aby vydávajúce orgány členských štátov v oddiele I jasne opísali požadované formálne náležitosti a ich význam.***

– ***Odporúča sa, aby vykonávajúce orgány členských štátov dodržiavali v smernici stanovené lehoty na uznanie a vykonanie EVP a v prípade omeškania čo najskôr informovali vydávajúci štát a uviedli dôvody.***

– ***Vydávajúcim orgánom členských štátov sa odporúča, aby pri označení EVP za „naliehavý“ poskytli všetky relevantné informácie odôvodňujúce naliehavosť. Zároveň sa odporúča, aby označenie „naliehavé“ používali uvážlivo, aby nestratilo svoj význam.***

PUBLIC

9. ZÁSADA ŠPECIALITY

9.1. Použitie dôkazov v inom konaní vydávajúcim štátom

Na rozdiel od iných právnych rámcov smernica neobsahuje všeobecné ustanovenie o zásade špeciality, jedinou výnimkou je ustanovenie o dočasnom odovzdaní (článok 22 ods. 8 smernice). Neexistencia takéhoto všeobecného ustanovenia by mohla viesť k záverom, že zásada špeciality sa v súvislosti so smernicou neuplatňuje. Z hodnotenia však jasne vyplynulo, že členské štáty majú rozdielne názory na uplatňovanie zásady špeciality v súvislosti s EVP a dokonca aj odborníci z praxe v rámci toho istého členského štátu sa nemusia zhodnúť na tom, či a do akej miery je zásada špeciality uplatniteľná.

Na jednej strane veľký počet členských štátov zastáva názor, že zásada špeciality sa v súvislosti s EVP uplatňuje, aj keď s odlišnými odôvodneniami. Niektoré členské štáty sa domnievajú, že zásada špeciality je zakotvená v článku 19 ods. 3 smernice o ochrane dôverných informácií a že zásada špeciality je formou dôvernosti. Niektoré ďalšie členské štáty sa spoliehajú na zásadu špeciality vo svojom vnútroštátnom práve, zatiaľ čo iné sa domnievajú, že ide o všeobecnú zásadu medzinárodnej justičnej spolupráce, ktorá sa vzťahuje na všetky nástroje v oblasti spolupráce v trestných veciach. Pevní zástancovia zásady špeciality poukazujú na zásady nevyhnutnosti a primeranosti ako príklad pre to, že zásada špeciality sa musí uplatňovať; v opačnom prípade by sa dôkazy mohli použiť v prípadoch, v ktorých by vydanie EVP nebolo potrebné a primerané.

Z hľadiska vydávania väčšina vydávajúcich orgánov v týchto členských štátoch žiada vykonávajúci štát o súhlas, keď chcú použiť dôkazy poskytnuté vykonávajúcimi orgánmi v rámci iných konaní. Z hľadiska vykonávania niektoré orgány v týchto členských štátoch výslovne uvádzajú, že dôkazy, ktoré sa majú zaslať, sa môžu použiť len na účely, na ktoré boli vyžiadané. Iné tieto podmienky nešpecifikujú, ale jednoducho predpokladajú, že dôkazy sa nepoužijú na žiadny iný účel. Spôsob, akým by sa mala posudzovať žiadosť o súhlas, sa v jednotlivých členských štátoch líši.
Vo všeobecnosti sa posudzuje, či by sa v prípade, že by žiadosť o súhlas bola samostatným EVP, takýto EVP vykonal.

PUBLIC

Na druhej strane iné členské štáty zastávajú názor, že zásada špeciality sa v súvislosti s EVP neuplatňuje. Niektoré z týchto členských štátov uplatňujú pri použití dôkazov, ktoré získali ako vydávajúci štát, *smernicu (EÚ) 2016/680 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov príslušnými orgánmi na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania alebo na účely výkonu trestných sankcií a o voľnom pohybe takýchto údajov a o zrušení rámcového rozhodnutia Rady 2008/977/SVV*. Podľa ich názoru sa uvedenou smernicou zaisťuje voľný tok údajov, čím sa umožňuje použitie dôkazov v iných konaniach, pokiaľ sú dodržané zásady ochrany údajov a vykonávajúci štát výslovne neuviedol, že dôkazy sa môžu použiť len na účely uvedené v EVP.

Vzhľadom na tieto rozdielne názory sa vo väčšine správ o jednotlivých krajinách dospelo k záveru, že je dôležité a potrebné túto tému objasniť, a preto bola Komisia často vyzvaná, aby predložila legislatívny návrh s cieľom objasniť, či sa zásada špeciality v súvislosti s EVP uplatňuje.

9.2. Začatie nového vyšetrovania trestných činov po vykonaní EVP

Niekoľko členských štátov uviedlo, že ak sa počas výkonu EVP získajú informácie o tom, že bol na území vykonávajúceho členského štátu spáchaný iný trestný čin, ako je trestný čin, ktorý viedol k vydaniu EVP (náhodné zistenie), začnú vnútroštátne vyšetrovanie. Niektoré z nich sú povinné tak urobiť, pretože sú viazané zásadou legality. Nie všetky členské štáty však informujú vydávajúci štát, ak sa na základe EVP začalo vnútroštátne vyšetrovanie.

V záujme koordinácie a s cieľom zabrániť možnému ohrozeniu vyšetrovania vo vydávajúcom štáte sa vo viacerých správach odporúčalo, aby všetky vykonávajúce orgány informovali vydávajúci orgán, ak sa po doručení EVP alebo na základe dôkazov získaných pri vykonávaní EVP začne vnútroštátne konanie, ak sa vnútroštátny prípad týka prípadu, pre ktorý bol EVP vydaný.

PUBLIC

ODPORÚČANIA

– ***Komisia sa vyzýva, aby objasnila, či sa v súvislosti s EVP zásada špeciality uplatňuje, a aby v prípade potreby predložila legislatívny návrh na zmenu smernice.***

– ***V záujme koordinácie a s cieľom zabrániť možnému ohrozeniu vyšetrovania vo vydávajúcom štáte sa odporúča, aby vykonávajúce orgány členských štátov informovali vydávajúci štát, ak sa v nadväznosti na vykonanie EVP začne vnútroštátne konanie, ak sa vnútroštátny prípad týka prípadu, pre ktorý bol EVP vydaný.***

PUBLIC

10.DÔVODY NEUZNANIA ALEBO NEVYKONANIA

10.1. Všeobecne

V článku 11 smernice sa uvádzajú dôvody neuznania alebo nevykonania, ktoré sa vzťahujú na všetky vyšetrovacie opatrenia, zatiaľ čo iné ustanovenia smernice upravujú ďalšie dôvody neuznania alebo nevykonania, ktoré sú špecifické pre určité vyšetrovacie opatrenia.

Odborníci z praxe zo všetkých členských štátov uviedli niekoľko prípadov, v ktorých vydávajúci alebo vykonávajúci orgán uplatnil dôvody neuznania alebo nevykonania. Potvrdili to aj štatistické údaje o nízkom počte prípadov nevykonania, aj keď obmedzené na členské štáty, za ktoré boli takéto štatistiky k dispozícii.

Najčastejšie dôvody, pre ktoré sa EVP nevykonávajú, sú faktické dôvody (napr. osoba, ktorá sa má vypočuť, už nemá pobyt vo vykonávajúcom štáte alebo ju nemožno vypátrať) a nezahŕňajú žiadne z dôvodov neuznania alebo nevykonania stanovených v článku 11 ani ďalšie dôvody neuznania alebo nevykonania, ktoré sú špecifické pre určité vyšetrovacie opatrenia.

Odborníci z praxe tiež hlásili prípady, v ktorých bol doručený EVP príliš neúplný alebo nepresný na to, aby ho bolo možné vykonať (napr. neboli poskytnuté dostatočne podrobné údaje na identifikáciu osoby, ktorej sa opatrenie týka, alebo nebolo jasné, ktoré vyšetrovacie opatrenie by sa malo vykonať), a neboli poskytnuté žiadne dodatočné informácie, a to ani na žiadosť vykonávajúcich orgánov, čo napokon viedlo k nevykonaniu. V tejto súvislosti hodnotiace tímy v niektorých správach zdôraznili, že nedostatky v obsahu EVP, ako sú nedostatočné informácie, chyby v preklade alebo formálne chyby (napr. chýbajúci podpis), by nemali viesť k automatickému odmietnutiu vykonať EVP, ale skôr ku konzultáciám s vydávajúcimi orgánmi (pozri aj kapitolu 5).

Hodnotiace správy o jednotlivých členských štátoch ponúkajú zaujímavú antológiu (niekedy neobvyklých) prípadov nevykonania, ktoré odborníci z praxe opisujú z postavenia vydávajúceho aj vykonávajúceho orgánu. V niektorých z týchto prípadov hodnotiace tímy vyjadrili výhrady, pokiaľ ide o zlučiteľnosť zamietnutia s ustanoveniami smernice.

PUBLIC

Zdá sa, že konzultačné mechanizmy stanovené v smernici (najmä v článku 10 ods. 4 a článku 11 ods. 4) sa spravidla dodržiavajú. Pred rozhodnutím o neuznaní alebo nevykonaní EVP sa vykonávajúci orgán vo všeobecnosti poradí s vydávajúcim orgánom a v prípade potreby požiada o dodatočné informácie s cieľom ďalej posúdiť, či existujú dôvody odmietnutia.

Niektoré vydávajúce orgány však oznámili prípady, v ktorých boli o odmietnutí informované bez predchádzajúcej konzultácie. Okrem toho bol EVP v niektorých prípadoch vrátený bez poskytnutia formálneho odôvodneného rozhodnutia a dôvod nevykonania bol oznámený až v následnej korešpondencii. V tejto súvislosti sa poukázalo na to, že v prípadoch nevykonania by sa dôvody a právny základ nevykonania mali bezodkladne oznámiť vydávajúcemu orgánu.

Počas hodnotenia sa často zdôrazňoval význam predchádzajúcej konzultácie. Podľa skúseností mnohých odborníkov z praxe v prípadoch, keď vzniknú problémy týkajúce sa možnej existencie dôvodov odmietnutia, priama konzultácia vykonávajúcemu orgánu často umožňuje prehodnotiť uplatniteľnosť dôvodu nevykonania, ktorého sa pôvodne dovolával (napr. na základe získania ďalších informácií o vyšetrovaní trestného činu a riadneho posúdenia, či by sa požadované opatrenie povolilo v podobnom vnútroštátnom prípade). V niektorých správach hodnotiace tímy ocenili vykonávacie orgány členských štátov za uplatnenie konzultačného mechanizmu vo všetkých prípadoch možného odmietnutia. V jednej správe sa navrhlo, aby sa pôsobnosť povinného konzultačného postupu stanoveného v článku 11 ods. 4 rozšírila na ďalšie dôvody nevykonania[12].

Otázka riadnej transpozície ustanovení smernice týkajúcich sa dôvodov neuznania alebo nevykonania sa v kontexte tohto kola hodnotení riešila často.

Zatiaľ čo v smernici sú všetky dôvody neuznania alebo nevykonania nepovinné, niekoľko členských štátov pri transpozícii smernice stanovilo, že niektoré z nich alebo všetky sú povinné.

---

12 V článku 11 ods. 4 smernice sa stanovujú povinné konzultácie len v prípadoch neuznania/nevykonania uvedených v článku 11 ods. 1 písm. a), b), d), e) a f).

Hodnotiace tímy dôkladne preskúmali dôvody, ktoré uviedli orgány členských štátov, pokiaľ ide o možnosť stanoviť povinné dôvody neuznania alebo nevykonania. Podľa orgánov niektorých členských štátov by nepovinné dôvody neboli v súlade s ich príslušným vnútroštátnym právnym rámcom alebo právnou tradíciou alebo by si vyžadovali, aby zákonodarca stanovil podrobné kritériá na výkon diskrečnej právomoci justičných orgánov. Ako dôvod pre povinné dôvody nevykonania sa uvádza aj právna istota. Niektorí odborníci z praxe sa okrem toho domnievajú, že niektoré z dôvodov nevykonania uvedených v článku 11 smernice sú také, že ak sa zistí, že niektorý z nich je uplatniteľný, vykonanie nie je možné (napr. porušenie základných práv) a iné znenie transpozičných právnych predpisov („môže“ namiesto „musí“) by v praxi neviedlo k odlišnému výsledku.

Okrem toho transpozičné právne predpisy niektorých členských štátov obsahujú dodatočné dôvody neuznania alebo nevykonania, ktoré nie sú stanovené v smernici.

Hoci sa nezdá, že by nesprávna transpozícia smernice spôsobila v praxi závažné systémové problémy, čo dokazuje nízka miera odmietnutí, z tohto kola hodnotení vyplynulo, že niektoré členské štáty tým, že stanovili všetky dôvody neuznania alebo nevykonania ako povinné, zabránili (alebo by mohli brániť) príslušným orgánom vo vykonaní EVP, ktoré by sa inak pravdepodobne vykonali.

Počas návštev na mieste bolo poskytnutých niekoľko príkladov, okrem iného s odkazom na chýbajúci súhlas osoby vo väzbe transponovaný do právnych predpisov niektorých členských štátov ako povinný dôvod nevykonania EVP vydaných na účely dočasného odovzdania; alebo na chýbajúci súhlas podozrivej/obvinenej osoby v prípade EVP vydaných na účely výsluchu formou videokonferencie.

Hodnotiace tímy preto vo viacerých správach odporučili, aby dotknuté členské štáty zvážili zosúladenie svojich transpozičných právnych predpisov so smernicou a aby všetky dôvody neuznania alebo nevykonania stanovili ako nepovinné a aby tiež obmedzili dôvody neuznania alebo nevykonania na tie, ktoré sú stanovené v smernici. Zdôraznilo sa, že v duchu vzájomnej dôvery a uznávania by vykonanie EVP malo byť pravidlom a odmietnutie by malo byť výnimkou, ktorá sa má vykladať striktne.

10.2. Obojstranná trestnosť

Aj pri absencii komplexných štatistických údajov sa zdá, že najčastejším dôvodom nevykonania EVP je chýbajúca obojstranná trestnosť stanovená v článku 11 ods. 1 písm. g) smernice. Tento dôvod odmietnutia sa nevzťahuje na vyšetrovacie opatrenia uvedené v článku 10 ods. 2 (neinvazívne opatrenia) a na prípady, keď sa EVP týka niektorého z trestných činov uvedených v prílohe D, ktoré sú vyňaté z overovania obojstrannej trestnosti, ak možno za trestný čin vo vydávajúcom štáte uložiť trest odňatia slobody alebo ochranné opatrenie obmedzujúce slobodu s hornou hranicou sadzby najmenej tri roky.

Príklady uvedené počas hodnotenia sa okrem iného týkali dopravných deliktov, prípadov porušenia vyživovacej povinnosti a daňových deliktov.

Odborníci z praxe vo všeobecnosti nezaznamenali závažné problémy, pokiaľ ide o obojstrannú trestnosť v súvislosti s EVP, či už ako vydávajúci alebo vykonávajúci orgán. Justičné orgány z viacerých členských štátov však zdôraznili, že je nevyhnutné jasne opísať trestný čin, aby vykonávajúci orgán mohol posúdiť, či skutok predstavuje trestný čin podľa právneho poriadku vykonávajúceho štátu.

S výnimkou niekoľkých prípadov sa odborníci z praxe nestretli s prípadmi, v ktorých by sa bol v súvislosti s vyšetrovacími opatreniami uvedenými v článku 10 ods. 2 smernice (neinvazívne opatrenia) uplatnil test obojstrannej trestnosti.

Odborníci z niektorých členských štátov uviedli obmedzený počet prípadov, v ktorých sa test obojstrannej trestnosti nesprávne uplatnil v súvislosti s kategóriami trestných činov uvedenými v prílohe D. V tejto súvislosti hodnotiace tímy zdôraznili, že podľa článku 11 ods. 1 písm. g) smernice je na vydávajúcom orgáne, aby uviedol, či trestný čin patrí do niektorej z kategórií uvedených v prílohe D.

PUBLIC

10.3. *Zásada ne bis in idem*

Podľa článku 11 ods. 1 písm. d) smernice možno uznanie alebo vykonanie EVP odmietnuť, ak by vykonanie EVP bolo v rozpore so zásadou *ne bis in idem*. Neboli hlásené žiadne závažné problémy, pokiaľ ide o uplatňovanie tohto dôvodu odmietnutia.

Všetky členské štáty majú vnútroštátny register trestov. Vo viacerých členských štátoch existuje centrálna databáza ukončených a prebiehajúcich trestných vecí, ktorá vykonávajúcemu orgánu umožňuje overiť nielen možné porušenia zásady *ne bis in idem*, ale aj prepojenia a súvis s prebiehajúcimi vnútroštátnymi vyšetrovaniami. Na základe výsledku hodnotení sa však zdá, že v niektorých členských štátoch vykonávajúce orgány pravidelne nekontrolujú, či existujú predchádzajúce rozhodnutia, a teda situácia *ne bis in idem*, ani neoverujú, či v súvislosti s tým istým skutkom a/alebo proti tej istej osobe prebiehajú vnútroštátne vyšetrovania. Odborníci z praxe z niektorých členských štátov poukázali na to, že zásadu *ne bis in idem* by ako argument použila podozrivá/obžalovaná osoba, od ktorej sa očakáva, že túto otázku nastolí.

V niektorých správach však hodnotiace tímy považovali za vhodné nabádať členské štáty, aby na posúdenie toho, či môže dôjsť k porušeniu zásady *ne bis in idem*, využívali prostriedky, ktoré majú k dispozícii, a vyzvali členské štáty, ktoré nemajú vnútroštátnu centrálnu databázu všetkých prebiehajúcich a ukončených trestných vecí, aby takúto databázu vytvorili.

10.4. Imunity alebo výsady

Podľa článku 11 ods. 1 písm. a) smernice podľa právneho poriadku vykonávajúceho štátu existuje imunita alebo výsada, ktorá znemožňuje vykonať EVP, alebo existujú normy o určení a obmedzení trestnej zodpovednosti týkajúce sa slobody tlače a slobody prejavu v iných médiách, ktoré znemožňujú vykonať EVP.

PUBLIC

Ako sa objasňuje v odôvodnení 20 smernice, neexistuje spoločné vymedzenie toho, čo predstavuje imunitu alebo výsadu v práve Únie, presné vymedzenie týchto pojmov sa ponecháva na vnútroštátne právo. Z hodnotení vyplynulo, že ani v právnych predpisoch viacerých členských štátov nebol stanovený žiadny všeobecný inštitút imunity alebo výsady. Imunity a výsady priznané osobám v určitých funkciách a vykonávajúcim určité povolania sú stanovené v osobitných zákonoch.

Odborníci z praxe z väčšiny členských štátov sa nestretli so žiadnymi prípadmi, v ktorých by sa tento dôvod odmietnutia uplatnil ako vydávajúci alebo vykonávajúci orgán. Niektorí odborníci z praxe uviedli prípady, keď bol EVP vydaný na účely prehliadky advokátskych kancelárií, čím sa nastolila otázka ochrany, ktorú požíva povolanie advokáta.

Konkrétne otázky týkajúce sa uplatňovania tohto dôvodu odmietnutia nastolil členský štát, v ktorom sa nachádzajú sídla niektorých inštitúcií EÚ. Príslušné vykonávajúce orgány oznámili prípady, v ktorých bol vydaný EVP na zaistenie listín od osoby pracujúcej ako úradník inštitúcie EÚ alebo na výsluch úradníkov EÚ. V takýchto prípadoch, keď vznikla otázka týkajúca sa možných imunít a/alebo výsad a bolo potrebné kontaktovať orgán príslušný na pozbavenie sa týchto imunít/výsad, sa ukázalo, že je náročné získať odpoveď od príslušnej inštitúcie EÚ. Vykonávajúce orgány sa rozhodli postúpiť vec vydávajúcemu štátu v súlade s článkom 11 ods. 5 smernice, v ktorom sa stanovuje, že ak má právomoc pozbaviť výsady alebo imunity orgán medzinárodnej organizácie, vydávajúci štát požiada o výkon tejto právomoci tento dotknutý orgán.

Hodnotiaci tím považoval za vhodné odporučiť, aby všetky inštitúcie EÚ určili jedno kontaktné miesto pre príslušné orgány členských štátov pre prípady, v ktorých si vykonanie EVP vyžaduje spoluprácu inštitúcie EÚ, a vyzval inštitúcie EÚ, aby zabezpečili vybavenie takýchto žiadostí a poskytnutie odpovedí dotknutému členskému štátu.

PUBLIC

10.5. Základné práva

Smernica je prvým nástrojom vzájomného uznávania, ktorý výslovne stanovuje dôvod neuznania/nevykonania súvisiaci s možným porušovaním základných práv. Podľa článku 11 ods. 1 písm. f) smernice možno uznanie alebo vykonanie EVP odmietnuť, ak existujú opodstatnené dôvody domnievať sa, že výkon vyšetrovacieho opatrenia uvedeného v EVP by nebol v súlade so záväzkami vykonávajúceho štátu v súlade s článkom 6 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „ZEÚ“) a Charty základných práv Európskej únie.

Zaujímavé je, že na základe zistení hodnotení možno povedať, že tento dôvod nevykonania sa v praxi takmer nikdy neuplatnil. Bol oznámený len jeden prípad, v ktorom bolo vykonanie EVP vydaného na účely dočasného odovzdania odmietnuté z dôvodu zlých väzenských podmienok vo vydávajúcom štáte.

Otázka základných práv sa riešila aj v prípadoch týkajúcich sa výkonu EVP vydaných na účely výsluchu obvinenej osoby formou videokonferencie počas hlavného pojednávania.

Ako sa však zdôraznilo v niektorých správach, ide o prípady, keď sa zdá, že vykonávajúce orgány si zamieňajú všeobecný dôvod nevykonania, ktorý sa týka základných práv, stanovený v článku 11 ods. 1 písm. f) smernice s dôvodom základných zásad právneho poriadku vykonávajúceho štátu [článok 24 ods. 2 písm. b) smernice]. Otázkami týkajúcimi sa výsluchov formou videokonferencie sa podrobnejšie zaoberá kapitola 12.3. V tejto súvislosti stačí poukázať na to, že niektoré členské štáty odmietajú vykonať EVP vydané na účely výsluchu obvinenej osoby formou videokonferencie v štádiu súdneho konania, a to aj v prípade, že obvinená osoba poskytne svoj súhlas. V takýchto prípadoch sa vykonávajúce orgány domnievajú, že vykonanie EVP by viedlo k porušeniu zásady bezprostrednosti a/alebo iných základných zásad ich právneho poriadku. V tejto súvislosti sa niekedy nastoľuje otázka dodržiavania základných práv obvinenej osoby s cieľom vysvetliť, prečo sa výsluchy formou videokonferencie považujú za nezlučiteľné so základnými zásadami právneho poriadku vykonávajúceho štátu.

PUBLIC

ODPORÚČANIA

– ***Členské štáty by mali v súlade so smernicou zabezpečiť, aby všetky dôvody neuznania/nevykonania boli v ich transpozičných právnych predpisoch vymedzené ako nepovinné. Okrem toho by sa nemali stanovovať žiadne ďalšie dôvody neuznania/nevykonania nad rámec tých, ktoré sú stanovené v smernici.***

– ***Vykonávajúce orgány členských štátov by mali dodržiavať povinný konzultačný postup stanovený v článku 11 ods. 4 smernice. Vykonávajúce orgány členských štátov sa vyzývajú, aby v prípadoch, keď zvažujú uplatnenie niektorého z iných dôvodov neuznania/nevykonania stanovených v smernici, pred rozhodnutím o neuznaní alebo nevykonaní EVP konzultovali s vydávajúcim orgánom a v prípade potreby požiadali o dodatočné informácie s cieľom riadne posúdiť, či existujú podmienky na neuznanie/nevykonanie.***

PUBLIC

11.OPRAVNÉ PROSTRIEDKY

11.1. Opravné prostriedky vo vydávajúcom a vykonávajúcom štáte

Podľa článku 14 ods. 1 smernice musia členské štáty zabezpečiť, aby boli proti vyšetrovacím opatreniam uvedeným v EVP dostupné opravné prostriedky, ktoré sú rovnocenné s opravnými prostriedkami dostupnými v podobnom vnútroštátnom prípade. Vydanie EVP možno vo veci samej napadnúť len žalobou podanou vo vydávajúcom štáte bez toho, aby tým boli dotknuté záruky základných práv vo vykonávajúcom štáte (článok 14 ods. 2).

Na základe zistení tohto kola hodnotení všetky členské štáty v postavení vydávajúceho aj vykonávajúceho štátu zabezpečujú, aby sa opravné prostriedky dostupné v podobných vnútroštátnych prípadoch vzťahovali aj na vyšetrovacie opatrenia požadované v EVP a vykonané v súvislosti s ním.

Len niekoľko členských štátov stanovuje osobitný opravný prostriedok proti rozhodnutiu o uznaní EVP alebo nariadení jeho vykonania pre prípady, keď koná ako vykonávajúci štát. Vo väčšine členských štátov môžu účastníci konania a/alebo osoba dotknutá opatrením napadnúť vyšetrovacie opatrenie vykonané na účely vykonania EVP. V súlade s článkom 14 ods. 2 smernice sa v transpozičných právnych predpisoch členských štátov často výslovne stanovuje, že vecné dôvody, na ktorých sa zakladá vydanie EVP, možno napadnúť len vo vydávajúcom štáte.

Opravné prostriedky sa v jednotlivých členských štátoch líšia: ak vyšetrovacie opatrenie nariadi prokurátor, v mnohých členských štátoch môže dotknutá osoba napadnúť rozhodnutie pred vyšším prokurátorom alebo sudcom; v prípadoch, keď si vyšetrovacie opatrenie vyžaduje rozhodnutie alebo povolenie sudcu (napr. vyšetrujúceho sudcu), možno proti tomuto rozhodnutiu alebo povoleniu podať opravný prostriedok na súd vyššieho stupňa. Niektoré členské štáty stanovujú opravné prostriedky proti jednotlivým vyšetrovacím opatreniam (napr. prehliadkam); v iných členských štátoch je k dispozícii všeobecný opravný prostriedok na posúdenie zákonnosti akéhokoľvek vyšetrovacieho opatrenia alebo na napadnutie akéhokoľvek porušenia práv dotknutej osoby.

PUBLIC

Väčšina členských štátov nestanovuje konkrétny opravný prostriedok proti vydaniu EVP ako takého pre prípady, keď koná ako vydávajúci štát. Dotknutá strana môže napadnúť príkaz prokurátora alebo súdu (napr. príkaz na prehliadku) rovnakým spôsobom ako vo vnútroštátnom prípade. Odborníci z praxe okrem toho zdôraznili, že platnosť a/alebo prípustnosť dôkazov získaných prostredníctvom EVP možno napadnúť v rôznych štádiách trestného konania.

V niektorých správach hodnotiace tímy zdôraznili, že informácie o dostupných opravných prostriedkoch sú nevyhnutné na to, aby dotknutá osoba mohla požiadať o účinné súdne preskúmanie. Hodnotiace tímy preto napriek tomu, že uznávajú, že v prípade mnohých vyšetrovacích opatrení je opravný prostriedok k dispozícii až následne, odporučili, aby členské štáty zabezpečili, aby sa takéto informácie vždy poskytovali včas v súlade s článkom 14 ods. 3 smernice.

Takisto sa poznamenalo, že systém opravných prostriedkov dostupných vo vykonávajúcom štáte a trvanie príslušného konania by nemali ohroziť efektívne fungovanie EVP tým, že by nadmerne odďaľovali zaslanie získaných dôkazov vydávajúcemu štátu.

Téma opravných prostriedkov sa riešila v diskusiách s obhajcami. Advokáti z niektorých členských štátov nastolili otázku obmedzeného prístupu k obsahu EVP vo vykonávajúcom štáte a nedostatočných informácií o opravných prostriedkoch dostupných vo vydávajúcom štáte. Vo viacerých členských štátoch neposkytli obhajcovia žiadne príklady použitia opravných prostriedkov v súvislosti s EVP. V niektorých správach sa poukázalo na obmedzené znalosti advokátov o právnom rámci EVP a skúsenosti s ním, a to aj pokiaľ ide o opravné prostriedky.

11.2. Rozsudky vo veciach *Gavanozov*

Téma opravných prostriedkov sa riešila aj vzhľadom na rozsudky vynesené Súdnym dvorom Európskej únie v dvoch súvisiacich veciach C-324/17 (*Gavanozov I*) a C-852/19 (*Gavanozov II*) v rokoch 2019 a 2021.

PUBLIC

V prvom rozhodnutí Súdny dvor Európskej únie poskytol objasnenie druhu informácií, ktoré by sa mali uviesť v oddiele J formulára stanoveného v prílohe A. Súdny dvor Európskej únie vyložil článok 5 ods. 1 smernice v spojení s oddielom J prílohy A a dospel k záveru, že justičný orgán vydávajúceho členského štátu nemusí v oddiele J uviesť opis opravných prostriedkov, ktoré sú v jeho členskom štáte dostupné proti vydaniu EVP. Od vydávajúceho orgánu sa len vyžaduje uviesť, či sa proti vydaniu EVP už podal opravný prostriedok, a ak áno, uviesť opis opravného prostriedku vrátane krokov, ktoré sa musia vykonať, a stanovených lehôt.

Vo veci *Gavanozov II* Súdny dvor Európskej únie rozhodol, že vnútroštátne právne predpisy vydávajúceho členského štátu, v ktorých sa nestanovuje žiadny opravný prostriedok proti vydaniu EVP na účely prehliadky, zaistenia alebo výsluchu svedkov formou videokonferencie, sú nezlučiteľné s článkom 14 smernice v spojení s článkom 24 ods. 7 smernice a článkom 47 Charty základných práv Európskej únie. V dôsledku toho by pri absencii opravného prostriedku bolo vydanie EVP pre uvedené vyšetrovacie opatrenia v rozpore s článkom 6 smernice v spojení s článkom 47 charty a článkom 4 ods. 3 ZEÚ a vykonávajúci štát by mal odmietnuť uznať/vykonať EVP. Súdny dvor Európskej únie vo svojom rozhodnutí uviedol, že opravný prostriedok by mal dotknutej strane umožniť napadnúť potrebu a zákonnosť EVP vo vydávajúcom štáte, a to aspoň vzhľadom na vecné dôvody vydania daného EVP.

Bezprostredne po rozsudku vo veci *Gavanozov II* odborníci z praxe z členských štátov vyjadrili vážne obavy v súvislosti s potenciálne významným vplyvom rozhodnutia na fungovanie EVP, najmä ak by sa zásady potvrdené Súdnym dvorom Európskej únie mali uplatňovať na iné vyšetrovacie opatrenia.

Hoci situácia zostáva nejasná a bude podliehať ďalšiemu vývoju, hlavným zistením tohto hodnotenia na túto tému je, že rozsudok vo veci *Gavanozov II* nemal doteraz významný vplyv na samotné uplatňovanie EVP.

Väčšina členských štátov nemá v úmysle zaviesť v dôsledku rozhodnutia vo veci *Gavanozov II* legislatívne zmeny, keďže sa domnieva, že ich vnútroštátne právne predpisy a prax sú v súlade so zásadami potvrdenými Súdnym dvorom Európskej únie.

PUBLIC

Pokiaľ ide o EVP vydané na účely vykonania prehliadok a zaistení, členské štáty konajúce ako vydávajúci štát stanovujú opravné prostriedky, ktoré umožňujú napadnúť vecné dôvody, ktoré sú základom príkazu na účely prehliadky alebo zaistenia. Pokiaľ ide o iné vyšetrovacie opatrenia vrátane výsluchu svedka formou videokonferencie, niektoré členské štáty poukázali na možnosť podať v prípadoch porušenia základných práv ústavnú sťažnosť alebo návrh na začatie občianskoprávneho konania proti štátu o náhradu škody utrpenej v dôsledku porušenia.
Vo vnútroštátnych právnych predpisoch viacerých členských štátov sa však stanovuje, že osoba dotknutá akýmikoľvek úkonmi alebo rozhodnutiami vydanými počas vyšetrovania môže podať sťažnosť týkajúcu sa takýchto úkonov a rozhodnutí.

Hodnotiace tímy vyjadrili výhrady, pokiaľ ide o skutočnú dostupnosť opravných prostriedkov proti vydaniu EVP v prípade neinvazívnych opatrení v niektorých členských štátoch vrátane výsluchu svedkov formou videokonferencie. Je však ťažké predvídať, ako budú prokurátori a súdy v členských štátoch uplatňovať zásady rozsudku vo veci *Gavanozov II* v praxi, a stále existuje určitá neistota, pokiaľ ide o inštitút a rozsah účinného opravného prostriedku, aspoň vo vzťahu k výsluchu svedkov formou videokonferencie a iným neinvazívnym opatreniam.

Pokiaľ ide o vplyv rozsudku vo veci *Gavanozov II*, príslušné orgány členských štátov neoznámili či už v postavení vydávajúceho, alebo vykonávajúceho štátu, žiadne prípady, v ktorých bolo vykonanie EVP odmietnuté z dôvodu neexistencie opravných prostriedkov proti vydaniu EVP vo vydávajúcom štáte.

Členské štáty konajúce ako vydávajúce orgány oznámili niektoré prípady, v ktorých ich v nadväznosti na rozsudok vo veci *Gavanozov II* vykonávajúce orgány požiadali, aby poskytli informácie o existencii opravných prostriedkov vo svojom štáte. Takéto žiadosti o dodatočné informácie však neviedli k odmietnutiu vykonania EVP.

Odborníci z praxe konajúci ako vykonávajúce orgány poukázali na to, že na základe rozhodnutia vo veci *Gavanozov I* a zásady vzájomnej dôvery v prípadoch, keď dostanú EVP na účely prehliadky, zaistenia alebo výsluchu svedka formou videokonferencie, nepožadujú od vydávajúceho orgánu, aby poskytol informácie o opravných prostriedkoch dostupných vo vydávajúcom štáte. Niektorí odborníci z praxe tvrdili, že by to bolo v rozpore so samotnou myšlienkou vzájomného uznávania, ak by vykonávajúce orgány systematicky skúmali uplatniteľné opravné prostriedky vo vydávajúcom štáte. Vykonávajúci orgán by mal požiadať o dodatočné informácie o dostupných opravných prostriedkoch len vtedy, ak v konkrétnom prípade existuje konkrétny dôvod na obavy.

Len jeden členský štát zaviedol v nadväznosti na rozhodnutie vo veci *Gavanozov II* opravný prostriedok osobitne proti samotnému vydaniu EVP: ak dotknutá osoba podá odvolanie, príslušný súd musí preskúmať, či sú splnené podmienky na vydanie EVP. Členský štát, ktorý bol priamo zapojený do veci *Gavanozov II*, oznámil, že zmenil svoje právne predpisy v záujme dosiahnutia súladu s rozsudkom Súdneho dvora Európskej únie. Iný členský štát v súčasnosti ešte zvažuje prípadné zmeny svojich právnych predpisov. Treba dodať, že hoci sa v niektorých členských štátoch v nadväznosti na rozhodnutie vo veci *Gavanozov II* nevykonali žiadne legislatívne zmeny, uplatniteľnosť už existujúcich opravných prostriedkov sa v praxi rozšírila na EVP vydané na účely výsluchu svedkov formou videokonferencie.

PUBLIC

12. JEDNOTLIVÉ VYŠETROVACIE OPATRENIA

12.1. Všeobecne

Kapitola IV (články 22 – 29) smernice obsahuje osobitné ustanovenia pre určité vyšetrovacie opatrenia. Kapitola V (články 30 – 31) je venovaná odpočúvaniu telekomunikačnej prevádzky.

Potreba osobitnej úpravy niektorých druhov vyšetrovacích opatrení vyplýva okrem iného z ich zložitosti, z ich vplyvu na základné práva dotknutých osôb a z významných rozdielov vo vnútroštátnych právnych poriadkoch členských štátov.

Preto nie je náhoda, že v prípade mnohých dotknutých vyšetrovacích opatrení sa v smernici stanovuje ďalší dôvod nevykonania, keďže sa v nej uvádza, že vykonanie EVP možno odmietnuť, ak by opatrenie nebolo povolené v podobnom vnútroštátnom prípade.

Z tohto kola hodnotení vyplynulo, že odlišné procesné pravidlá pre niektoré vyšetrovacie opatrenia môžu byť naďalej komplikujúcim faktorom v kontexte justičnej spolupráce. Experti poznamenali, že v niektorých vnútroštátnych právnych predpisoch sa pre niektoré druhy vyšetrovacích opatrení stanovujú obzvlášť prísne obmedzenia. Napríklad v jednom členskom štáte možno niektoré formy odpočúvania telekomunikačnej prevádzky povoliť len vtedy, ak je podozrivá osoba známy.

S cieľom umožniť príslušným vydávajúcim orgánom získať všeobecné informácie o pravidlách týkajúcich sa vyšetrovacích opatrení v iných členských štátoch sa členským štátom odporučilo, aby riadne vyplnili a aktualizovali tzv. *Fiches Belges* o vyšetrovacích opatreniach na webovom sídle EJS.

Pri viacerých príležitostiach sa tiež poukázalo na to, že je ešte dôležitejšie, aby príloha A obsahovala dostatočné informácie o vyšetrovanej trestnej veci, aby vykonávajúce orgány mohli ľahko posúdiť, či by vyšetrovacie opatrenie bolo povolené v podobnom vnútroštátnom prípade.

PUBLIC

Okrem toho sa v súvislosti s najzložitejšími opatreniami a prípadmi opäť zdôraznilo, že priamy kontakt a včasné konzultácie medzi príslušnými orgánmi a v prípade potreby zapojenie Eurojustu majú pre úspešné vykonanie EVP mimoriadny význam.

Okrem otázok vyplývajúcich z rozdielov vo vnútroštátnych právnych predpisoch členských štátov sa v tomto kole hodnotení ukázalo, že niektoré ťažkosti, s ktorými sa odborníci z praxe pri uplatňovaní EVP stretávajú v súvislosti s jednotlivými vyšetrovacími opatreniami, je potrebné riešiť právnymi predpismi na úrovni EÚ.

12.2 Dočasné odovzdanie

Z tohto kola hodnotení vyplynulo, že dočasné odovzdanie upravené v článkoch 22 a 23 smernice sa uplatnilo vo veľmi obmedzenom počte prípadov.

Príslušné orgány z viacerých členských štátov nemali žiadne skúsenosti s týmto opatrením, či už ako vydávajúce alebo vykonávajúce orgány. Odborníci z praxe poukázali na to, že výsluchy formou videokonferencie sa považujú za praktickejšie a často primeranejšie riešenie.

EVP na účely dočasného odovzdania sa však môže vydať na účely akéhokoľvek iného vyšetrovacieho opatrenia, ktoré si vyžaduje prítomnosť dotknutej osoby (napr. rekognície), nielen na účely výsluchu osoby vo výkone väzby alebo vo výkone trestu odňatia slobody vo vykonávajúcom štáte. Niektorí odborníci z praxe ďalej zdôraznili význam tohto opatrenia vzhľadom na to, že niekedy je veľmi dôležité, aby sa kľúčový svedok pozbavený osobnej slobody v inom členskom štáte osobne dostavil na pojednávanie.

Niekedy sa vyskytli problémy pri výbere správneho nástroja. Príslušné orgány vo všeobecnosti správne rozlišujú medzi dočasným odovzdaním na základe európskeho zatykača na účely trestného stíhania a dočasným odovzdaním na základe EVP na účely získania dôkazov.

PUBLIC

Ako sa objasňuje v odôvodnení 25 smernice, ak sa má osoba vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody v jednom členskom štáte odovzdať do iného členského štátu na účely trestného stíhania vrátane jej predvedenia pred súd, aby sa zúčastnila na súdnom konaní, mal by sa v súlade s rámcovým rozhodnutím Rady 2002/584/SVV vydať európsky zatykač. Podľa smernice je jediným účelom dočasného odovzdania vykonať konkrétne vyšetrovacie opatrenie, ktoré si vyžaduje prítomnosť osoby (napr. výsluch obvinenej osoby alebo rekognícia).

Odborníci z praxe však hlásili prípady, keď mali vydávajúci a vykonávajúci orgán odlišné názory na to, ktorý právny základ by sa mal uplatniť. V niektorých prípadoch bol výkon EVP, ktorý bol vydaný na zaistenie prítomnosti obžalovaného na súdnom konaní, odmietnutý, pretože vykonávajúci orgán správne tvrdil, že o dočasné odovzdanie sa malo požiadať európskym zatykačom. Vo väčšine prípadov sa vydávajúci a vykonávajúci orgán po náležitej konzultácii dohodli na nástroji, ktorý sa má použiť.

Hranica medzi týmito dvoma nástrojmi môže byť niekedy menej jasná a vydávajúci orgán môže považovať rozhodovanie o právnom základe za náročné, a to aj vzhľadom na rozdielne požiadavky na európsky zatykač a EVP (napr. neposkytnutie súhlasu obvinenou osobou je v prípade EVP dôvodom nevykonania).

Je vhodné spomenúť prípad oznámený členským štátom na ilustráciu vzájomného vzťahu medzi týmito dvoma nástrojmi. Dotknutému členskému štátu bola podľa smernice doručená veľmi naliehavá žiadosť o dočasné odovzdanie osoby, ktorá bola vo výkone trestu odňatia slobody vo vykonávajúcom štáte. Príslušný orgán bezodkladne vykonal EVP. Neskôr sa ukázalo, že ten istý vydávajúci orgán už vydal európsky zatykač na účely trestného stíhania proti tej istej osobe v tej istej veci a že iný príslušný orgán z toho istého vykonávajúceho štátu už nariadil odovzdanie osoby, ale odložil ho až do konca výkonu trestu, ktorý táto osoba vykonávala vo vykonávajúcom štáte. V tomto prípade sa zdá, že EVP bol vydaný s cieľom vyhnúť sa odloženému odovzdaniu nariadenému v rámci konania o európskom zatykači.

PUBLIC

Vzhľadom na praktické ťažkosti, s ktorými sa niekedy odborníci z praxe stretávajú, by mohlo byť prospešné, keby Komisia vypracovala príručku alebo usmernenia týkajúce sa vzájomného vzťahu medzi EVP a inými nástrojmi justičnej spolupráce vrátane európskeho zatykača, ako sa odporúča v kapitole 4.

Vykonanie EVP na účely dočasného odovzdania možno odmietnuť, ak s ním osoba vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody nesúhlasí [článok 22 ods. 2 písm. a) smernice]. Členské štáty ako vydávajúci orgán nemajú zavedené osobitné postupy, na základe ktorých by sa pred vydaním a postúpením EVP určilo, či daná osoba súhlasí s dočasným odovzdaním. Za najlepší postup sa považovali predchádzajúce konzultácie s vykonávajúcimi orgánmi vrátane konzultácií o súhlase dotknutej osoby.

V niektorých členských štátoch je v rozpore so smernicou neposkytnutie súhlasu osobou vo väzba alebo vo výkone trestu odňatia slobody povinným dôvodom nevykonania. Hodnotiace tímy odporučili sa, aby dotknuté členské štáty svoje transpozičné právne predpisy zosúladili so smernicou. Ako sa poznamenalo v niektorých správach, umožnenie zadržiavanej osobe zablokovať odovzdanie môže brániť justičnej spolupráci. Znalci uviedli prípad EVP vydaného na účely dočasného odovzdania podozrivej/obvinenej osoby, aby sa zúčastnila na rekognícii vo vydávajúcom štáte. Ak by bolo neposkytnutie súhlasu povinným dôvodom nevykonania, nebolo by možné vykonať vyšetrovacie opatrenie, čo by bránilo získavaniu dôkazov a podkopávalo by vyšetrovanie.

Väčšina členských štátov uviedla, že sa nestretli so žiadnymi ťažkosťami pri zabezpečovaní toho, aby bola odovzdávaná osoba počas odovzdania vo vydávajúcom štáte vo väzbe, keďže EVP sa považuje za dostatočný právny základ na vzatie do väzby. V niektorých členských štátoch musí príslušný orgán vydať vnútroštátny príkaz na vzatie do väzby založený na EVP.

12.3. Výsluch formou videokonferencie

Výsluch svedkov, znalcov, podozrivých a obvinených osôb formou videokonferencie, ako sa upravuje v článku 24 smernice, je vyšetrovacím opatrením, o ktoré sa často žiada a ktoré sa vykonáva v štádiu vyšetrovania aj súdneho konania.

Ako sa uvádza v niektorých správach, vedenie výsluchov formou videokonferencie v trestnom konaní je inovatívny prístup, ktorý revolučne zmenil spôsob získavania a vykonávania dôkazov, zvýšil efektívnosť justičných systémov a urýchlil výkon spravodlivosti. Okrem toho počas pandémie COVID-19 viaceré členské štáty zaviedli alebo rozšírili využívanie videokonferencií vo vnútroštátnych veciach s cieľom zabezpečiť kontinuitu spravodlivosti a prijali aj potrebné technické opatrenia na zlepšenie prevádzky videokonferenčných systémov.

V článku 24 ods. 2 sa stanovuje, že okrem dôvodov neuznania alebo nevykonania uvedených v článku 11 možno odmietnuť vykonanie EVP na účely výsluchu formou videokonferencie vtedy, ak: a) podozrivá alebo obvinená osoba nedala súhlas alebo b) vykonanie takéhoto vyšetrovacieho opatrenia by v konkrétnom prípade odporovalo základným zásadám právneho poriadku vykonávajúceho štátu.

Niekoľko členských štátov transponovalo neposkytnutie súhlasu podozrivou alebo obvinenou osobou ako povinný dôvod nevykonania. Pokiaľ ide o iné dôvody nevykonania, hodnotiace tímy vyzvali dotknuté členské štáty, aby svoje transpozičné právne predpisy zosúladili so smernicou.

Nasledujúce dve podkapitoly sa zaoberajú dvomi súvisiacimi, ale odlišnými témami. Prvá sa týka videokonferencií požadovaných na výsluch podozrivej/obvinenej osoby na účely získania dôkazov (napr. výsluch podozrivej/obvinenej osoby prokurátorom alebo súdom), zatiaľ čo druhá sa týka videokonferencií ako prostriedku na zabezpečenie účasti obvinenej osoby na diaľku na hlavnom pojednávaní z iného členského štátu.

12.3.1. Výsluch podozrivej/obvinenej osoby v štádiu vyšetrovania a súdneho konania na dôkazné účely

Vo väčšine členských štátov môžu príslušné orgány vydať a vykonať EVP na účely výsluchu podozrivej alebo obvinenej osoby tak počas vyšetrovania, ako aj v štádiu súdneho konania. Niektoré členské štáty, v ktorých je fyzická prítomnosť obvinenej osoby na súdnom konaní povinná, nemôžu vydať EVP na účely výsluchu obvinenej osoby v štádiu súdneho konania, ale môžu takéto EVP vykonať.

Niektoré členské štáty však nikdy nepovoľujú vydanie a vykonanie EVP na účely výsluchu obvinenej osoby v štádiu súdneho konania, a to bez ohľadu na jej súhlas. Dotknuté členské štáty zastávajú názor, že výsluch obvinenej osoby formou videokonferencie v štádiu súdneho konania by porušilo zásadu bezprostrednosti a predstavovalo by porušenie práva na spravodlivý proces a práva na (bezprostredný) prístup k obhajcovi.

Hodnotiace tímy poukázali na to, že zásada bezprostrednosti a právo na obhajobu môžu podliehať obmedzeniam, ak je to potrebné a primerané na uspokojenie príslušných verejných záujmov, ako to potvrdzuje judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva[13].

Okrem toho sa konštatovalo, že výsluch obvinenej osoby formou videokonferencie na účely dokazovania nevedie nevyhnutne k porušeniu jej práva na obhajobu a že možno zaviesť účinné opatrenia na zabezpečenie priamej a dôvernej komunikácie medzi obvinenou osobou a jej obhajcom.

Okrem toho podľa článku 24 ods. 2 písm. b) smernice vykonanie EVP možno odmietnuť, ak by výsluch formou videokonferencie bol v *konkrétnom prípade* v rozpore so základnými zásadami právneho poriadku vykonávajúceho štátu, čím sa od vykonávajúceho orgánu vyžaduje, aby posúdil, či *konkrétne okolnosti prípadu* naznačujú, že vykonanie EVP by viedlo k porušeniu alebo obmedzeniu práv obvinenej osoby, ktoré by bolo nezlučiteľné so základnými zásadami právneho poriadku vykonávajúceho štátu.

Hodnotiace tímy a viacerí odborníci z praxe takisto zdôraznili, že výsluch formou videokonferencie môže byť primeranou alternatívou k invazívnejším opatreniam, ako je napríklad dočasné odovzdanie alebo dokonca odovzdanie na základe európskeho zatykača, ako sa navrhuje v odôvodnení 26 smernice.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa dotknutým členským štátom odporučilo, aby prehodnotili svoje právne predpisy a/alebo prax, aby mohli v závislosti od okolností prípadu vykonať EVP vydané na účely výsluchu obvinenej osoby formou videokonferencie na účely dokazovania aj v štádiu súdneho konania.

[13] Pozri rozsudky vo veciach *Marcello Viola v. Taliansko*, č. 45106/04, 5. októbra 2006; *Sakhnovskiy proti Rusku*, č. 21272/03, 2.novembra 2010; *Boyets proti Ukrajine*, č. 20963/08, 30. januára 2018; *Dijkhuizen proti Holandsku*, č. 61591/16, 9. júna 2021.

12.3.2. Výsluch formou videokonferencie s cieľom zabezpečiť účasť obvineného na hlavnom pojednávaní

V tomto kole hodnotení sa riešila aj otázka, či sa EVP na účely výsluchu formou videokonferencie môže vydať s cieľom zabezpečiť účasť obvinenej osoby počas hlavného pojednávania na diaľku z iného členského štátu.

Otázka sa týka dvoch rôznych aspektov.

Po prvé, otázky, či je účasť obvinenej osoby na pojednávaní v jej veci formou videokonferencie na diaľku zlučiteľná s dodržiavaním práva na spravodlivý proces; a po druhé, rozsahu pôsobnosti smernice, keďže účasť obvinenej osoby na hlavnom pojednávaní nesúvisí (vždy) so získavaním dôkazov.

Niekoľko členských štátov takéto EVP vydáva a vykonáva, najmä ak s tým obvinená osoba súhlasí. Ich prístup je založený na viacerých úvahách, z ktorých niektoré možno zhrnúť takto.

Podľa názoru týchto členských štátov sa zdá, že takáto prax je v súlade s duchom smernice. V odôvodnení 26 sa výslovne vyžaduje, aby vydávajúce orgány zvážili, či by EVP na účely výsluchu podozrivej/obvinenej osoby formou videokonferencie mohol slúžiť ako účinná alternatíva k európskemu zatykaču. Odborníci z praxe vskutku zdôraznili, že vykonanie EVP vydaných s cieľom zabezpečiť účasť obvinenej osoby na hlavnom pojednávaní na diaľku z iného členského štátu je účinným prostriedkom na predchádzanie nadmernému používaniu európskych zatykačov. Ako tvrdia niektorí odborníci z praxe, vydanie európskeho zatykača na zabezpečenie účasti obvinenej osoby na pojednávaní by sa malo použiť ako posledná možnosť.

Okrem toho, ak s tým obvinená osoba súhlasí, jej účasť na hlavnom pojednávaní formou videokonferencie z iného členského štátu je oveľa lepšou možnosťou ako pojednávanie v jej neprítomnosti. V takýchto situáciách možno videokonferenciu považovať za nástroj uľahčujúci výkon práva obvinenej osoby na obhajobu.

PUBLIC

Konštatovalo sa, že vo vnútroštátnych právnych predpisoch viacerých členských štátov sa upravuje účasť obvinenej osoby na pojednávaní v jej veci na diaľku pre vnútroštátne prípady, ale za osobitných podmienok zameraných na ochranu práva na obhajobu. Odborníci z praxe z jedného členského štátu poukázali na to, že podľa ich vnútroštátneho práva má obvinená osoba právo byť vypočutá a vypovedať kedykoľvek počas hlavného pojednávania (napr. vyjadriť sa k výpovediam svedkov). Účelom EVP vydaného na zabezpečenie účasti obvinenej osoby formou videokonferencie je preto tiež dokazovanie.

V priebehu hodnotení sa poukázalo aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva uvedenú v predchádzajúcej podkapitole, podľa ktorej účasť obvinenej osoby na trestnom konaní formou videokonferencie nie je sama osebe v rozpore s Európskym dohovorom o ľudských právach za predpokladu, že použitie takéhoto opatrenia slúži legitímnemu cieľu a že opatrenia upravujúce jeho vedenie sú zlučiteľné s požiadavkami dodržiavania riadneho procesu vrátane práva na spravodlivý proces a účinného výkonu práva na obhajobu.

Hodnotiace tímy s týmito úvahami často súhlasili.

Treba uviesť, že Súdny dvor Európskej únie sa 4. júla 2024 zaoberal otázkou účasti obvinenej osoby na hlavnom pojednávaní formou videokonferencie v súvislosti s návrhom na začatie prejudiciálneho konania týkajúcim sa výkladu článku 8 ods. 1 smernice (EÚ) 2016/343[14]. Súdny dvor Európskej únie vo svojom rozsudku dospel k záveru, že článok 8 ods. 1 uvedenej smernice sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby sa obvinená osoba mohla na svoju výslovnú žiadosť zúčastniť na pojednávaniach v súdnom konaní vo vlastnej veci formou videokonferencie, pokiaľ je zaručené právo na spravodlivý proces[15]. V rozhodnutí síce nie je zodpovedaná otázka, či možno EVP vydať na zabezpečenie účasti obvinenej osoby na diaľku, ale uvádza sa v ňom, že účasť obvinenej osoby na pojednávaní v jej veci formou videokonferencie nie je sama osebe v rozpore s právom na spravodlivý proces podľa práva EÚ.

14 Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/343 z 9. marca 2016 o posilnení určitých aspektov prezumpcie neviny a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní.

15 Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo 4. júla 2024 vo veci C-760/22 FP a i.

Niektoré členské štáty však zastávajú názor a trvajú na tom, že EVP sa nikdy nesmie vydať a vykonať na účely výsluchu obvinenej osoby formou videokonferencie, aby sa zabezpečila jej účasť na hlavnom pojednávaní z iného členského štátu, a to ani vtedy, ak s tým obvinená osoba súhlasí.

Domnievajú sa, že výkon takýchto EVP by bol vo všeobecnosti v rozpore so základnými zásadami ich právneho systému a porušoval by právo obvinenej osoby na obhajobu.

Okrem toho tvrdia, že výsluch obvinenej osoby formou videokonferencie počas hlavného pojednávania nepatrí do pôsobnosti smernice. Podľa článku 1 smernice sa EVP môže vydať na účely vykonania jedného alebo viacerých vyšetrovacích opatrení vo vykonávajúcom štáte na účely získania dôkazov, pričom účasť obvinenej osoby na hlavnom pojednávaní sa netýka **(**vždy**)** získavania dôkazov. Pokiaľ ide o odôvodnenie 26, poznamenalo sa aj to, že v tomto odôvodnení sa EVP považuje za možnú alternatívu k európskemu zatykaču v prípadoch, keď sa EVP na účely výsluch podozrivej/obvinenej osoby vydáva na účely dokazovania.

Počas tohto kola hodnotení experti aj odborníci z praxe pozorne sledovali vývoj v tejto otázke v súvislosti s návrhom na začatie prejudiciálneho konania pred Súdnym dvorom Európskej únie (spojené veci C-255/23 a C-285/23). Jednou z otázok položených Súdnemu dvoru Európskej únie bolo, či sa má článok 24 ods. 1 smernice vykladať v tom zmysle, že výsluch obvinenej osoby formou videokonferencie zahŕňa situácie, keď sa obvinená osoba zúčastnila pojednávania formou videokonferencie v inom členskom štáte, ako je členský štát jej bydliska.

Súdny dvor však 6. júna 2024 dospel k záveru, že nie je potrebné rozhodovať o návrhoch na začatie prejudiciálneho konania, keďže vnútroštátny súd neprerušil vnútroštátne konanie, kým Súdny dvor nerozhodne[16].

Súdny dvor Európskej únie v súčasnosti koná vo veci ďalšieho návrhu na začatie prejudiciálneho konania týkajúceho sa tej istej otázky, pričom jeho rozhodnutie by mohlo v blízkej budúcnosti poskytnúť určité usmernenie[17].

16 Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo 6. júna 2024 v spojených veciach C-255/23 a C-285/23, *AVVA a i.*, bod 38.

17 Vec C-325/24 Bissilli, podaná 2. mája 2024.

Vzhľadom na rozdielne názory členských štátov a vzhľadom na to, že podľa názoru mnohých odborníkov z praxe môže byť účasť obvinenej osoby na hlavnom pojednávaní na diaľku z iného členského štátu cenným nástrojom na posilnenie justičnej spolupráce a účinným prostriedkom na zabezpečenie primeraného využívania iných rušivejších právnych nástrojov, hodnotiace tímy vyzvali Komisiu, aby sa touto otázkou zaoberala prostredníctvom právnych predpisov. Niektoré hodnotiace tímy navrhli zmeniť smernicu a rozšíriť rozsah pôsobnosti článku 24, zatiaľ čo iné hodnotiace tímy vyzvali Komisiu, aby sa touto otázkou zaoberala zo všeobecnejšieho hľadiska, a to aj s prihliadnutím na ďalšie nástroje, keďže zabezpečenie účasti obvinenej osoby na súdnom konaní na diaľku z iného členského štátu nesúvisí (vždy) so získavaním dôkazov.

12.3.3. Výsluch formou videokonferencie bez vydania EVP

Počas návštev na mieste v rámci tohto kola hodnotení sa často a niekedy živo diskutovalo o praxi niektorých členských štátov, keď príslušné orgány v prípadoch, keď s tým dotknutá osoba súhlasila, uskutočnia výsluch formou videokonferencie na základe priameho kontaktu so svedkom, s podozrivou alebo obvinenou osobou nachádzajúcimi sa v inom členskom štáte, aby týmto dotknutým osobám umožnili zúčastniť sa na konaní a vypovedať, a to bez vydania EVP („priame videokonferencie“). V právnych predpisoch niektorých členských štátov sa stanovuje možnosť viesť cezhraničné výsluchy formou videokonferencie bez vydania EVP. Jeden členský štát poukázal na to, že niekedy justičný orgán povoľujúci videokonferenciu vo vnútroštátnych prípadoch nemusí vedieť, že dotknutá osoba sa pripája k videokonferencii z iného členského štátu, v ktorom sa (dočasne) nachádza. Iný členský štát zdôraznil, že vykonávanie cezhraničného výsluchu bez vydania EVP je založené na súhlase a dobrovoľnej spolupráci dotknutej osoby a je podobné situáciám, keď svedok/podozrivý nachádzajúci sa v inom členskom štáte dobrovoľne zašle vyšetrovacím orgánom dokumenty e-mailom.

Hoci niektoré hodnotiace tímy uznávajú praktické výhody tejto metódy, domnievajú sa, že táto prax nie je v súlade so smernicou.

Niektoré členské štáty konštatovali, že táto prax je v rozpore so zásadou zvrchovanosti členského štátu, v ktorom sa nachádza osoba, ktorá sa má vypočuť.

PUBLIC

Aj v súvislosti s otázkou cezhraničných výsluchov bez EVP experti a odborníci z praxe očakávali objasnenie zo strany Súdneho dvora Európskej únie. Jedna z otázok položených Súdnemu dvoru Európskej únie v spojených veciach C-255/23 a C-285/23 sa týkala toho, či by súd konajúci vo veci mohol zorganizovať výsluch formou videokonferencie bez vydania EVP, ale len zaslaním hypertextového odkazu dotknutej osobe, aby sa mohla pripojiť k videokonferencii z členského štátu svojho pobytu. Ako sa už uviedlo, Súdny dvor Európskej únie dospel k záveru, že o týchto návrhoch nie je potrebné rozhodnúť.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti a vzhľadom na to, že Súdny dvor Európskej únie neposkytol objasnenie, hodnotiace tímy odporučili, aby dotknuté členské štáty prehodnotili prax výsluchu osôb nachádzajúcich sa v inom členskom štáte formou videokonferencie bez vydania EVP.

12.3.4. Praktické výzvy

Počas hodnotení sa riešili otázky týkajúce sa organizovania výsluchov formou videokonferencie a identifikovali sa niektoré najlepšie postupy.

Bolo oznámených niekoľko prípadov, v ktorých bolo mimoriadne ťažké dodržať termín výsluchu navrhnutý vydávajúcimi orgánmi, keďže nasledoval príliš krátko po dátume doručenia EVP. Preto sa odporúčalo, aby sa EVP na účely výsluchu formou videokonferencie zasielali v dostatočnom predstihu, aby sa uviedla lehota, v ktorej sa má výsluch uskutočniť, a aby sa stanovili alternatívne dátumy. Vykonávajúcemu orgánu by sa tak poskytol dostatočný čas na zistenie miesta pobytu a predvolanie osoby, ktorá má byť vypočutá, a rezerváciu primerane vybavenej súdnej siene, a zároveň by sa zohľadnil rozvrh práce vykonávajúceho orgánu. Odporučilo sa tiež, aby sa tam, kde je to možné, uviedlo predpokladané trvanie výsluchu.

Odborníci z praxe takisto informovali o prípadoch, v ktorých sa vyskytli technické ťažkosti pri uskutočnení videokonferencie z dôvodu nekompatibility rôznych videokonferenčných systémov alebo zariadení používaných vydávajúcim a vykonávajúcim orgánom. Niektoré členské štáty navrhli, že by bolo najprospešnejšie mať k dispozícii celoeurópske technické riešenie na vedenie videokonferencií s cieľom prekonať takéto technické problémy. Komisia sa preto vyzvala, aby preskúmala možnosť poskytnutia bezpečného a interoperabilného systému pre cezhraničné videokonferencie, ktorý by mohli využívať všetky členské štáty.

PUBLIC

Považovalo sa za najlepší postup zahrnúť do oddielu H2 prílohy A technické informácie a kontaktné údaje technika na nadviazanie prepojenia medzi vydávajúcim a vykonávajúcim orgánom. Navrhlo sa tiež, aby príloha A obsahovala osobitnú kolónku pre technické kontaktné údaje potrebné na zabezpečenie hladkého priebehu videokonferencie.

Jednému členskému štátu sa vyjadrilo uznanie za to, že v rámci súdnictva zaviedol automatizovaný rezervačný systém pre videokonferencie, ktorý takisto zabezpečuje, že kontaktné a technické údaje sa vkladajú vopred a sú správne.

Ako ďalší najlepší postup bol identifikovaný vzorový formulár, ktorý vypracovali vykonávajúce orgány jedného členského štátu a ktorý sa zaslal vydávajúcim orgánom, aby získali všetky technické informácie potrebné na uľahčenie vedenia videokonferencie a na predchádzanie technickým problémom v čo najväčšej možnej miere.

Na základe zistení tohto kola hodnotení možno povedať, že členské štáty vo všeobecnosti poskytli príslušným orgánom bezpečné a primerané vybavenie na prípravu a efektívne vedenie výsluchov formou videokonferencie. Niektoré členské štáty, v ktorých sa zistili nedostatky, boli vyzvané, aby podnikli ďalšie kroky s cieľom zabezpečiť, aby príslušné orgány mali k dispozícii vhodné priestory a vybavenie na videokonferencie.

12.4. Výsluch formou telefonickej konferencie

EVP vydané na účely výsluchu svedka alebo znalca formou telefonickej konferencie podľa článku 25 smernice sú veľmi zriedkavé.

Väčšina členských štátov sa doteraz s týmto vyšetrovacím opatrením nestretla ani ako vydávajúci, ani vykonávajúci štát. Ako sa konštatovalo počas hodnotení, vzhľadom na čoraz častejšie využívanie výsluchov formou videokonferencie sú výsluchy formou telefonickej konferencie do určitej miery zastarané, hoci v praxi môžu byť užitočné (napríklad ako alternatíva, keď sa vyskytnú technické problémy pri organizovaní videokonferencie).

V niekoľkých prípadoch, v ktorých sa toto vyšetrovacie opatrenie uplatnilo, členské štáty nezaznamenali žiadne ťažkosti týkajúce sa postupov a formálnych náležitostí výsluchov formou telefonickej konferencie.

PUBLIC

Niektoré členské štáty môžu vykonať EVP vydaný na účely výsluchu formou telefonickej konferencie, nemôžu však taký EVP vydať, keďže telefonická konferencia sa podľa ich vnútroštátnych právnych predpisov nemôže použiť ako vyšetrovacie opatrenie. Niektoré členské štáty netransponovali článok 25 smernice a ich právne predpisy toto vyšetrovacie opatrenie neupravujú. Preto ak dostanú žiadosť o uskutočnenie výsluchu formou telefonickej konferencie, po konzultácii s vydávajúcim orgánom ho navrhujú nahradiť výsluchom formou videokonferencie.

12.5. Informácie o bankových a iných finančných účtoch a bankových a iných finančných operáciách

Zatiaľ čo články 26 a 27 smernice upravujú EVP vydané s cieľom získať existujúce informácie o bankových a iných finančných účtoch a o bankových a iných finančných operáciách, článok 28 ods. 1 písm. a) sa týka získavania informácií v reálnom čase o operáciách, ktoré sa majú vykonať v budúcnosti (sledovanie bankových a iných finančných operácií).

Nie je prekvapujúce, že z tohto kola hodnotení vyplynulo, že EVP vydané na účely získania bankových informácií sú v praxi veľmi bežné. Je všeobecne známe, že čoraz viac vyšetrovaní – od najjednoduchších až po najzložitejšie a najcitlivejšie – sa vo veľkej miere spolieha na získanie bankových informácií.

Vnútroštátne právne úpravy pre tieto vyšetrovacie opatrenia sa v jednotlivých členských štátoch výrazne líšia. V niektorých členských štátoch sa na získanie informácií o bankových operáciách vyžaduje súdny príkaz, zatiaľ čo v iných členských štátoch postačuje príkaz prokurátora alebo dokonca žiadosť polície. Vo väčšine členských štátov neexistujú žiadne obmedzenia spojené s procesným postavením osoby (napr. podozrivej osoby, svedka, obete), ktorej finančné informácie sa požadujú, pričom jedinou podmienkou je, že požadované informácie musia byť relevantné pre vyšetrovanie. V niekoľkých členských štátoch sa bankové informácie môžu poskytovať len v prípade určitých trestných činov uvedených na zozname alebo trestných činov, za ktoré možno uložiť trest v určitej sadzbe. Niektorí odborníci z praxe zdôraznili, že prísne obmedzenia používania týchto vyšetrovacích opatrení by predstavovali významnú prekážku účinného vyšetrovania závažnej cezhraničnej trestnej činnosti.

PUBLIC

Takmer všetky členské štáty majú centralizovaný register bankových účtov, v ktorom sú uvedené všetky bankové účty fyzických a právnických osôb v krajine. Orgány presadzovania práva majú k takýmto registrom často priamy prístup. Existencia centrálneho registra výrazne uľahčuje a urýchľuje vykonanie EVP. Hodnotiace tímy preto nabádali členské štáty, ktoré ešte nezriadili centralizovaný register, aby ho vytvorili, a to aj vzhľadom na povinnosti vyplývajúce zo smernice (EÚ) 2015/849[18], a aby do svojich registrov zahrnuli údaje o účtoch vedených vo všetkých bankách.

V súvislosti s vyšetrovacími opatreniami na získavanie bankových informácií sa diskutovalo o praxi EVP obsahujúcich „kaskádové“ žiadosti. V rámci bežného scenára vydávajúci orgán požiada o potvrdenie toho, že podozrivá osoba má bankový účet, a ak ho má, o poskytnutie informácie o bankových operáciách podozrivej osoby; na základe výsledku sa žiada o informácie o ďalších operáciách s cieľom sledovať finančné prostriedky. Hoci členské štáty vo všeobecnosti nehlásili žiadne ťažkosti pri vykonávaní takýchto EVP, niektorí odborníci z praxe vyjadrili výhrady k tejto praxi a poznamenali, že takéto EVP niekedy môžu byť „neprimerané“ a zahŕňajú nielen vykonanie vyšetrovacích opatrení zo strany vykonávajúceho orgánu, ale aj analýzu získaných dôkazov, aby sa mohli vykonať ďalšie požadované vyšetrovacie opatrenia. V niektorých prípadoch sa ukázali ako užitočné konzultácie s vydávajúcim orgánom počas výkonu EVP.

Počas hodnotení odborníci z praxe predložili niekoľko návrhov na zlepšenie vykonávania EVP vydaných na účely získania bankových informácií.

18 Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849 z 20. mája 2015 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, ktorou sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES a smernica Komisie 2006/70/ES.

V niektorých členských štátoch sa informácie o bankových účtoch a finančných transakciách zvyčajne získavajú a zasielajú vydávajúcemu orgánu v elektronickej podobe. S cieľom zabezpečiť rýchly prenos bankových informácií sa odporúčalo, aby všetky členské štáty zvážili, že bankám a iným finančným inštitúciám, ako aj vykonávajúcim orgánom umožnia spracúvať bankové informácie v elektronickom formáte. Táto prax umožňuje vyšetrovacím orgánom vydávajúceho štátu spracúvať a analyzovať tieto niekedy obrovské množstvá údajov praktickejším spôsobom. V tejto súvislosti sa navrhlo, že by bolo užitočné mať v prílohe A osobitný oddiel o technických informáciách potrebných na doručovanie bankových údajov v elektronickom formáte.

V súlade s článkom 19 ods. 4 smernice je bankám a iným finančným inštitúciám vo všeobecnosti na základe nariadenia vykonávajúcich orgánov alebo zo zákona zakázané poskytnúť svojim klientom akékoľvek informácie týkajúce sa žiadosti o bankové údaje alebo prebiehajúceho vyšetrovania trestných činov. V niektorých členských štátoch môže neoprávnené poskytnutie informácií o takejto žiadosti klientom predstavovať trestný čin. Počas hodnotenia bolo oznámených len niekoľko prípadov, v ktorých boli klientom bánk poskytnuté informácie v súvislosti s vykonávaním EVP.

Právne poriadky niekoľkých členských štátov neumožňujú vyšetrovacím a justičným orgánom nariadiť alebo požadovať sledovanie bankových účtov v reálnom čase, a to ani vo vnútroštátnych prípadoch, ani pri vykonávaní EVP. Odborníci z praxe uviedli, že by uvítali zavedenie tohto opatrenia, keďže by mohlo byť veľmi užitočným nástrojom vyšetrovania. Dotknuté členské štáty boli vyzvané, aby zvážili zmenu svojich právnych predpisov s cieľom výslovne upraviť monitorovanie bankových účtov v reálnom čase.

12.6. Odpočúvanie telekomunikačnej prevádzky

Vo vnútroštátnych právnych poriadkoch väčšiny členských štátov sa stanovuje, že odpočúvanie telekomunikačnej prevádzky sa môže povoliť i) na vyšetrovanie závažných trestných činov (uvedených v katalógu trestných činov alebo určených prostredníctvom odkazu na hornú hranicu trestnej sadzby); ii) ak existujú dôvody na podozrenie, že bol spáchaný alebo sa pácha závažný trestný čin; iii) ak je odpočúvanie nevyhnutné alebo potrebné na získanie dôkazov, ktoré by inak nebolo možné alebo by bolo veľmi ťažké získať.

Hoci členské štáty zdieľajú tieto všeobecné zásady, vnútroštátne právne úpravy sa výrazne líšia. V niektorých členských štátoch sa určité formy odpočúvania telekomunikačnej prevádzky môžu povoliť len v prípade veľmi obmedzeného počtu trestných činov (napr. terorizmus alebo trestné činy proti bezpečnosti štátu). Niektoré členské štáty majú obzvlášť prísne pravidlá, ak sa odpočúvanie týka osôb, ktoré nie sú podozrivé zo spáchania trestného činu, ale sú osobami, ktoré sú inak predmetom záujmu v rámci vyšetrovania. V niektorých členských štátoch je používanie špionážneho softvéru zakázané.

Počas hodnotení členské štáty v postavení vydávajúceho aj vykonávajúceho orgánu oznámili prípady, v ktorých bolo vykonanie EVP na účely odpočúvania telekomunikačnej prevádzky odmietnuté z dôvodu, že opatrenie by nebolo povolené v podobnom vnútroštátnom prípade.

V niektorých správach hodnotiace tímy poznamenali, že existencia veľmi prísnych vnútroštátnych pravidiel povoľovania odpočúvania telekomunikačnej prevádzky má vplyv na justičnú spoluprácu v trestných veciach a môže brániť boju proti závažným formám nadnárodnej trestnej činnosti.

12.6.1. Význam a rozsah pojmu „odpočúvanie telekomunikačnej prevádzky“

Toto kolo hodnotení potvrdilo, že hlavnou otázkou týkajúcou sa uplatňovania tohto vyšetrovacieho opatrenia je pojem „odpočúvanie telekomunikácií“.

V smernici sa pojem „odpočúvanie telekomunikačnej prevádzky“ nevymedzuje v článkoch 30 až 31 (odpočúvanie telekomunikačnej prevádzky), v článku 2 (vymedzenie pojmov) ani v odôvodneniach. Nevymedzuje sa ani v žiadnom inom európskom právnom predpise. V dôsledku toho v rámci Európskej únie neexistuje jeho jednotné chápanie a odborníci z praxe majú rozdielne názory na to, či určité vyšetrovacie opatrenia, ako je sledovanie pomocou GPS, inštalovanie odpočúvacieho zariadenia do vozidla, inštalácia špionážneho softvéru do zariadenia na odpočúvanie konverzácií pri zdroji alebo zvukové/vizuálne sledovanie patria do pôsobnosti článkov 30 a 31 smernice.

PUBLIC

Niektoré členské štáty prijali prísny výklad, podľa ktorého odpočúvanie telekomunikačnej prevádzky zahŕňa len sledovanie a zaznamenávanie komunikácií, ktoré sa uskutočňujú prostredníctvom niektorých typov telekomunikačných systémov, ako je odpočúvanie telefonickej alebo internetovej komunikácie, čím sa vylučuje odpočúvanie komunikácie medzi osobami prítomnými na rovnakom mieste, ktoré sa vykonáva buď s použitím technologického zariadenia (napr. zariadenia, na ktorom bol nainštalovaný špionážny softvér), alebo skrytého mikrofónu (ploštice). Podľa tohto reštriktívneho výkladu patria tieto opatrenia do pôsobnosti článku 28 smernice, ktorý upravuje vyšetrovacie opatrenia zahŕňajúce zabezpečovanie dôkazov v reálnom čase. Členské štáty, ktoré prijali tento reštriktívny výklad, tvrdia, že články 30 a 31 odkazujú na „telekomunikácie“, a preto sa nevzťahujú na iné „komunikácie“, ktoré sa uskutočňujú bez použitia určitého typu telekomunikačnej technológie.

Iné členské štáty prijali širší výklad a považujú články 30 a 31 za uplatniteľné aj na iné opatrenia, teda odpočúvanie komunikácie medzi osobami prítomnými na rovnakom mieste, ako je napríklad inštalovanie odpočúvacieho zariadenia do vozidla, sledovanie prostredníctvom špionážneho softvéru nainštalovaného do zariadenia a zvukové/vizuálne sledovanie v súkromných priestoroch. Niektoré členské štáty zahŕňajú do pojmu odpočúvanie telekomunikačnej prevádzky sledovanie pomocou GPS.

Súdny dvor Európskej únie vo svojom rozsudku vo veci C-670/22, M. N. (*EncroChat*) z 30. apríla 2024 poskytol určité objasnenia, pričom rozhodol, že infiltrácia koncových zariadení na účely zhromažďovania prevádzkových, lokalizačných a komunikačných údajov z internetovej komunikačnej služby predstavuje „odpočúvanie telekomunikačnej prevádzky“ v zmysle článku 31 ods. 1 smernice.

Zatiaľ však nie je jasné, či sa to isté vzťahuje na iné typy vyšetrovacích opatrení, ako je inštalovanie odpočúvacieho zariadenia do vozidla alebo sledovanie pomocou GPS.

12.6.2. Mechanizmus informovania podľa článku 31

Vo všetkých správach sa zdôraznilo, že hlavnou výhodou článku 31 je možnosť „priebežného“ alebo „následného“ informovania v zjednodušenej forme (príloha C). Mechanizmus informovania má zásadný význam pre to, aby sa členským štátom umožnilo pokračovať v opatreniach na sledovanie, ako je napríklad odpočúvanie telefonickej alebo internetovej komunikácie, sledovanie pomocou GPS alebo inštalovanie odpočúvacieho zariadenia do vozidla, na území iného členského štátu, ktorého technická pomoc nie je potrebná a v ktorom sa sledovaný subjekt môže pohybovať alebo sa pohyboval (niekedy, neočakávane).

Členské štáty, ktoré uplatňujú reštriktívny výklad pojmu „odpočúvanie telekomunikačnej prevádzky“, neakceptujú informovanie podľa článku 31 v prípade opatrení, ktoré nepatria do ich výkladu tohto pojmu. Preto v prípade vstupu vozidla s nainštalovaným odpočúvacím zariadením alebo zariadením na sledovanie pomocou GPS na ich územie, vyžadujú vydanie EVP (príloha A), zvyčajne podľa článku 28, pred prekročením hranice, keďže odpočúvanie vozidla alebo sledovania pomocou GPS sa nepovažuje za odpočúvanie telekomunikačnej prevádzky. K článku 28 smernice však neexistuje mechanizmus oznamovania podobný mechanizmu stanovenému v článku 31 smernice.

Hodnotiace tímy zdôraznili, že potreba mechanizmu následného oznamovania sa javí o to potrebnejšia, keď sa zohľadní, že v mnohých prípadoch sa príslušné orgány o prekročení hranice odpočúvaným subjektom dozvedia až počas odpočúvania a často po jeho uskutočnení. V takýchto prípadoch nie je vydanie EVP (príloha A) uskutočniteľné a na zaistenie prípustnosti materiálu získaného odpočúvaním ako dôkazu je nevyhnutné použiť „priebežné“ alebo „následné“ oznámenie.

Počas hodnotení predložili odborníci z praxe rôzne návrhy na možné zmeny smernice. Navrhlo sa, aby sa rozsah pôsobnosti článkov 30 a 31 rozšíril nahradením pojmu „telekomunikačná prevádzka“ pojmom „komunikácia“, čím by sa objasnilo, že sa majú vzťahovať na všetky formy komunikácie; v iných prípadoch sa navrhlo, aby sa zaviedli osobitné ustanovenia na úpravu inštalovania odpočúvacích zariadení do vozidiel a sledovania pomocou GPS alebo aby sa pre opatrenia dohľadu, na ktoré sa vzťahuje článok 28, zaviedol mechanizmus oznamovania podobný mechanizmu stanovenému v článku 31.

PUBLIC

Všetky hodnotiace tímy sa zhodli na tom, že Komisia by mala prijať požadovanú legislatívnu iniciatívu s cieľom objasniť pojem „odpočúvanie telekomunikačnej prevádzky“. Okrem toho by sa pre všetky uvedené opatrenia v prípadoch, keď sa nevyžaduje technická pomoc od členského štátu, v ktorom sa nachádza subjekt opatrenia, mal stanoviť mechanizmus oznamovania podobný mechanizmu uvedenému v článku 31 smernice.

12.6.3. Zasielanie výsledkov odpočúvania

V článku 30 ods. 6 smernice sa stanovuje, že EVP na účely odpočúvania telekomunikačnej prevádzky možno vykonať a) bezprostredným prenosom telekomunikačnej prevádzky vydávajúcemu štátu alebo b) odpočúvaním, záznamom a následným zaslaním výsledku odpočúvania telekomunikačnej prevádzky vydávajúcemu štátu.

Hoci niekoľko členských štátov uviedlo, že majú technické prostriedky na bezprostredný prenos odpočúvanej telekomunikačnej prevádzky do vydávajúceho štátu, zdá sa, že vo väčšine prípadov vykonávajúci štát získa materiál odpočúvaním a následne ho zašle vydávajúcemu štátu. Odborníci z praxe však uviedli, že sa našli *ad hoc* riešenia, pričom sa zohľadnili potreby vydávajúceho orgánu. V niektorých prípadoch bol materiál získaný odpočúvaním postúpený vydávajúcemu orgánu s miernym oneskorením (napr. niekoľko hodín).

Konštatovalo sa, že s bezprostredným prenosom odpočúvanej telekomunikačnej prevádzky súvisia aj právne otázky týkajúce sa preskúmania prebiehajúcej operácie odpočúvania. V právnych predpisoch niektorých členských štátov sa stanovujú osobitné povinnosti pre orgán vykonávajúci odpočúvanie telekomunikačnej prevádzky vrátane povinnosti vymazať všetky časti odpočúvaného materiálu, ktoré sa týkajú rozhovorov medzi podozrivou osobou a obhajcom, alebo povinnosti informovať odpočúvanú osobu po skončení trestného konania. Ak sa odpočúvaná telekomunikácia okamžite zašle vydávajúcemu štátu, pre vykonávajúci orgán je ťažké uvedené povinnosti splniť.

PUBLIC

Odborníci z praxe diskutovali o tom, či by bolo možné preniesť následnú kontrolu odpočúvania do vydávajúceho štátu podľa článku 30 ods. 5 smernice, podľa ktorého môže vykonávajúci štát podmieniť svoj súhlas akýmikoľvek podmienkami, ktoré by sa museli dodržať v podobnom vnútroštátnom prípade. Keďže názory na túto otázku sa líšia, hodnotiaci tím v jednej správe vyzval Komisiu, aby sa touto otázkou zaoberala na legislatívnej úrovni s cieľom objasniť, za akých podmienok by bolo možné umožniť vykonávajúcemu štátu preniesť jeho povinnosti následnej kontroly odpočúvania na vydávajúci štát, najmä v prípadoch bezprostredného prenosu odpočúvania vydávajúcemu štátu.

12.7. Cezhraničné sledovanie

V odôvodnení 9 sa uvádza, že smernica o EVP by sa nemala vzťahovať na cezhraničné sledovanie uvedené v Dohovore, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda (ďalej len „Schengenský dohovor“).

Článkom 40 Schengenského dohovoru sa upravuje cezhraničné sledovanie ako opatrenie policajnej spolupráce. Článok 40 Schengenského dohovoru je vskutku súčasťou tretej hlavy III kapitoly 1 Schengenského dohovoru, ktorá je venovaná policajnej spolupráci. Podľa niektorých členských štátov článok 40 Schengenského dohovoru neupravuje cezhraničné sledovanie nariadené justičnými orgánmi, naopak iné členské štáty považujú takéto žiadosti za vzájomnú právnu pomoc.

Toto kolo hodnotení jasne ukázalo, že vzťah medzi smernicou o EVP a Schengenským dohovorom v oblasti cezhraničného sledovania je pomerne problematický a že členské štáty uplatňujú rôzne prístupy a postupy. Medzi členskými štátmi existujú rozdiely, pokiaľ ide o to, či a do akej miery je cezhraničné sledovanie opatrením policajnej spolupráce (podľa článku 40 Schengenského dohovoru) alebo justičnej spolupráce. To viedlo niekoľko hodnotiacich tímov k odporúčaniu, aby sa táto otázka riešila na legislatívnej úrovni EÚ.

Niektoré členské štáty považujú cezhraničné sledovanie len za formu policajnej spolupráce, a preto smernicu považujú za neuplatniteľnú. Iné členské štáty sa však domnievajú, že cezhraničné sledovanie možno považovať tak za justičné vyšetrovacie opatrenie, ako aj za prostriedok získavania dôkazov, a preto by sa smernica mala uplatňovať. Na základe odôvodnenia 9 smernice niektoré členské štáty vo svojich transpozičných právnych predpisoch výslovne uviedli, že cezhraničné sledovanie nepatrí do rozsahu pôsobnosti EVP.

Väčšina hodnotiacich tímov vyzvala Komisiu, aby prijala požadovanú legislatívnu iniciatívu s cieľom objasniť pôsobnosť smernice v súvislosti s cezhraničným sledovaním vykonávaným technickými prostriedkami.

12.8. Utajené vyšetrovania

Výklad pojmu „utajené vyšetrovania“ sa vo vnútroštátnych právnych predpisoch členských štátov značne líši. V niektorých prípadoch zahŕňa širokú škálu vyšetrovacích opatrení, ktoré sa vykonávajú bez vedomia dotknutých osôb (napr. aj vrátane odpočúvania telekomunikačnej prevádzky).

V článku 29 smernice sa pojem utajené vyšetrovanie namiesto toho vzťahuje len na vyšetrovania vedené úradníkmi konajúcimi utajene alebo pod legendou.

Hoci sa zdá, že skúsenosti s týmto vyšetrovacím opatrením v súvislosti s EVP sú obmedzené, niektoré členské štáty uviedli, že pri vykonávaní EVP na účely utajeného vyšetrovania sa stretli s ťažkosťami vyplývajúcimi z rozdielov medzi vnútroštátnymi právnymi poriadkami vydávajúceho a vykonávajúceho štátu.

Všetky členské štáty umožňujú príslušníkom polície konať utajene alebo pod legendou. Tieto vyšetrovacie opatrenia často vykonávajú špecializované policajné útvary a môžu byť povolené len v prípade závažných trestných činov. Medzi vnútroštátnymi právnymi úpravami v jednotlivých členských štátoch existujú rozdiely v tom, v prípade ktorých trestných činov možno povoliť utajené vyšetrovanie, a aké druhy opatrení/činností môžu vykonávať agenti konajúci v utajení alebo pod legendou.

Niektoré členské štáty stanovujú možnosť využívať ako agentov konajúcich v utajení alebo pod legendou civilné osoby, zatiaľ čo iné to neumožňujú, a preto môže byť vykonanie podobných EVP v praxi zložité.

Niektoré členské štáty objasnili, že nevydajú EVP na účely použitia zahraničných príslušníkov ako agentov konajúcich v utajení alebo pod legendou vo vnútroštátnych vyšetrovaniach vedených na ich území.

PUBLIC

ODPORÚČANIA

– ***Členské štáty by mali zabezpečiť, aby Fiches Belges na webovom sídle EJS obsahovali správne a aktuálne právne a praktické informácie o vyšetrovacích opatreniach dostupných v ich príslušných vnútroštátnych právnych systémoch.***

– ***Komisia sa vyzýva, aby sa po riadnom posúdení zistení tejto správy a určení najvhodnejšieho právneho nástroja zaoberala na legislatívnej úrovni otázkou účasti obvinenej osoby na súdnom konaní formou videokonferencie z iného členského štátu.***

– ***Členské štáty by mali prehodnotiť prax vedenia výsluchov svedkov, podozrivých alebo obvinených osôb nachádzajúcich sa v inom členskom štáte formou videokonferencie bez použitia EVP.***

– ***Členské štáty sa nabádajú, aby do svojich vnútroštátnych právnych predpisov začlenili ustanovenia, ktoré by umožňovali výkon EVP vydaných na účely sledovania bankových alebo iných finančných operácií v reálnom čase, ako sa uvádza v článku 28 ods. 1 písm. a) smernice.***

– ***Komisia sa vyzýva, aby predložila legislatívny návrh s cieľom objasniť pojem „odpočúvanie telekomunikačnej prevádzky“ podľa článkov 30 a 31 smernice a najmä to, či zahŕňa opatrenia sledovania, ako je inštalovanie odpočúvacieho zariadenia do vozidla, sledovanie pomocou GPS a inštalácia špionážneho softvéru. V prípade, že nezahŕňa, sa Komisia vyzýva, aby v prípade, že sa to považuje za potrebné, predložila legislatívny návrh na doplnenie osobitných ustanovení upravujúcich takéto opatrenia vrátane mechanizmu oznamovania podobnému mechanizmu stanovenému v článku 31 pre prípady, keď nie je potrebná technická pomoc členského štátu, v ktorom sa nachádza subjekt opatrenia.***

PUBLIC

– ***Komisia sa vyzýva, aby predložila legislatívny návrh s cieľom objasniť pôsobnosť smernice vo vzťahu k článku 40 Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda. Mali by sa prijať osobitné ustanovenia, v ktorých by sa objasnilo, či sa smernica vzťahuje na cezhraničné sledovanie vykonávané technickými prostriedkami na účely získavania dôkazov v trestnom konaní a v rámci justičnej spolupráce.***

PUBLIC

13.ŠTATISTIKA

V rámci tohto kola hodnotení boli členské štáty požiadané, aby poskytli štatistické údaje za uplynulých päť rokov o počte prichádzajúcich a odchádzajúcich EVP, prípadoch neuznania a nevykonania a o prípadoch, v ktorých sa vykonanie odložilo. Až na niekoľko chvályhodných výnimiek nebola väčšina členských štátov schopná poskytnúť spoľahlivé a komplexné štatistické údaje týkajúce sa uplatňovania EVP.

Niekoľko členských štátov nebolo schopných poskytnúť žiadne štatistické údaje, ale len odhady ročného počtu prichádzajúcich a odchádzajúcich EVP z dôvodu neexistencie centralizovaného systému registrácie vydaných a prijatých EVP. Vo väčšine členských štátov boli k dispozícii len celkové ročné údaje o prichádzajúcich a odchádzajúcich EVP bez ďalších podrobností o prípadoch neuznania alebo nevykonania, dôvodoch neuznania alebo nevykonania, prípadoch odloženého vykonania a druhoch požadovaných vyšetrovacích opatrení.

Okrem toho ani v prípade členských štátov, ktoré poskytli podrobnejšie štatistické údaje, tieto štatistiky nie vždy zahŕňali údaje od všetky príslušných vydávajúcich a vykonávajúcich orgánov (napr. nezahŕňali EVP vybavované súdmi v štádiu súdneho konania alebo EVP vydané správnymi orgánmi) alebo zahŕňali EVP a iné druhy prichádzajúcich a odchádzajúcich žiadostí o právnu pomoc.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti bol nedostatok spoľahlivých a komplexných štatistických údajov identifikovaný ako všeobecný problém, ktorému čelia takmer všetky členské štáty.

Ako sa zdôrazňuje vo viacerých hodnotiacich správach, komplexné štatistiky majú zásadný význam pre analýzu a zlepšenie spolupráce medzi členskými štátmi tým, že sa pomocou nich identifikujú medzery a nevýhody vo fungovaní nástrojov justičnej spolupráce a v ich vykonávaní členskými štátmi. Očakáva sa, že situácia sa do určitej miery zlepší, keď sa v plnej miere sprevádzkuje decentralizovaný informačný systém pre cezhraničnú komunikáciu a systém e-EDES. Niektoré členské štáty okrem toho zavádzajú alebo zlepšujú svoje informačné systémy, čo umožní automatický zber údajov o fungovaní EVP.

Hodnotiace tímy však odporučili, aby členské štáty zlepšili zber štatistických údajov o EVP.

Treba poznamenať, že v kontexte tohto hodnotenia poskytol Eurojust štatistiky zo svojho systému správy prípadov týkajúce sa prípadov, ktorými sa zaoberal v rokoch 2017 až 2022, ktoré zahŕňali informácie o: i) celkovom počte prípadov súvisiacich s EVP v Eurojuste; ii) počte dvojstranných a mnohostranných prípadov týkajúcich sa každého členského štátu a iii) počte prípadov súvisiacich s EVP, v ktorých bol každý členský štát buď „žiadajúci“ alebo „dožiadaný“[19]. Na základe týchto štatistík sa konštatovalo, že sa v posledných rokoch neustále zvyšoval počet prípadov Eurojustu, a teda aj podpora, ktorú Eurojust poskytuje odborníkom z praxe v členských štátoch.

PUBLIC

ODPORÚČANIA

– ***Členské štáty sa vyzývajú, aby zlepšili svoje systémy zberu štatistických údajov o EVP s cieľom uľahčiť analýzu jeho uplatňovania a zlepšiť spoluprácu medzi členskými štátmi. Odporúča sa, aby členské štáty zbierali podrobnejšie štatistické údaje zahŕňajúce údaje o prípadoch neuznania/nevykonania, dôvodoch neuznania/nevykonania a prípadoch odloženého vykonania a aby do štatistík zahrnuli údaje týkajúce sa všetkých príslušných vydávajúcich a vykonávajúcich orgánov.***

[19] „Žiadajúci“ znamená, že orgán dotknutého členského štátu požiadal, aby jeho národné zastúpenie otvorilo prípad v Eurojuste vo vzťahu k jednému alebo viacerým iným členským štátom; „dožiadaný“ znamená, že iné zastúpenie v Eurojuste otvorilo na žiadosť svojho vnútroštátneho orgánu prípad vo vzťahu k dotknutému členskému štátu.

14. ODBORNÁ PRÍPRAVA

Väčšina členských štátov má štruktúrované a účinné systémy odbornej prípravy odborníkov z praxe v oblasti justičnej spolupráce v trestných veciach vrátane EVP so zavedenými mechanizmami zameranými na posúdenie kvality podujatí odbornej prípravy a identifikáciu potrieb odborníkov z praxe.

Počiatočnú a ďalšiu odbornú prípravu sudcov a prokurátorov majú na starosti rôzne inštitúcie: v niektorých členských štátoch existuje *ad hoc* inštitúcia poverená úlohou poskytovať odbornú prípravu všetkým sudcom a prokurátorom; v iných členských štátoch sú za odbornú prípravu sudcov a prokurátorov zodpovedné rôzne inštitúcie; vo viacerých členských štátoch organizuje odbornú prípravu prokurátorov generálna prokuratúra. Činnosti odbornej prípravy sa často organizujú na ústrednej aj decentralizovanej úrovni.

Počas tohto kola hodnotení niekoľko členských štátov poskytlo hodnotiacim tímom podrobný prehľad činností odbornej prípravy organizovaných na tému EVP v posledných rokoch (napr. workshopy, semináre, online kurzy, uverejňovanie príručiek a usmernení, odborná príprava školiteľov).

Identifikovalo sa množstvo najlepších postupov. Niektoré z nich stoja za zmienku.

Niektorým členským štátom sa vyjadrilo uznanie za to, že počiatočná odborná príprava všetkých budúcich sudcov a prokurátorov zahŕňa povinný program odbornej prípravy v oblasti medzinárodnej justičnej spolupráce v trestných veciach na tému EVP. Za osvedčený postup sa považovalo aj organizovanie spoločných iniciatív odbornej prípravy, do ktorých sú zapojení sudcovia aj prokurátori. Hodnotiaci tím v jednej správe ocenil organizáciu spoločných kurzov odbornej prípravy pre sudcov, prokurátorov a zástupcov ministerstva spravodlivosti, pričom zdôraznil, že takéto iniciatívy svojou multidisciplinárnou povahou poskytujú nielen príležitosť na výmenu skúseností, ale aj jednotný prístup k príslušným postupom.

PUBLIC

Ako ďalší osvedčený postup sa identifikovali prípady, keď príslušný orgán (často generálna prokuratúra a/alebo ministerstvo spravodlivosti) uverejňuje a šíri medzi odborníkmi z praxe usmernenia alebo príručky o riadnom vybavovaní EVP s osobitným zameraním na praktické otázky vrátane toho, ako vyplniť formulár EVP. Tieto usmernenia a príručky, ktoré sú k dispozícii aj na intranete, sa v prípade potreby aktualizujú. V prípade jedného členského štátu hodnotiaci tím osobitne ocenil uverejnenie anotovaného formulára EVP generálnou prokuratúrou, ktorého cieľom je poskytnúť odpovede na otázky, ktoré môžu vzniknúť pri vypĺňaní formulára. Rovnako zaujímavá je prax uplatňovaná v niektorých členských štátoch, ktorá spočíva v zriadení stálych skupín/útvarov/sietí prokurátorov/sudcov s vysokou špecializáciou na medzinárodnú justičnú spoluprácu, ktoré slúžia ako centrá odborných znalostí a sú pripravené poskytovať odbornú prípravu, pomáhať a radiť kolegom pri vypracúvaní a vykonávaní EVP, a tým si vymieňať a šíriť svoje skúsenosti v právnych a praktických otázkach týkajúcich sa cezhraničnej spolupráce.

Ďalšou užitočnou iniciatívou, na ktorú sa počas hodnotení poukázalo, bolo organizovanie pravidelných stretnutí v niektorých členských štátoch, na ktorých odborníci z praxe špecializujúci sa na justičnú spoluprácu z rôznych regiónov/okresov poskytujú informácie a vymieňajú si názory na prípady týkajúce sa EVP a iných právnych nástrojov, čím sa zlepšuje medzinárodná spolupráca a podporuje jednotný prístup. Niektoré členské štáty boli napokon ocenené za organizovanie špecializovaných kurzov odbornej prípravy o nástrojoch vzájomného uznávania vrátane EVP pre úradníkov pracujúcich na súdoch a prokuratúrach. Posilnenie profesionality a znalostí podporného justičného personálu prispieva k bezproblémovému a efektívnemu fungovaniu nástrojov justičnej spolupráce.

Bez ohľadu na širokú škálu uvedených najlepších postupov je z tohto kola hodnotení zrejmé, že stále existuje priestor na zlepšenie.

V prípade niekoľkých členských štátov príslušné hodnotiace tímy vyjadrili názor, že vo všeobecnosti by sa odborníkom z praxe mala poskytovať pravidelnejšia a štruktúrovanejšia odborná príprava v oblasti justičnej spolupráce v trestných veciach. Hodnotiace tímy okrem toho zdôraznili potrebu posilniť iniciatívy odbornej prípravy pre určité kategórie príslušníkov justičných povolaní, a to aj pokiaľ ide o členské štáty, ktoré boli ocenené za to, že ponúkajú širokú škálu činností odbornej prípravy v oblasti justičnej spolupráce. Pokiaľ ide o niektoré členské štáty, hodnotiace tímy poukázali na nedostatočnú odbornú prípravu sudcov v oblasti EVP; v iných prípadoch experti nabádali dotknuté členské štáty, aby poskytovali systematickejšiu odbornú prípravu polícii a/alebo podpornému personálu súdov a prokuratúr.

Jasne sa ukázalo, že hoci sa do uplatňovania EVP častejšie zapájajú určité kategórie odborníkov z praxe (napr. prokurátori a v niektorých členských štátoch vyšetrujúci sudcovia), všetci relevantní príslušníci justičných povolaní, ktorí sa zaoberajú EVP, by mali absolvovať primeranú odbornú prípravu. Ako sa uvádza v jednej správe, medzinárodná spolupráca zostáva v konečnom dôsledku spoločným úsilím a každý článok reťazca by mal mať prístup k odbornej príprave.

V niektorých správach sa tiež zdôraznilo, že vzhľadom na to, že pre úspešné fungovanie EVP sú kľúčové priame kontakty a bezproblémové konzultačné postupy medzi vydávajúcimi a vykonávajúcimi orgánmi, bolo by vhodné zlepšiť jazykové znalosti odborníkov z praxe. Členské štáty sa preto nabádali, aby zvýšili počet jazykových kurzov, a to aspoň pre odborníkov z praxe, ktorí sa pravidelne zaoberajú nástrojmi justičnej spolupráce.

Ako sa už uviedlo, členské štáty poskytli podrobné informácie o svojich minulých a prebiehajúcich činnostiach odbornej prípravy týkajúcich sa EVP. Poskytli tiež prehľad iniciatív odbornej prípravy na európskej úrovni, na ktorých sa ich orgány zúčastnili; najmä činností a projektov vedených EJTN, Akadémiou európskeho práva a Európskym inštitútom verejnej správy alebo organizovaných v spolupráci s nimi. Hodnotiace tímy si uvedomujú pridanú hodnotu, ktorou EJTN môže prispieť k činnostiam odbornej prípravy, a v tejto súvislosti vo viacerých správach vyzvali na väčšie zapojenie EJTN do organizácie iniciatív odbornej prípravy súvisiacich s EVP, prípadne v koordinácii s vnútroštátnymi projektmi odbornej prípravy. Navrhlo sa, aby sa takéto činnosti zaoberali vzájomnými vzťahmi medzi rôznymi nástrojmi justičnej spolupráce v trestných veciach, čo je téma, ktorá sa v tomto kole hodnotení často spomínala.

Odborníci z praxe počas hodnotení veľmi ocenili poznámky, súbory odpovedí a usmernenia vypracované Eurojustom a EJS k relevantným témam v oblasti EVP, ako je napríklad spoločná poznámka o používaní EVP v praxi uverejnená v roku 2019 alebo dotazník a súbor odpovedí o vplyve rozsudku vo veci *Gavanozov II* uverejnený v roku 2022. Eurojust a EJS boli preto vyzvané, aby pokračovali vo vypracúvaní takýchto poznámok, súborov odpovedí a usmernení s cieľom poskytnúť odborníkom z praxe aktualizované informácie a usmernenia.

Ďalšia otázka sa týka odbornej prípravy advokátov v oblasti justičnej spolupráce. V niektorých členských štátoch zástupcovia príslušných organizácií advokátov počas návštev na mieste vyjadrili názor, že obhajcom treba poskytnúť viac odbornej prípravy v oblasti EVP a vo všeobecnosti v oblasti nástrojov justičnej spolupráce. Zvýšenie ich informovanosti a znalostí o nástrojoch justičnej spolupráce by im pomohlo účinnejšie sa orientovať v cezhraničných trestných veciach a uplatňovať práva stanovené v príslušných právnych nástrojoch.

Pokiaľ ide o EVP, obhajcovia by boli lepšie vybavení na výkon práva požiadať o vydanie EVP v mene podozrivých/obžalovaných osôb alebo, ak sa tak ustanovuje v ich vnútroštátnych právnych predpisoch, v záujme obetí, ako aj na to, aby vhodným spôsobom aktivovali dostupné opravné prostriedky vo vydávajúcom alebo vykonávajúcom štáte.

PUBLIC

ODPORÚČANIA

- ***Odporúča sa, aby členské štáty zabezpečili, aby sa všetkým odborníkom z praxe zapojeným do fungovania EVP vrátane sudcov, prokurátorov, príslušníkov polície a podporného personálu súdov a prokuratúr systematicky poskytovala primeraná odborná príprava v oblasti medzinárodnej justičnej spolupráce v trestných veciach na tému EVP. Členské štáty sa takisto vyzývajú, aby zvýšili počet jazykových kurzov, a to aspoň pre príslušníkov justičných povolaní, ktorí sa pravidelne zúčastňujú na postupoch justičnej spolupráce.***

- ***Členské štáty sa vyzývajú, aby zvážili podporu spoločných iniciatív odbornej prípravy v oblasti justičnej spolupráce v trestných veciach na tému EVP určených rôznym kategóriám odborníkov z praxe zapojeným do fungovania relevantných právnych nástrojov, podľa možnosti aj advokátom, pričom sa v súlade s príslušnými vnútroštátnymi právnymi predpismi zohľadní nezávislosť advokátskeho povolania.***

- ***EJTN sa vyzýva, aby zvážila zvýšenie počtu kurzov týkajúcich sa EVP, prípadne v partnerstve s vnútroštátnymi projektmi odbornej prípravy. Odborná príprava by sa mala týkať aj vzájomných vzťahov medzi jednotlivými nástrojmi justičnej spolupráce v trestných veciach.***

– ***Eurojust a EJS sa vyzývajú, aby naďalej vypracúvali poznámky, súbory odpovedí a usmernenia k príslušným témam v oblasti EVP a v prípade potreby aktualizovali existujúce.***

PUBLIC

15. ZOZNAM ODPORÚČANÍ

Tento oddiel obsahuje prehľad všetkých odporúčaní určených členským štátom, Komisii, EJS, EJTN a Eurojustu.

15.1. Odporúčania členským štátom

Kapitola 3

- ***Členské štáty sa vyzývajú, aby zachovali a podľa možnosti zvýšili úroveň špecializácie všetkých svojich orgánov, ktoré pracujú s nástrojmi medzinárodnej spolupráce vrátane EVP. V záujme toho by členské štáty, ktoré tak ešte neurobili, mohli zvážiť zriadenie špecializovaných úradov a/alebo útvarov, v rámci ktorých by sa takýmito prípadmi zaoberali špecializovaní odborníci z praxe, ako sú prokurátori, sudcovia, policajti a administratívni úradníci.***

- ***Hoci členské štáty opätovne potvrdzujú význam priameho kontaktu medzi vydávajúcimi a vykonávajúcimi orgánmi pre optimálne vykonávanie EVP, nabádajú sa, aby zabezpečili zavedenie právnych a/alebo prevádzkových opatrení na účinnú koordináciu medzi svojimi vnútroštátnymi vykonávajúcimi orgánmi v prípadoch, keď sa EVP vydávajú na viaceré vyšetrovacie opatrenia zahŕňajúce rôzne príslušné vykonávajúce orgány, s cieľom zlepšiť účinné uplatňovanie EVP a uľahčiť komunikáciu s vydávajúcim orgánom.***

Kapitola 5

- ***Vydávajúcim orgánom členských štátov sa odporúča, aby venovali osobitnú pozornosť zabezpečeniu jasne štruktúrovaného a zrozumiteľného opisu skutkových okolností a požadovaných opatrení v EVP a aby sa snažili brať ohľad na čitateľa.***

- ***Vydávajúcim orgánom členských štátov sa odporúča, aby pri vydávaní EVP v prílohe A uviedli všetky súvisiace žiadosti o justičnú spoluprácu/príkazy, ako sú skoršie/súbežné európske zatykače, osvedčenia k príkazu na zaistenie alebo SVT.***

PUBLIC

– ***Členské štáty sa vyzývajú, aby vo svojom vyhlásení o jazykovom režime okrem svojho úradného jazyka uviedli aj iný jazyk bežne používaný v Únii v duchu článku 5 ods. 2 a odôvodnenia 14 smernice.***

– ***Vydávajúcim orgánom členských štátov sa odporúča, aby zabezpečili dobrú kvalitu prekladov. Okrem toho sa im odporúča pripojiť k prekladu pôvodnú verziu EVP.***

PUBLIC

Kapitola 6

– ***Členské štáty by mali zabezpečiť, aby informácie v justičnom atlase EJS boli správne, úplné a aktuálne s cieľom uľahčiť identifikáciu príslušného vykonávajúceho orgánu a umožniť priamy kontakt medzi vydávajúcim a vykonávajúcim orgánom.***

– ***Príslušné orgány členských štátov sa vyzývajú, aby podľa možnosti zasielali EVP elektronickými prostriedkami a prijímali EVP prijaté elektronickými prostriedkami za predpokladu, že sú splnené podmienky článku 7 smernice.***

– ***Kým nebude funkčný decentralizovaný informačný systém pre EVP podľa nariadenia o digitalizácii a ak na účely nariadenia o digitalizácii členské štáty plánujú používať referenčný implementačný softvér, odporúča sa, aby tieto členské štáty urýchlili vykonávanie pilotného projektu e-EDES a pripojili k tomuto systému všetky príslušné orgány, aby sa zabezpečilo rýchle a bezpečné zasielanie EVP, súvisiacej komunikácie a dôkazov.***

– ***Vykonávajúce orgány členských štátov a prípadne aj ústredné orgány by mali zasielať prílohu B systematicky. Okrem toho by mali v prílohe B uvádzať správne a úplné kontaktné údaje a vždy uviesť aj e-mailovú adresu.***

Kapitola 7

– ***Vykonávajúce orgány členských štátov by mali v prípade použitia iného vyšetrovacieho opatrenia vždy informovať vydávajúci orgán v súlade s článkom 10 ods. 4 smernice.***

Kapitola 8

- ***Odporúča sa, aby vykonávajúce orgány členských štátov nežiadali, aby vydávajúci štát zaslal príslušné vnútroštátne súdne rozhodnutie ako prílohu k EVP.***

- ***Vykonávajúce orgány členských štátov sa vyzývajú, aby pri zasielaní výsledkov vydávajúcemu štátu priložili sprievodný list, v ktorom sa uvedie, či bol EVP vykonaný úplne alebo čiastočne. Pokiaľ ide o konzultačný postup stanovený v článku 9 ods. 6 smernice v prípade čiastočného vykonania, vykonávajúce orgány členských štátov sa nabádajú, aby s vydávajúcim štátom konzultovali o priebežnom zasielaní výsledkov v závislosti od naliehavosti prípadu a potrieb vydávajúceho orgánu.***

- ***Vykonávajúce orgány členských štátov by mali zabezpečiť, aby boli požadované formálne náležitosti v čo najväčšej možnej miere splnené a ich splnenie odmietnuté len vtedy, ak sú v rozpore so „základnými zásadami právneho poriadku“, a mali by tento pojem vykladať reštriktívne, čo znamená, že splnenie požadovaných formálnych náležitostí by sa nemalo odmietnuť len preto, že v ich vnútroštátnom právnom poriadku neexistujú. Zároveň sa odporúča, aby vydávajúce orgány členských štátov v oddiele I jasne opísali požadované formálne náležitosti a ich význam.***

- ***Odporúča sa, aby vykonávajúce orgány členských štátov dodržiavali v smernici stanovené lehoty na uznanie a vykonanie EVP a v prípade omeškania čo najskôr informovali vydávajúci štát a uviedli dôvody.***

- ***Vydávajúcim orgánom členských štátov sa odporúča, aby pri označení EVP za „naliehavý“ poskytli všetky relevantné informácie odôvodňujúce naliehavosť. Zároveň sa odporúča, aby označenie „naliehavé“ používali uvážlivo, aby nestratilo svoj význam.***

PUBLIC

PUBLIC

Kapitola 9

– ***V záujme koordinácie a s cieľom zabrániť možnému ohrozeniu vyšetrovania vo vydávajúcom štáte sa odporúča, aby vykonávajúce orgány členských štátov informovali vydávajúci štát, ak sa v nadväznosti na vykonanie EVP začne vnútroštátne konanie, ak sa vnútroštátny prípad týka prípadu, pre ktorý bol EVP vydaný.***

Kapitola 10

– ***Členské štáty by mali v súlade so smernicou zabezpečiť, aby všetky dôvody neuznania/nevykonania boli v ich transpozičných právnych predpisoch vymedzené ako nepovinné. Okrem toho by sa nemali stanovovať žiadne ďalšie dôvody neuznania/nevykonania nad rámec tých, ktoré sú stanovené v smernici.***

– ***Vykonávajúce orgány členských štátov by mali dodržiavať povinný konzultačný postup stanovený v článku 11 ods. 4 smernice. Vykonávajúce orgány členských štátov sa vyzývajú, aby v prípadoch, keď zvažujú uplatnenie niektorého z iných dôvodov neuznania/nevykonania stanovených v smernici, pred rozhodnutím o neuznaní alebo nevykonaní EVP konzultovali s vydávajúcim orgánom a v prípade potreby požiadali o dodatočné informácie s cieľom riadne posúdiť, či existujú podmienky na neuznanie/nevykonanie.***

Kapitola 12

– ***Členské štáty by mali zabezpečiť, aby Fiches Belges na webovom sídle EJS obsahovali správne a aktuálne právne a praktické informácie o vyšetrovacích opatreniach dostupných v ich príslušných vnútroštátnych právnych systémoch.***

– ***Členské štáty by mali prehodnotiť prax vedenia výsluchov svedkov, podozrivých alebo obvinených osôb nachádzajúcich sa v inom členskom štáte formou videokonferencie bez použitia EVP.***

– ***Členské štáty sa nabádajú, aby do svojich vnútroštátnych právnych predpisov začlenili ustanovenia, ktoré by umožňovali výkon EVP vydaných na účely sledovania bankových alebo iných finančných operácií v reálnom čase, ako sa uvádza v článku 28 ods. 1 písm. a) smernice.***

PUBLIC

Kapitola 13

– ***Členské štáty sa vyzývajú, aby zlepšili svoje systémy zberu štatistických údajov o EVP s cieľom uľahčiť analýzu jeho uplatňovania a zlepšiť spoluprácu medzi členskými štátmi. Odporúča sa, aby členské štáty zbierali podrobnejšie štatistické údaje zahŕňajúce údaje o prípadoch neuznania/nevykonania, dôvodoch neuznania/nevykonania a prípadoch odloženého vykonania a aby do štatistík zahrnuli údaje týkajúce sa všetkých príslušných vydávajúcich a vykonávajúcich orgánov.***

Kapitola 14

– ***Odporúča sa, aby členské štáty zabezpečili, aby sa všetkým odborníkom z praxe zapojeným do fungovania EVP vrátane sudcov, prokurátorov, príslušníkov polície a podporného personálu súdov a prokuratúr systematicky poskytovala primeraná odborná príprava v oblasti medzinárodnej justičnej spolupráce v trestných veciach na tému EVP. Členské štáty sa takisto vyzývajú, aby zvýšili počet jazykových kurzov, a to aspoň pre príslušníkov justičných povolaní, ktorí sa pravidelne zúčastňujú na postupoch justičnej spolupráce.***

– ***Členské štáty sa vyzývajú, aby zvážili podporu spoločných iniciatív odbornej prípravy v oblasti justičnej spolupráce v trestných veciach na tému EVP určených rôznym kategóriám odborníkov z praxe zapojeným do fungovania relevantných právnych nástrojov, podľa možnosti aj advokátom, pričom sa v súlade s príslušnými vnútroštátnymi právnymi predpismi zohľadní nezávislosť advokátskeho povolania.***

15.2. Odporúčania pre Komisiu, EJS, EJTN a Eurojust

Kapitola 4

– ***Komisia sa vyzýva, aby zvážila vydanie príručky alebo usmernení o EVP a jeho vzťahu k iným nástrojom justičnej spolupráce v trestných veciach vrátane rámcového rozhodnutia o európskom zatykači a nariadenia (EÚ) 2018/1805 o príkazoch na zaistenie a konfiškáciu. Okrem toho sa EJTN nabáda, aby zvýšila informovanosť a zintenzívnila dialóg o vzťahoch medzi týmito nástrojmi.***

– ***Komisia sa vyzýva, aby zvážila predloženie legislatívneho návrhu na zmenu smernice, v ktorom by sa stanovovala možnosť požiadať o súhlas s použitím informácií, ktoré si predtým vymieňali orgány presadzovania práva alebo ktoré sa získali prostredníctvom spontánnej výmeny informácií medzi justičnými orgánmi, ako dôkazu v trestnom konaní.***

Kapitola 5

– ***Komisia sa vyzýva, aby predložila legislatívny návrh na zmenu smernice, ktorým by sa zlepšila používateľská ústretovosť a účinnosť prílohy A a zároveň by sa zohľadnili zistené nedostatky.***

Kapitola 9

– ***Komisia sa vyzýva, aby objasnila, či sa v súvislosti s EVP zásada špeciality uplatňuje, a aby v prípade potreby predložila legislatívny návrh na zmenu smernice.***

PUBLIC

Kapitola 12

- ***Komisia sa vyzýva, aby sa po riadnom posúdení zistení tejto správy a určení najvhodnejšieho právneho nástroja zaoberala na legislatívnej úrovni otázkou účasti obvinenej osoby na súdnom konaní formou videokonferencie z iného členského štátu.***

- ***Komisia sa vyzýva, aby predložila legislatívny návrh s cieľom objasniť pojem „odpočúvanie telekomunikačnej prevádzky" podľa článkov 30 a 31 smernice a najmä to, či zahŕňa opatrenia sledovania, ako je inštalovanie odpočúvacieho zariadenia do vozidla, sledovanie pomocou GPS a inštalácia špionážneho softvéru. V prípade, že nezahŕňa, sa Komisia vyzýva, aby v prípade, že sa to považuje za potrebné, predložila legislatívny návrh na doplnenie osobitných ustanovení upravujúcich takéto opatrenia vrátane mechanizmu oznamovania podobnému mechanizmu stanovenému v článku 31 pre prípady, keď nie je potrebná technická pomoc členského štátu, v ktorom sa nachádza subjekt opatrenia.***

- ***Komisia sa vyzýva, aby predložila legislatívny návrh s cieľom objasniť pôsobnosť smernice vo vzťahu k článku 40 Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda. Mali by sa prijať osobitné ustanovenia, v ktorých by sa objasnilo, či sa smernica vzťahuje na cezhraničné sledovanie vykonávané technickými prostriedkami na účely získavania dôkazov v trestnom konaní a v rámci justičnej spolupráce.***

Kapitola 14

- ***EJTN sa vyzýva, aby zvážila zvýšenie počtu kurzov týkajúcich sa EVP, prípadne v partnerstve s vnútroštátnymi projektmi odbornej prípravy. Odborná príprava by sa mala týkať aj vzájomných vzťahov medzi jednotlivými nástrojmi justičnej spolupráce v trestných veciach.***

- ***Eurojust a EJS sa vyzývajú, aby naďalej vypracúvali poznámky, súbory odpovedí a usmernenia k príslušným témam v oblasti EVP a v prípade potreby aktualizovali existujúce.***

ZOZNAM SKRATIEK/GLOSÁR POJMOV

AKRONYMY A SKRATKY	CELÝ VÝRAZ
Výbor CATS	Koordinačný výbor v oblasti policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach
Schengenský dohovor	Dohovor, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda zo 14. júna 1985 uzatvorená medzi vládami štátov hospodárskej únie Beneluxu, Nemeckej spolkovej republiky a Francúzskej republiky o postupnom zrušení kontrol na ich spoločných hraniciach.
SDEÚ	Súdny dvor Európskej únie
Nariadenie o digitalizácii	Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/2844 z 13. decembra 2023 o digitalizácii justičnej spolupráce a prístupu k spravodlivosti v cezhraničných občianskych, obchodných a trestných veciach a o zmene niektorých aktov v oblasti justičnej spolupráce
Smernica	Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/41/EÚ z 3. apríla 2014 o európskom vyšetrovacom príkaze v trestných veciach
EZ	Európsky zatykač
e-EDES	Digitálny systém výmeny elektronických dôkazov
EVP	Európsky vyšetrovací príkaz
EJS	Európska justičná sieť
Atlas EJS	Justičný atlas Európskej justičnej siete
EJTN	Európska sieť odbornej justičnej prípravy
Eurojust	Agentúra Európskej únie pre justičnú spoluprácu v trestných veciach
SVT	Spoločný vyšetrovací tím
Jednotná akcia	Jednotná akcia z 5. decembra 1997 prijatá Radou na základe článku K.3 Zmluvy o Európskej únii, ktorý stanovuje mechanizmus na hodnotenie uplatňovania a vykonávania medzinárodných záväzkov v boji proti organizovanému zločinu na národnej úrovni
MLA	Vzájomná právna pomoc

PUBLIC